

Dato: 29-09-2010
Sagsnr.: 036235-2008
Henv. til: Helene Kiærskou
Tlf.: 9611 7794

§ 12 MILJØGODKENDELSE

af svinebruget NYGÅRD

Abildholtvej 2, 7500 Holstebro
Beliggende på matr. nr. 14g m.fl. Den østlige del, Borbjerg
samt 21b Den mellemste del, Borbjerg

**MILJØGODKENDELSE ER MEDDELT
I HENHOLD TIL LOV NR. 1486 AF
4/12-2009 OM MILJØGODKEN-
DELSE M.V. AF HUSDYRBRUG.**

Indholdsfortegnelse

STAMBLAD FOR VIRKSOMHEDEN	4
IKKE TEKNISK RESUMÉ	5
MEDDELELSE OM GODKENDELSE	7
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	8
GENERELLE FORHOLD.....	8
Dokumentation.....	8
Frist for udnyttelse af godkendelse.....	8
Ansøger og ejerforhold.....	8
Ophør af husdyrbruget.....	8
HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	9
Landskabelige og kulturhistoriske forhold.....	9
Det ansøgte husdyrhold.....	9
Stalde.....	9
Ventilation.....	10
Rengøring af staldanlæg.....	10
Foder.....	11
Opbevaring af flydende husdyrgødning.....	11
Påfyldning af gyllevogne.....	12
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg</i>	13
Lugt.....	13
Transport.....	13
Støj.....	13
Støv.....	14
Spildevand.....	14
Skadedyr.....	14
Driftsforstyrrelser eller uheld.....	15
Miljø- og ressourcestyring.....	15
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	16
Drift af husdyrbrugets arealer.....	16
Udbringning af husdyrgødning.....	16
<i>Miljøpåvirkning fra husdyrbrugets arealer</i>	17
Forebyggelse af forurening af vandmiljøet.....	17
Arter på habitatdirektivets bilag IV.....	17
OFFENTLIGGØRELSE OG GENERELLE FORHOLD	18
KLAGEVEJLEDNING.....	18
OFFENTLIGGØRELSE.....	18
RETSBESKYTTELSE.....	21
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN.....	21
OPLYSNINGER OM GRUNDLAG FOR MILJØGODKENDELSEN.....	22
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	24
GENERELLE FORHOLD.....	24
<i>Ansøger og ejerforhold</i>	25
<i>Lokalisering og planmæssige forhold</i>	25
<i>Landskabelige og kulturhistoriske områder</i>	26
<i>Ophør af husdyrbruget</i>	28
<i>Alternative muligheder</i>	28
HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	29
Det ansøgte husdyrhold.....	29
Produktionsniveau.....	29
Stalde.....	30
BAT i staldanlæg.....	31
Ventilation.....	37

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Rengøring af staldanlæg	37
Foder.....	38
Fyringsanlæg	41
Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof	41
Affald og kemikalier	42
Døde dyr	43
Sprøjtemidler og medicin.....	44
Opbevaring af flydende husdyrgødning.....	45
Påfyldning af gyllevogne	47
Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning.....	48
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg .....</i>	<i>48</i>
Ammoniak	48
Påvirkning af tør natur	50
Lugt	52
Transport.....	54
Støj.....	56
Støv.....	57
Lys	58
Spildevand	59
Skadedyr	59
Driftsforstyrrelser eller uheld.....	60
Renere teknologi og ressourcestyring	61
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER	65
Drift af husdyrbrugets arealer	65
Sædskifte	67
Udbringning af husdyrgødning	67
<i>Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer .....</i>	<i>71</i>
Grundvand	71
Bilag IV-arter.....	72
GENERELLE BETRAGTNINGER FOR NATURA 2000-OMRÅDER	73
<i>Beskrivelse af Nissum Fjord og udpegningsgrundlag.....</i>	<i>74</i>
Nitrat.....	83
<i>Holstebro Kommunes vurdering af påvirkningen af Nissum Fjord.....</i>	<i>85</i>
<i>Grundlaget for forhåndsvurderingen .....</i>	<i>86</i>
HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET	86
BILAG	88
BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	88
BILAG 2 – SITUATIONSPLAN	89
BILAG 3 – SITUATIONSPLAN – GRUNDPLAN	90
BILAG 4 – HUSDYRBRUGETS AFLØBSFORHOLD.....	91
BILAG 5 – NATURA 2000 OMRÅDER IFT. EJENDOM OG UDBRINGNINGSAREALER	92
BILAG 6 – OVERSIGTSKORT OVER UDSPREDNINGSAREALERNE.....	93
BILAG 7 – GYLLETRANSPORTRUTER.....	94
BILAG 8 – LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER.....	95
BILAG 9 – NATUROMRÅDER OMFATTET AF LOVENS § 7 VED ANLÆG OG AREALER MED NEDFÆLDNINGSKRAV.....	96
BILAG 10 – FJORDOPLANDE.....	97
BILAG 11 – RISIKOAREALER I RELATION TIL TERRÆNFORHOLD, SØER OG VANDLØB	98
BILAG 12 – JORDBUNDSTYPER.....	99
BILAG 13 – RISIKOOMRÅDER FOR FOSFORUDVASKNING	100
BILAG 14 – NATUROMRÅDER I FORHOLD TIL ANLÆG OG UDSPREDNINGSAREALER.....	101
BILAG 15 – NITRATFØLSOMME INDVINDINGSOMRÅDER OG DRIKKEVANDSINTERESSER	102
BILAG 16 – DRIFTSJOURNAL - DEL 1 / 2	103
BILAG 16 – DRIFTSJOURNAL - DEL 2 / 2	104
BILAG 17 - BEREDSKABSPLAN	105
BILAG 18 – INDKOMNE BEMÆRKNINGER I OFFENTLIGHEDSPERIODE.....	106
BILAG 19 - PRÆCISERINGER VEDR. ANVENDELSE AF MILJØSTYRELSENS VEJLEDENDE BAT-EMISSIONSGRÆNSER FOR AMMONIAK	109

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Stamblad for virksomheden

Godkendelsesdato:	29-09-2010
Godkendelse hjemmel, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	§ 12 (mere end 250 DE)
Husdyrbrugets navn, jf. CVR	LAURITS HESTBEK
CVR-nr. / P-nr.	17001809 / 1.001.201.855
Husdyrbrugets adresse	Abildholtvej 2, 7500 Holstebro
Husdyrbrugets telefonnumre	97468154 / 21606125
Husdyrbrugets kontaktperson(er)	Laurids Hestbæk
Matrikel	14g, 17d, 39b, 14u, 15q, 15e, 14f og 18i Den østlige del, Borbjerg samt 21b Den mellemste del, Borbjerg
CHR	54016
(i)-mærket, bek. 1640 / 13/12-2006	Ja
Ejendomsnr.	6610055162
Husdyrbrugets konsulent	Jan Rodenberg /Annette Lykke Pejtersen Svinerådgivning Vest Birk Centerpark 24, 7400 Herning Tlf. nr. 70151200 email: jar@srvest.dk
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Nupark 51, 7500 Holstebro, E-post: natur og miljo@holstebro.dk , tlf. 96 11 75 57

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Ikke teknisk resumé

Holstebro Kommune har den 6/11-2008 modtaget ansøgning om udvidelse af husdyrbruget på Abildholtvej 2, 7500 Holstebro. Husdyrbruget bliver større end 250 DE og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹. Virksomheden er dermed omfattet af reglerne for IPPC, jf. IPPC-direktivet². Dette betyder bl.a. at ansøgning om og forslag til miljøgodkendelse af virksomheden skal offentliggøres.

Ansøgningen har været annonceret i Holstebro Onsdag i perioden 9/12-2009 til den 23/12-2009. Forslag til miljøgodkendelse har været i offentlig høring i perioden fra den 11/8-2010 til den 22/9-2010. Husdyrbruget er ikke tidligere miljøgodkendt, og der er ikke tidligere udarbejdet VVM redegørelse eller foretaget VVM screening af dyreholdet.

Dyreholdet udvides fra de nuværende 170 årssøer, 3.740 smågrise (7,2-30 kg) og 3.400 slagtesvin (30-102 kg) på 1.924 stipladser, svarende til 144,15 DE til 11.001 slagtesvin (30-108 kg) på 2.707 stipladser, svarende til 315,54 DE.

Udvidelsen er påtænkt i 2 faser, hvor første fase består af reovering af eksisterende smågrise-, fare-, drægtigheds-, og poltestalde til slagtesvinestalde. Anden fase består af etablering af en ny slagtesvinestald på ca. 1.055 m² med 1.088 stipladser, samt gyllelagune på 3.500 m³. Derudover bygges et udleveringsrum i tilknytning til eksisterende bygninger, en foderlade på ca. 260 m² i den østlige ende af den nye slagtesvinestald og ny vaskeplads på 50 m². Såfremt opførelse af ny slagtesvinestald ikke gennemføres, hvorfor der således kun produceres 6580 slagtesvin (30-108 kg) på 1.619 stipladser vil der i stedet for gyllelagune blive etableret en ny overdækket gyllebeholder på 1.450 m³.

Husdyrbrugets anlæg ligger udenfor bufferzone i forhold til naturtyper med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug. Ammoniakemissionen fra det samlede anlæg er beregnet til 3.746 kg N/år, og overholder ifølge Holstebro Kommunes vurdering både det lovpligtige krav om generel ammoniakreduktion på 20 %, samt kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Til reduktion af ammoniak er anvendt virkemidlerne fodring med reduceret råprotein, overdækning af eksisterende gyllebeholder samt etablering af overdækket gyllelagune, endvidere etableres der stalde med lav ammoniakemission (25-49 % fast gulv) samt etablering af gyllekøling i den nye slagtesvinestald.

Ansøger råder over i alt 80,99 ha ejede og forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning fra ejendommen. Al gyllen afsættes til biogasanlægget Maabjerg BioEnergi, hvorfra der igen modtages 99,89 DE retur i form af væskefraktionen efter bioforgasning og separering.

Alle udbringningsarealerne er beliggende i oplandet til Nissum Fjord, der er udpeget som Natura 2000 område, men udenfor områder, hvor der er risiko for udvaskning af kvælstof

¹ Lov nr. 1572 af 20/12-2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

² Direktiv om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet). Rådets direktiv 96/61/EF af 24. september 1996.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

til grundvandet. Fire udspretningsarealer er beliggende i indvindingsopland til Sandagergård vandværk. Det vurderes ikke, at gylleudbringning på disse arealer efter gældende regler vil give anledning til påvirkning af drikkevandskvaliteten. Kravet om fosforoverskuddet, samt udvaskning af nitrat er ifølge ansøgningen overholdt.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Meddelelse om godkendelse

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der gælder for udvidelse af svinebruget på Abildholtvej 2, 7500 Holstebro i Holstebro Kommune.

Husdyrbruget er større end 250 DE og er derfor omfattet af § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug³. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet. Godkendelsen omfatter alle aktiviteter på husdyrbrugets anlæg. Der drives ikke bivirksomhed på husdyrbruget. Hele husdyrbruget er godkendelsespligtigt, og Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbrugets forhold til det eksterne miljø.

Baseret på de givne oplysninger i ansøgningen og suppleret med kommunens vilkår og vurderinger, meddeles NYGÅRD/LAURITS HESTBEK, godkendelse af det ansøgte dyrehold bestående af 11.001 slagtesvin på matr. nr. 14g, 17d, 39b, 14u, 15q, 15e, 14f og 18i Den østlige del, Borbjerg samt 21b Den mellemste del, Borbjerg beliggende Abildholtvej 2, 7500 Holstebro.

Godkendelsen indeholder vilkår og vurderinger af de forhold, som er fastsat i § 12 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Godkendelsen bygger på husdyrbrugets ansøgning, tilsyn på husdyrbruget og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering støttet af miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Miljøgodkendelsen er delt op i en særlig godkendelse af anlægget (bygninger, dyrehold, gødningsanlæg og andre faste installationer), og en særlig godkendelse af udspretningsarealerne. Godkendelsen af arealerne omfatter alle ejede og forpagtede udbringningsarealer under husdyrbruget. De to godkendelser kan reguleres uafhængigt af hinanden. Under generelle vilkår er stillet vilkår, der er gældende for både anlægs- og arealdelen.

På Holstebro Kommunes vegne

Helene Kiærskou
Agronom

---

³ Lov nr. 1572 af 20/12 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

Dokumentation

---

1. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.
2. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Opgørelse af f.eks. husdyrholdets størrelse, affaldsregistrering og -bortskaffelse samt mark- og gødningsplaner m.v., samt driftsjournaler (jvf. bilag 16), skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år.
3. Der skal til enhver tid opbevares et eksemplar af miljøgodkendelsen på bedriften. De vilkår, der vedrører husdyrbrugets drift, skal være kendt af de personer, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Frist for udnyttelse af godkendelse

---

4. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 4 år fra godkendelsesdatoen.

Ansøger og ejerforhold

---

5. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter at ændringen har fundet sted.

Ophør af husdyrbruget

---

6. Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes, ensilagebærstakke og kompostbærstakke fjernes og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygninger ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Omkostninger i forbindelse hermed påhviler husdyrbruget.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Husdyrbrugets anlæg

Landskabelige og kulturhistoriske forhold

---

7. Der skal omkring den nye gyllelagune, som angivet i bilag 2, etableres læhegn bestående af egnstypisk beplantning. Beplantningen skal stedse vedligeholdes, så den bevarer den afskærmende effekt.

Det ansøgte husdyrhold

Den godkendte produktion gælder antallet af dyr (indenfor de angivne alders- eller vægtintervaller) fordelt på dyretyper. Antallet af dyreenheder er således kun retningsgivende for godkendelsestypen.

8. Husdyrbruget har pr. planår (1/8-31/7) maksimalt godkendelse til følgende dyrehold:

Dyreart og dyretype	Stipladser	Dyrehold	
		Antal	DE
Slagtesvin (30-108 kg)	2.707	11.001	315,54
I alt			315,54

Dyreholdet skal etableres i de staldanlæg, der er angivet i skema 2, side 30. Dyreholdet skal opgøres for hvert planår.

9. Der skal på husdyrbruget føres egenkontrol med produktionens størrelse, i henhold til bilag 16 eller bilag til denne, samt foreligge en opgørelse over produktionens størrelse, i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 1, samt slagterifregninger, for de seneste fem planperioder (01/08-31/07). Disse med tilhørende bilag skal kunne forelægges for tilsynsmyndigheden på forlangende til dokumentation for overholdelse af vilkår 8.

Stalde

---

10. husdyrbrugets staldanlæg skal indrettes med de ansøgte gulvtyper som angivet herunder, indenfor de angivne tidsfrister i vilkår 4.

Bygning se bilag 3.2	Stipladser	Antal slagtesvin 30-108 kg produceret pr. år	DE	Staldsystem
1.1.2	150	610	17,50	25-49 % fast gulv i henhold til BAT-byggeblad (106.04-52).
1.1.3	125	508	14,57	25-49 % fast gulv
1.1.4	125	508	14,57	50-75 % fast gulv i henhold til BAT-byggeblad (106.04-52).
1.1.5	150	610	17,50	25-49 % fast gulv

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bygning se bilag 3.2	Stipladser	Antal slagtesvin 30-108 kg produceret pr. år	DE	Staldsystem
1.1.7	205	833	23,89	Drænet gulv + spalter (33/67) eller stald med mindre ammoniakemission
1.1.8	864	3.511	100,70	50-75 % fast gulv i henhold til BAT-byggeblad (106.04-52).
1.1.9	1080	4.421	126,81	25-49 % fast gulv, køling af kanalbund
		11.001	315,54	

11. Eksisterende farestald (1.1.1, jf. bilag 2) og smågrisestald (1.1.6, jf. bilag 2) skal udfases, senest efter renovering af stald 1.1.2 og 1.1.3 er gennemført.
12. Gyllekølingsanlægget i stald 1.1.9 skal for at opnå en ammoniakreduktion på 10 % køles med en effekt på 10,45 W/m² gyllekumme.
13. Anlæggene for gyllekøling i stald 1.1.9 skal være tilsluttet hele året (8.760 timer/år) og være forsynet med en timetæller på varmepumpen. Den faktiske driftstid for og størrelsen på pumpen beregnes ved projektering af anlægget og indsendes som dokumentation til Holstebro Kommune.
14. Pumpernes driftstid skal kunne dokumenteres vha. varmepumpens datalogger.
15. Ansøger er forpligtiget til at iværksætte tiltag til minimering af søletilfælde/svineri i staldene. Såfremt Holstebro Kommune vurderer, at staldanlæggets ammoniakreduktionspotentiale ikke svarer til det på godkendelsestidspunktet forventede, skal husdyrbruget udarbejde en handlingsplan til nedbringelse af søleadfærd/svineri. Holstebro Kommune kan på baggrund heraf stille yderligere vilkår til staldanlæggenes drift og indretning til sikring af staldanlæggenes ammoniakreduktionspotentiale.

Ventilation

---

16. Ventilationsanlæg i alle stalde skal løbende og minimum 1 gang om året vedligeholdes og renholdes således, at støv- og lugtgener begrænses mest muligt og således, at systemerne altid kører energimæssigt optimalt. Vedligehold og rengøring skal fremgå af driftsjournalen eller bilag til denne (bilag 16).

Rengøring af staldanlæg

---

17. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres at staldafsnit holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Foder

Vilkår 18 er beregnet ud fra de værdier, der er angivet i ansøgningen: 152,0 gram råprotein pr FEsv og 2,85 FEsv pr kg tilvækst i vægtintervallet 30-108 kg. Såfremt der kun udvides i eksisterende stald til en samlet produktion på 6.580 slagtesvin (30-108 kg) svarende til 188,73 DE er korrektionsfaktoren beregnet ud fra følgende værdier: 155,0 gram råprotein pr FEsv og 2,87 FEsv pr kg tilvækst. De indtastede foderforbrug, proteinindhold og vægtinterval er ikke bindende, men hvis ansøger ændrer på en af de tre faktorer skal man sikre sig, at vilkårs ligningen for foderkorrektionen er overholdt.

Der anvendes i afgørelsen følgende formler til beregning af foderkorrektionen:

$$\left(\frac{\text{FEsv pr prod gris} \times \text{g råprotein/FEsv}}{6,25 \text{ g råprotein pr g N} - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 28 \text{ g N pr kg tilvækst})} \right) / \left((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (20,95 + 0,177 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt})) \right)$$

Således at foderkorrektionen beregnes som:

$$\left(\frac{2,85 \text{ FEsv pr. kg tilvækst} \times (108 \text{ kg} - 30 \text{ kg}) \times 152,0 \text{ g råprotein pr. FEsv} / 6,25 \text{ g råprotein pr g N}}{((108 \text{ kg} - 30 \text{ kg}) \times 28 \text{ g N pr. kg tilvækst})} \right) / \left((108 \text{ kg} - 30 \text{ kg}) \times (20,95 + 0,177 \times (108 \text{ kg} + 30 \text{ kg})) \right) = 0,91$$

18. Korrektionsfaktor vedrørende kvælstof for slagtesvin må højst være **0,91** beregnet efter ovenstående formel. Såfremt der kun udvides i eksisterende stald til en samlet produktion på 6.580 slagtesvin (30-108 kg) må korrektionsfaktor vedrørende kvælstof for slagtesvin højst være **0,95** beregnet efter ovenstående formel.
19. Ved tilsyn kan Holstebro Kommune desuden kræve fremlagt dokumentation, f.eks. ved prøver af det færdigblandede foder, fytaseindhold, råproteinindhold mv.
20. Der skal anvendes fasefodring til slagtesvinene
21. Der skal årligt laves en beregning til dokumentation af at vilkår 18 er overholdt. På kommunens forlangende skal ansøger lade e-kontrol udført til det niveau kommunen forlanger. Beregning og resultater af e-kontrol, samt følgesedler for de anvendte foderblandinger skal fremgå af husdyrbrugets driftsjournal og skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden i minimum 5 år.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

---

22. Husdyrbruget skal altid have mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.
23. Husdyrbrugets gyllebeholder (1.1.10) skal overdækkes med fast overdækning med korrosionssikring, som sikrer mod indvendig korrosion af gyllebeholderen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

24. Åbningen af teltoverdækningen må kun stå åben i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder. Teltoverdækningen må dog højst stå åben i et døgn.
25. I tilfælde af skader på teltoverdækningen skal denne repareres inden 1 uge efter skadens opståen. Såfremt dette ikke kan overholdes, skal en montør rekvireres inden 2 hverdage efter skadens opståen.
26. Eventuelle skader på teltoverdækningen noteres i logbog med dato for skaden og dato for reparation af denne. Såfremt teltoverdækningen står åben længere end angivet i vilkår 18 noteres dette i logbogen med angivelse af årsag til dette.
27. Der skal indrettes overdækket gyllelagune på 3.500 m³ (1.1.12), som mindst overholder dimensioneringskravene angivet i landbrugets byggeblad 103.04-30. Gyllelagunen skal indrettes med 2 membraner, med en alarmanordning imellem de 2 lag, så et evt. læk opdages med det samme. Der skal omkring hele lagunen etableres volde i en højde, som gør at volumen af gylle ved en lækage, kan indeholdes af disse volde.
28. Alternativt til gyllelagunen i vilkår 27 kan der etableres gyllebeholder på 1.450 m³. Beholderen skal overdækkes med fast overdækning med korrosionssikring, som sikrer mod indvendig korrosion af gyllebeholderen og i øvrigt overholde de vilkår for drift der er angivet for eksisterende gyllebeholder. Gyllebeholderen skal placeres i umiddelbar tilknytning til eksisterende gyllebeholder. Såfremt der påbegyndes etablering af ny slagtesvinestald bortfalder dette vilkår.
29. Gyllebeholdere skal minimum en gang om året - f.eks. i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder mv. og vedligeholdes. Inspektion og evt. vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jvf. bilag 16.

Påfyldning af gyllevogne

---

30. Ved anvendelse af traktorpumpe skal påfyldning af gyllevogn foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Alternativt skal der anvendes gyllevogne med egen påmonteret Pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

Såfremt Holstebro Kommune skønner, at der opstår spild fra påfyldning af gyllevogne ol. kan der stilles krav om, at påfyldning ol. skal foregå på en plads, med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG**Lugt**

31. Tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelser af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra husdyrbruget er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling af lugt. Målingerne skal udføres efter gældende retningslinjer fra miljøstyrelsen (referencelaboratoriet). Udgifter i forbindelse med undersøgelser og målinger afholdes af husdyrbruget. Med mindre tilsynsmyndigheden skønner, at generne er væsentlige, vil der højst blive krævet én måling pr. år.

Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningsoplæg m.v., der vurderes at være væsentligt større end, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

Transport

32. Transport til og fra husdyrbruget skal foregå inden for normal arbejdstid kl. 6.00-18.00. Undtagelsesvist kan transport foregå uden for normal arbejdstid. Der accepteres dog perioder med forøget aktivitet i forbindelse med sæsonpræget markarbejde.
33. Transport til og fra ejendommen skal af hensyn til støj- og støvgener foregå ved hensynsfuld kørsel.

Støj

34. Støjbidraget fra staldene sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter - målt udendørs - til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A), må ved nabobeboelse* ikke overstige nedenfor anførte værdier.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

*) Ved nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivlsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

35. Ved klage over støj fra husdyrbruget, kan kommunen anmode om, at der indsendes dokumentation for overholdelse af støjkrav. Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår nr. 28 ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

Støv

---

36. Fodersiloer skal etableres med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning for at sikre mod støvgener ved indblæsning af foder.
37. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal.

Spildevand

---

38. Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningsspild m.v., således, at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning.
39. Der skal etableres faskiner til nedsivning af tagvand fra ny slagtesvinestald senest ved indsætning af dyr. Såfremt det ikke er muligt at etablere faskiner, skal husdyrbruget ansøge Holstebro Kommune om en udledningstilladelse.

Skadedyr

---

40. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrsbekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Driftsforstyrrelser eller uheld

---

41. Beredskabsplanen skal være kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget og skal ophænges synligt, hvor den er let at komme til. Beredskabsplanen skal løbende holdes opdateret.

Miljø- og ressourcestyring

---

42. Husdyrbruget skal minimum en gang i kvartalet føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer.
43. Husdyrbruget skal arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne, så der på en økonomisk forsvarlig måde opnås en reduktion i miljøbelastningen.

Husdyrbruget skal i forbindelse med tilsyn redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen. Følgende områder forventes at indgå i redegørelsen:

- Metoder/management til reducere af fordampningen af kvælstof fra stalde og opbevaringsanlæg samt i forbindelse med udbringning.
  - Tiltag til reducere af kvælstofudledning og fosforoverskud.
  - Redegørelse for ressourceforbrug og tiltag til minimering heraf.
  - Reparations- og vedligeholdelsesplaner
  - Affaldsreducerende tiltag
44. Den nye stald skal i projekteringsfasen og den eksisterende del af husdyrbruget skal senest 1 år efter meddelelse af godkendelsen være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal som minimum skal indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskiner og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc.
    - Det nye byggeri skal i projekteringen gennemgås af en energifaglig konsulent.
    - Husdyrbruget skal undersøge muligheden for etablering af bevægelsessensorstyret udebelysning.
    - I forbindelse af projekteringen af nye staldbygninger, skal husdyrbruget undersøge muligheden for etablering af stationært anlæg til ibrødsætning.
  45. Husdyrbruget skal efter ovenstående gennemgang gennemgås minimum hvert 5. år. Som udgangspunkt skal 5-års lønsomme teknologier indføres. Kontroller inkl. rapport skal vedlægges driftsjournalen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

---

46. Godkendelsen omfatter kun de ansøgte udbringningsarealer, der fremgår af bilag 6.
47. Der må maksimalt tilføres væskefraktionen fra afgasset og separeret biomasse på bedriftens arealer svarende til 99,89 DE med et udnyttelseskrav på min. 85 % og med den næringsstofsammensætning, der fremgår af skema 9 side 65, og således at der på husdyrbrugets udbringningsareal ikke udbringes mere end 1,23 DE/ha.
48. Der skal forlægge dokumentation for at svinegylle svarende til 315,54 DE med en næringsstofmængde på 31.526,82 kg N og 6.002,70 kg P fraføres til Maabjerg BioEnergi AMBA, Nupark 47, 7500 Holstebro (CVR: 30507509). Såfremt den nye slagtesvinestald ikke etableres og udvidelsen bliver på 188,73 DE skal der forlægge dokumentation for at svinegylle svarende til 188,73 DE med en næringsstof mængde på 19.722,40 kg N og 3.634,52 kg P fraføres til Maabjerg BioEnergi AMBA, Nupark 47, 7500 Holstebro (CVR: 30507509).
49. Der skal til enhver tid over for Holstebro Kommune kunne fremlægges sædskifte og gødningsplaner, som kan dokumentere, at gødningen udbringes miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med oplysninger, der ligger til grund for de i godkendelsens stillede vilkår. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år

Udbringning af husdyrgødning

---

50. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses. Udbringning skal så vidt muligt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid. I tætbebyggede områder skal nedfældning eller nedbringning ske umiddelbart efter udbringning.
51. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
52. Ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel, skal der opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørselens ophør.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

MILJØPÅVIRKNING FRA HUSDYRBRUGETS AREALER

Forebyggelse af forurening af vandmiljøet

---

53. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne, samt på skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
54. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder og skal foretages så tæt som muligt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimal næringsstofoptag og størst vækst.
55. Ved afgrødehøjde under 10 cm skal husdyrgødning udbringes under ideelle vejforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.
56. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.

Arter på habitatdirektivets bilag IV

---

57. Såfremt der verificeres padder omfattet af habitatbekendtgørelsen bilag IV i området, skal der etableres en 10 meter dyrkningsfri zone omkring vandhuller på udbringningsarealerne.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Afgørelsen om godkendelse er truffet i medfør af § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 4. december 2009.

Afgørelsen om godkendelse kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. inden den 27-10-2010 indenfor Rådhusets åbningstid påklages til Miljøklagenævnet. Ved klage over godkendelsen kan Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Høringsberettigede er orienteret ved annonce i Holstebro Onsdag den 29-09-2010.

Eventuel klage over miljøgodkendelsen skal indgives skriftligt, og klagen skal stiles til Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men skal indsendes til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Nupark 51, 7500 Holstebro eller pr. mail til tek-nik.miljoe@holstebro.dk. Klagen videresendes derefter til Miljøklagenævnet sammen med sagens akter og kommunens bemærkninger til sagen.

Der gøres opmærksom på, at en klage ikke har opsættende virkning for udnyttelsen af godkendelsen, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, jvf. lovens § 81. Udnyttelse af godkendelsen sker dog på eget ansvar, og indskrænker ikke klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal i henhold til § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsestidspunktet. I tilfælde af at afgørelsen påklages, regnes fristen først fra det tidspunkt, hvor der foreligger en endelig afgørelse.

Offentliggørelse

Inddragelse af offentligheden er sket gennem annoncering af modtagelse af ansøgning i Holstebro Onsdag i perioden 9/12-2009 til den 23/12-2009.

I forbindelse med høringsperioden indkom der ikke bemærkninger.

Afgørelsen sendes til:

- Laurits Hestbek, Abildholtvej 2, 7500 Holstebro (ansøger)

En kopi af afgørelsen er sendt ti følgende:

- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – V/Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup.
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@akademiaarhus.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland), E-post: holstebro@dof.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse er sendt til:

- Gudrun og Niels Erik Rasmussen, Abildholtvej 1, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Heidi og Klaus Peter Thellefsen, Abildholtvej 3, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Rigmor Pagter Nørgaard, Abildholtvej 4, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Lasse Vognstoft Kristensen, Abildholtvej 5, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Henrik Brinch Vestergaard, Abildholtvej 6, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Kirsten og Steen Nørgård, Abildholtvej 7, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Lars Dyrberg Pedersen, Langgade 68, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Dan Kristensen, Langgade 88, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Kristian Gade, Langgade 84, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Steen Egon Freidahl Christensen, Langgade 89, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Heidi og Claus Holmgård Andersen, Langgade 90, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Ida Madsen, Langgade 90A, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Peter Andersen, Langgade 91, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Anny Brødbæk Mundbjerg, Langgade 92, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Pia og Henrik Klausen, Langgade 94, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Laila og Jørgen Kryhmand Christensen, Langgade 98, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Detlef Edgar Udo Brüßow, Langgade 99, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Poul Anton Meldgaard, Langgade 100, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Poul Erik Dam Vestergård, Langgade 102, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Per Møller Mundbjerg, Langgade 111, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Kirsten Fleng Rasmussen, Vester Feldborgvej 1, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Inga Marie Kirkeby, Vester Feldborgvej 3, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Konny og Bjarne Christiansen, Hornstrupvej 1, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Grethe Elisabeth Klausen, Hornstrupvej 2, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Hans Jørgen Klausen, Kejsershedevej 1, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Peder Espen Yde, Kejsershedevej 2, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Nils Pedersen Lykkemark, Kejsershedevej 3, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Annette og Helge Jensen, Kejsershedevej 4, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Ole Felletoft Jensen og Tove Pagter Nørgaard, Kejsershedevej 6, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Laust Lauersen, Vester Feldborgvej 2, 7500 Holstebro (bortforpagter)
- Maabejrg BioEnergy Leverandørforening Amba, Att. Alan Lunde, Nupark 47, 7500 Holstebro (gyllemodtager)

I perioden 11.08.2010 til 22.09.2010 har forslag til afgørelse været sendt i offentlig høring. Forslaget er annonceret i Holstebro Onsdag, på Holstebro Kommunes hjemmeside og er sendt til nedenstående.

- Laurits Hestbek, Abildholtvej 2, 7500 Holstebro (ansøger)

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Gudrun og Niels Erik Rasmussen, Abildholtvej 1, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Heidi og Klaus Peter Thellefsen, Abildholtvej 3, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Rigmor Pagter Nørgaard, Abildholtvej 4, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Lasse Vognstoft Kristensen, Abildholtvej 5, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Henrik Brinch Vestergaard, Abildholtvej 6, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Kirsten og Steen Nørgård, Abildholtvej 7, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Lars Dyrberg Pedersen, Langgade 68, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Dan Kristensen, Langgade 88, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Kristian Gade, Langgade 84, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Steen Egon Freidahl Christensen, Langgade 89, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Heidi og Claus Holmgård Andersen, Langgade 90, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Ida Madsen, Langgade 90A, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Peter Andersen, Langgade 91, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Anny Brødbæk Mundbjerg, Langgade 92, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Pia og Henrik Klausen, Langgade 94, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Laila og Jørgen Kryhmand Christensen, Langgade 98, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Detlef Edgar Udo Brüßow, Langgade 99, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Poul Anton Meldgaard, Langgade 100, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Poul Erik Dam Vestergård, Langgade 102, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Per Møller Mundbjerg, Langgade 111, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Kirsten Fleng Rasmussen, Vester Feldborgvej 1, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Inga Marie Kirkeby, Vester Feldborgvej 3, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Konny og Bjarne Christiansen, Hornstrupvej 1, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Grethe Elisabeth Klausen, Hornstrupvej 2, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Hans Jørgen Klausen, Kejserhedevej 1, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Peder Espen Yde, Kejserhedevej 2, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Nils Pedersen Lykkemark, Kejserhedevej 3, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Annette og Helge Jensen, Kejserhedevej 4, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Ole Felletoft Jensen og Tove Pagter Nørgaard, Kejserhedevej 6, 7500 Holstebro (Lugtkonsekvensafstand)
- Laust Lauersen, Vester Feldborgvej 2, 7500 Holstebro (bortforpagter/lugtkonsekvensafstand)
- Maarbjerg BioEnergi, Nupark 51, 7500 Holstebro (gyllemodtager)
- Svinerådgivning Vest, Annette Lykke Pejtersen, Birk Centerpark 24, 7400 Herning, E-post: alp@srvest.dk (ansøgers konsulent),
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – V/Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup.
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@akademiarhus.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland), E-post: holstebro@dof.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk

I høringsperioden er der indkommet følgende bemærkninger:

- Hans Nielsen, Det Økologiske Råd

Se bilag 18.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Retsbeskyttelse

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget på adressen Abildholtvej 2, 7500 Holstebro samt de udspretningsarealer (ejede og forpagtede), der er nævnt og behandlet i ansøgningen.

I 8 år efter godkendelsens meddelelse, er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Holstebro Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jvf. § 40 stk. 2 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug nr. 1486 af 4. december 2009, hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Godkendelsen skal, jvf. § 17 i bekendtgørelse nr. 294 af 31/03-2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år - dvs. i år 2018.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jvf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Godkendelsen træder i kraft den 29-09-2010. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Udnyttelse af godkendelsen

Ansøger har oplyst, at omlægningen af produktionen til slagtesvin vil forløbe i 2 etaper.

Etape 1: Når tilladelsen er givet udfases so-besætningen. Når søerne er væk påbegyndes ombygningen af drægtighedsstaldene til slagtesvin. Herefter ombygges den gamle ungsvinestald så den kan bruges til slagtesvin, og en tredjedel af spalterne skiftes med miljøspalter, for at 2015-sikre stalden. Der etableres endvidere et udleveringsrum i forbindelse med det eksisterende byggeri.

Etape 2: Når ansøger har fundet en fast leverandør af smågrise, som kan levere et antal smågrise, som overstiger den renoverede stalds kapacitet, og hvor samarbejdet fungerer optimalt, vil den nye slagtesvinestald samt gyllelagune på 3.500 m³ blive bygget. Der etableres endvidere en ny vaskeplads på ca. 50 m².

Ansøger angiver, at da renoveringen af den gamle stald og dannelsen af et godt og solidt samarbejde med smågriseleverandør forventes at tage mange år, søges dispensation fra

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

det generelle krav om at miljøgodkendelsen er udnyttet efter 2 år, til at gælde i 5 år. Ansøger har på baggrund heraf søgt om mulighed for, såfremt der ikke findes fast leverandør af smågrise, således at den nye stald ikke etableres, at etablere en ny overdækket gyllebeholder på 1.450 m³ i stedet for gyllelagunen. Ansøger har således ansøgt om en fristforlængelse, så husdyrudvidelsen først skal være fuldendt 5 år efter meddelelse af miljøgodkendelsen.

Frister for udnyttelse af godkendelsen fremgår af vilkår 3. Jf. § 33 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug skal Holstebro Kommune fastsætte en frist for udnyttelse af godkendelsen. Fristen bør normalt ikke sættes senere end 2 år fra meddelelsens dato, dog 5 år for yderligere planlagte udvidelser og ændringer. Ansøger ønsker således, at foretage en del af udvidelsen indenfor 2 år, og udnytte muligheden for at foretage den resterende del af udvidelsen indenfor de 5 år, idet der er tale om en stor udvidelse, med omfangsrigt byggeri og renovation.

Projektet er baseret på afhændelse af svinegylle til Maabjerg BioEnergi og modtagelse af en separeret væskefraktion til udbringning på husdyrbrugets arealer. Maabjerg BioEnergi vil først være etableret medio 2012. Projektet er betinget af nyetablering af anlæg, hvilket medfører en renovering af eksisterende anlæg til ny dyretype som funktion heraf. Holstebro Kommune vurderer, at projektet skal være bragt til udførelse senest 2 år efter etablering af Maabjerg BioEnergi, hvilket betyder, at fristen for udnyttelse af nærværende miljøgodkendelse sættes til 4 år, hvorefter miljøgodkendelsen bortfalder.

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Oplysninger om grundlag for miljøgodkendelsen

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og bl.a. følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen,
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 4/1997 om miljøgodkendelse af husdyrbrug,
- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav,
- Vejledning nr. 9795/2005 om rotter,
- Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

samt

- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003.
- Statens Skadedyrslaboratorium rapport nr. 3 / 2002. Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr.

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende love og anordninger – hvis disse regler er skærpede i forhold til vilkårene i denne godkendelse.

Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan bl.a. findes på www.retsinfo.dk.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er udarbejdet på baggrund af den fremsendte ansøgning, herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt, dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 12, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget:

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det bl.a. sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, finder sted,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil bedriftens aktiviteter blive vurderet iht. ovenstående i det omfang det er relevant.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

ANSØGER OG EJERFORHOLD

Laurits Hestbek ejer og driver husdyrbruget på Abildholtvej 2, 7500 Holstebro, under CVR-nummer 17001809, "LAURITS HESTBEK". Husdyrbruget drives som et selvstændigt husdyrbrug uden nogen form for samdrift med andre husdyrbrug, herunder andre ejede ejendomme. Den drifts- og miljøansvarlige på ejendommen er Laurids Hestbæk. Den drifts- og miljøansvarlige har pligt til at informere personer og virksomheder, der arbejder på husdyrbruget om godkendelsens vilkår for den del af driften, som de arbejder med.

Det vurderes at være vigtigt, at personer, der arbejder på ejendommen, kender godkendelsens vilkår, for den del af driften, som de arbejder med.

Der stilles derfor vilkår om, at hvis der sker ændringer af ejerforhold, eller ændringer i de personer der er ansvarlige for driften, herunder ansvarlig for de miljømæssige forhold på husdyrbruget, skal dette meddeles til Holstebro Kommune inden for 14 dage.

LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Husdyrbruget ligger på Abildholtvej 2, 7500 Holstebro - cirka 600 m øst for Hogager, 1 km VNV for Abildholt og ca. 4 km SØ for Skave by. Husdyrbruget beliggenhed fremgår af bilag 1.

Zonestatus: Ejendommen er placeret i landzone.
 Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for området.
 Kommuneplan: Ejendommen er beliggende i jordbrugsområde.

Afstand fra staldanlæg og lign. til nærmeste naboer og byzone m.v.	Afstand
Nærmeste nabo (Abildholtvej 1) – krav 50 meter - til nyt byggeri	150 m 180 m
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Skave by) - krav 50 meter	4 km
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende - krav 50 meter	> 300 m
En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren, (Hogager)	600 m

Afstand fra hele anlægget til nærmeste naturområder:	Afstand
Højmose	> 15,5 km
Lobeliesø	15,5 km
Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder	2,3 km
Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder	5,8 km
Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	7,1 m
Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	7 km

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Afstand fra hele anlægget til nærmeste naturområder:	Afstand
Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer* og vandhuller med kransnålag og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	7 km

*Disse søtype er endnu ikke fuldstændigt kortlagt, hvorfor den nærmeste § 3 sø indenfor internationalt beskyttelsesområde er angivet.

Afstand fra alle nye anlæg til:	Afstand
Ikke almene vandforsyningsanlæg (krav 25 m)	35 m
- til nyt byggeri	83 m
Almene vandforsyningsanlæg (krav 50 m)	6,6 km
Vandløb, grøft, dræn, søer (krav 15 m)	450 m
Offentlig vej og privat fællesvej (krav 15 m)	20 m
- til eksisterende maskinhus	4 m
- til nyt byggeri	60 m
Levnedsmiddelvirksomhed (Købmand) (krav 25 m)	ca. 5 km
Beboelse på samme ejendom (krav 15 m)	Ingen beboelse
Naboskel (krav 30 m). Gælder både eksisterende stalde, ny lagune og ny stald	60 m

Det vurderes, at husdyrbruget anlægsplacering, herunder nye stalde og gyllebeholder opfylder afstandskravene i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobeboelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmoser, lobeliesø, hede > 10 ha, overdrev, større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor international naturbeskyttelsesområder).
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindinger, offentlig og privat fællesvej og egen beboelse.

LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE OMRÅDER

Vurdering i forhold til anlægget

Husdyrbrugets eksisterende anlæg er delvist afskærmet af beplantning omkring ejendommen mod vest og øst. Den nye stald, foderlade og udleveringsrummet etableres i sammenhæng med og i naturlig forlængelse af eksisterende staldanlæg. Den nye gyllelagune etableres umiddelbart syd for den eksisterende gyllebeholder og der er i ansøgningen angivet, at der afskærmes mod øst med beplantning. Jf. bilag 2. De to nye amerikanersiloer placeres syd for den nye slagtesvinestald. Der er stillet vilkår om etablering af afskærmende beplantning omkring den nye lagune.

Nærmeste naboejendom på Abildholtvej 1 ligger relativt tæt på ejendommen i en afstand af 150 meter fra nærmeste eksisterende byggeri og 150 meter fra nærmeste hjørne af den nye gyllelagune, som vil blive omgivet af beplantede volde i omkring 2 meters højde. Den nye slagtesvinestald vil ligge længere fra nabo. Abildholtvej 1 ligger mod nordøst for ejendommen på den anden side af Abildholtvej. Ejendommen er i denne retning relativt afskærmet mod nabo af beplantning samt eksisterende stalde der vender i retning øst/vest

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

mod Abildholtvej. Nabo vurderes således ikke at blive generet af de nye driftsbygninger eller lagunen på Abildholtvej 2.

I retning mod syd mod Savstrup Å, hvortil der er omkring 300 meter findes ikke naboer, som kan blive påvirket af udbygningen. Mod syd er området relativt fladt mod et engområde og vandløbet.

Husdyrbrugets eksisterende anlæg såvel som den nye slagtesvinestald, samt gyllelagune og øvrige bygninger er beliggende uden for kulturhistoriske områder, kystnærhedszonen, skovbyggelinjen, kirke- og åbeskyttelseslinie, ligesom der ikke er beskyttede fortidsminder og diger på området, jvf. bilag 8.

Det vurderes, at hensynet til de landskabelige værdier er tilstrækkeligt varetaget i det ansøgte projekt, idet de nye bygninger opføres i tilknytning til de eksisterende bygninger og ikke vurderes at sløre landskabets karakter. Holstebro Kommune har ikke vurderet, at der er behov for at opstille skærpede vilkår for byggeriet, udover vilkåret om etablering af afskærmende beplantning omkring den nye lagune.

Vurdering i forhold til arealer

Alle arealer ligger uden for områder der i kommuneplanen 2009-2021 udpeget som værdifulde kulturlandskaber, jf. bilag 8. Arealerne ligger udenfor spredningskorridorer til naturområder. Alle arealer ligger i område, der i kommuneplanen 2009-2021 er udpeget som primært jordbrugsområde. Husdyrbrugets anlæg og alle arealer undtagen areal 3, 4 og 5 er dog beliggende i SFL-område (særligt følsomt landbrugsområde) som specielt følsomme for intensiv landbrugsdrift.

Beskyttede fortidsminder

Alle arealer ligger udenfor beskyttelseszonerne for beskyttede fortidsminder i form af gravhøje, jvf. bilag 8. Nærmeste gravhøje ligger i et område ca. 1,5 km nord for husdyrbruget. Gravhøje er, jvf. § 29f i museumsloven, beskyttet af en generel 2 m beskyttelseszone, hvor der ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes. Jvf. § 18 i Lov om naturbeskyttelse må der endvidere ikke etableres ny beplantning eller foretages lignende ændring i tilstanden af arealet inden for 100 meters afstand fra gravhøje, medmindre Kommunen meddeler dispensation hertil.

Beskyttede diger

Nord for mark 10 ligger et beskyttet dige, jvf. bilag 8. Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linieformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer. Digerne er beskyttet i henhold til museumslovens § 29a. Der må derfor ikke foretages ændring i tilstanden af digerne. Digerne placering vurderes ikke at være af betydning for arealanvendelse i indeværende godkendelse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Holstebro Kommune vurderer samlet, at den ansøgte arealdrift ikke vil medføre forringelser af de landskabelige eller kulturhistoriske værdier i området ligesom udvidelsen ikke vil være i konflikt med kommunes SFL udpegning, idet alle arealer tidligere har modtaget husdyrgødning.

OPHØR AF HUSDYRBRUGET

Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes og indholdet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygninger ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

ALTERNATIVE MULIGHEDER

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres: 0-alternativet til dette projekt er, at driften vil forsætte uændret. Anlægget og arealerne vil ikke blive reguleret mht. ammoniak, udvaskning af næringsstoffer, affald, lugt og støj m.m. som er hensigten med husdyrloven. Dvs. at der hverken vil blive brugt foderoptimering, indført BAT, stillet vilkår til renere teknologi eller udvikling af arbejdspladser.

Et andet alternativ ville være at købe en anden ejendom og placere udvidelsen her. Miljøpåvirkningen vurderes at være nogenlunde den samme som ved denne udvidelse, eller måske endda øget, da der her vil være en større driftsmæssigt afhængig belastning fra f.eks. maskiner.

Det nuværende soanlæg er ved at være nedslidt. Ligeledes kan ejendommen ikke overholde dyrevelfærdsloven med kravet om løsgående drægtige søer fra år 2013. 0-alternativet vil derfor i praksis betyde en lukning af produktionen på ejendommen, da den tilbageværende produktion på ejendommen ikke vil være rentabel. Hermed går der arbejdspladser direkte tabt på ejendommen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Ansøger har i processen frem mod den endelige ansøgning overvejet en række alternative muligheder for placering af staldanlægget. Disse er fundet problematiske i forhold til genafstande vedr. naboer og naturområder. Det er derfor besluttet at fastholde ansøgte placering af ejendommen og i stedet gøre en indsats ved at gennemarbejde anlæggets udformning for her at minimere påvirkningen på omgivelserne. I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter er det ejer og rådgivers vurdering at den valgte placering af nye staldanlæg og produktion i eksisterende stalde efter renovering i sammenhæng med det eksisterende gårdanlæg vil give det bedste helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen. Et stort men samlet staldanlæg, som gør det muligt at etablere en sammen-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

hængende og skærmende beplantning i tråd med områdets mange naturligt forekommende læhegn. Placeringen vil også betyde at gavlene kommer til at flugte på staldanlægget hvilket vil være med til at skabe et harmonisk indtryk.

Der vurderes ikke at være væsentlige landskabelige forringelser som følge af projektet, da den nye slagtesvinestald, samt nye gyllelagune afskærmes af eksisterende læhegn i området, samt ny afskærmende beplantning øst for den nye gyllelagune.

Husdyrbrugets anlæg

Det ansøgte husdyrhold

Husdyrbruget drives konventionelt. Ansøger ønsker at nedlægge so-besætning og udvide sin produktion af slagtesvin, således at der udvides fra 144,15 DE til 315,54 DE, med slagtevægt mellem 30 og 108 kg, som det fremgår af nedenstående skema:

Skema 1. Ejendommens produktion og dennes sammensætning før og efter udvidelsen

Dyreart/type	Tilladt produktion		Ansøgt drift	
	Antal	DE	Antal	DE
Årsso	170	39,54		
Smågrise (7,2-20 kg)	3.740	9,69		
Smågrise (20-30 kg)	3.740	7,57		
Slagtesvin (30-40 kg)	3.400	6,91		
Slagtesvin (40-102 kg)	3.400	80,44		
Slagtesvin (30-108 kg)			11.001	315,54
I alt		144,15	11.001	315,54

Produktionsniveau

Husdyrbruget dyrehold drives som kontinuert drift, hvor produktionsniveauet ligger stabilt hen over året, og der forventes ikke varierende belastning fra husdyrproduktionen i løbet af året. Almindelige sæsonudsving, naturlige produktionsudsving samt tilpasninger pga. sygdom og lignende kan ske og accepteres. Der stilles vilkår om, at der maksimalt må produceres det ansøgte dyrehold som beskrevet i skema 1 indenfor hvert planår (1. august-31. juli).

Udnyttelse af produktionsniveau

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Stalde

Udvidelsen af dyreholdet fremgår af skema 2, hvor antallet af dyr i nudrift og ansøgt drift samt staldsystem fremgår. Situationsplan over husdyrbrugets stalde og gødningsopbevaringsanlæg fremgår af bilag 2.

Stald nr. angiver staldnummeret som det er angivet i ansøgningskemaet

Skema 2. Husdyrholdets sammensætning i relation til dyretyper, antal, stipladser og staldsystem.

Stald nr.	Staldnavn	Dyre- art/type og evt. vægt- korrektion	Nudrift drift			Ansøgt drift			Staldsystem
			Sti- plad- ser	Antal	DE	Sti- plad- ser	Antal	DE	
1.1.1.	Farestald	Årsso	35	170	11,92				Farestald, kassestier, delvis spaltegulv
1.1.2.	Drægtighedsstald (150 stp)	Årsso	67	84	13,65				Løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv
		Slagtesvin (30-108 kg)				150	610	17,5	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv
1.1.3.	Drægtighedsstald (125 stp)	Årsso	45	57	9,26				løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv
		Slagtesvin (30-108 kg)				125	508	14,57	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv
1.1.4.	Poltestald (125) 40-102 kg nudrift	Årsso	23	29	4,71				Poltestald, løsgående, delvis spaltegulv
		Slagtesvin (30-108 kg)	40	129	3,05	125	508	14,57	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv
1.1.5.	Poltestald (150) 40-102 kg nudrift	Slagtesvin (40-102 kg)	150	484	11,45				Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv
		Slagtesvin (30-108 kg)				150	610	17,5	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv
1.1.6.	Smågrisestald	Smågrise (7,2-20 kg)	400	3740	9,69				Fuldspaltegulv
1.1.7.	Ungdyrstald (205 stp)	Smågrise (20-30 kg)	200	3740	7,57				Fuldspaltegulv
		Slagtesvin (30-40 kg)	100	3400	6,91				Fuldspaltegulv
		Slagtesvin (30-108 kg)				205	833	23,89	Drænet gulv + spalter (33/67)
1.1.8.	Eksisterende slagtesvinestald (864 stp)	Slagtesvin (40-102 kg)	864	2787	65,94				Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv
		Slagtesvin (30-108 kg)				864	3511	100,7	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv
1.1.9	Ny slagtesvinestald (1080 stp)	Slagtesvin (30-108 kg)				1.088	4421	126,81	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv, køling af kanalbund
I alt			1.924			114,15	2.707	11.001	315,54

I forbindelse med udvidelsen opføres ny slagtesvinestald syd for den eksisterende slagtesvinestald, jvf. bilag 2. I det følgende afsnit (BAT i staldanlæg) er beskrevet de punkter som ansøger har anført i forbindelse med valget af de enkelte respektive tiltag til både kommunens niveau for BAT og det generelle ammoniakreduktionskrav samt fravalget af andre generelle virkemidler i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse af husdyrbruget.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

BAT i staldanlæg

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er ifølge Miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlig følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen 'tilgængelig' indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Med hensyn til BAT og staldsystemer, er der flere beskrivelser af, hvad BAT er. Der er bl.a. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), samt Miljøstyrelsens BAT-blade.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle,
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien,
- en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder

Ifølge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet udbredelse herhjemme og de manglende erfaringer med systemet betyder, at de vurderes som usikre med hensyn til drift og funktion.

I Danmark er der udarbejdet 3 BAT-byggeblade:

- 1) Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal
- 2) Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- 3) Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft

På tidspunktet for godkendelsens udarbejdelse er disse BAT blade under revision.

Samlet vurderes det, at gødningshåndtering i eksisterende stalde m.v. er tilfredsstillende, såfremt denne til enhver tid følger bestemmelserne i lovgivningen. Ovenstående giver ikke anledning til fastsættelse af vilkår, der ligger ud over de generelle bestemmelser i lovgivningen.

Holstebro Kommunes BAT-niveau for Abildholtvej 2, 7500 Holstebro:

Holstebro Kommunes BAT -niveau for det pågældende svinebrug, er fundet på baggrund af miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) - Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

30 – 102 kg(gyllebaserede staldsystemer)- omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12”, og svarer til en ammoniakemission fra anlægget på max. 3.756 kg N/år.

Ansøger har efterfølgende haft mulighed for at opnå dette BAT-niveau og har haft metodefrihed til valg af teknikker til opnåelse af dette BAT-niveau. Det ansøgte niveau for husdyrbruget er på 3.746 kg N/år.

Ansøger valg og fravalg af BAT

Ansøger har indledende anført: ”Med henblik på at reducere NH₃-emissionen fra staldanlægget er det i henhold til BREF (2003) generelt BAT i svinestalde at reducere overfladearealet, hvorfra der kan ske NH₃-fordampning, at fjerne gyllen hyppigt fra gyllekanaler, at afkøle gødningsoverfladen samt at bruge overflader, der er nemme at rengøre.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- Et fuld- eller delspaltegulv med et vakuumsystem nedenunder til hyppig fjernelse af gylle
- et delspaltegulv og en reduceret gødningskanal
- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse, eller
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler, med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

I følge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet indpas herhjemme.

En sti med delvist spaltegulv består af fast gulv i lejearealet og spaltegulv i gødearealet. Typisk vil spaltegulvet udgøre 30-67 % af stiens samlede bruttoareal og bør samtidig udgøre mindst 1,40 meter af stiens længde. Spaltegulvet er oftest af beton. Anbefalingerne med hensyn til spalte-åbning og bjælkebredde skal overholdes. Det faste gulv skal have en hældning på ca. 3 % ned mod gødearealet for, at gødning og urin afsat på det faste gulv kan glide ned i gødearealet. Overskriften på BAT-byggebladet stemmer altså ikke overens med beskrivelsen. Dette BAT-blad er ydermere jf. vurderingsskemaet til slagtesvin kun betegnet som BAT-kandidat pga. den lave ammoniakreduktion.

Hvorvidt de gamle BAT-blade stadig beskriver en BAT-teknologi vides pt. ikke. Der er dog ikke tvivl om, at der fra de 3 ovennævnte gulvtyper er en lavere ammoniakfordampning end fra et fuldspaltet gulv.

Staldene på Abildholtvej 2 vil efter udvidelsen være indrettet således:

Farestalden (1.1.1) og smågrisestalden (1.1.6) tages ud af drift i forbindelse med udvidelsen.

Eksisterende drægtighedsstalde (1.1.2 og 1.1.3, nr. 2 og 3 nordlige afdelinger jf. bilag 2) har tidligere været anvendt til løbe- og drægtighedsstalde, med søer i individuel opstaldning på delvis spaltegulv. Staldinventar ændres i forbindelse med udvidelsen til

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

slagtesvin, begge stalde vil være med 25-49 % fast gulv i overensstemmelse med BAT byggeblad 106.04-52. Staldtypen er BAT-teknologi for gulve i slagtesvinestalde.

Eksisterende poltestald (1.1.4, nr. 2 sydlig afdeling jf. bilag 2) har tidligere været anvendt til poltestalde med sopolte i løbe- og drægtighedsstald, løsgående på delvis spaltegulv. Staldinventar ændres i forbindelse med udvidelsen til slagtesvin, stalden vil fortsat have 50-75 % fast gulv i overensstemmelse med BAT-byggeblad 106.04-52, hvilket er samme gulvtype som eksisterende slagtesvinestald. Staldtypen er BAT-teknologi for gulve i slagtesvinestalde.

Eksisterende poltestald (1.1.5, nr. 3 sydlig afdeling jf. bilag 2)
Staldinventar ændres i forbindelse med udvidelsen til slagtesvin, bundtypen vil fortsat være 25-49 % fast gulv i overensstemmelse med BAT byggeblad 106.04-52. Staldtypen er BAT-teknologi for gulve i slagtesvinestalde.

Eksisterende slagtesvinestald (1.1.8) er allerede indrettet til slagtesvin med 50-75 % fast gulv i overensstemmelse med BAT-byggeblad 106.04-52. Staldtypen er BAT-teknologi for gulve i slagtesvinestalde.

Eksisterende ungdyrstald/smågrisestald (1.1.7), har tidligere været anvendt til smågise og slagtesvin på fuldspaltegulve. I forbindelse med udvidelsen til slagtesvin udfases den ældre afdeling for smågrise i den nordlige del af stalden. Inventar i den sydlige staldafdeling udskiftes i forbindelse med udvidelsen til slagtesvin, bundtypen vil fremstå med 1/3 drænet gulv, hvilket ikke er BAT for slagtesvinestalde, men dog er bedre end det nuværende fuldspaltegulv, når man ser på ammoniakfordampning. Da det erfaringsmæssigt viser sig, at det er svært at styre svineri på det faste gulv i stalde, der ikke er designet til denne gulvtype, er 1/3 drænet gulv valgt for at tilgodese dyrevelfærd og management.

Den nye slagtesvinestald (1.1.9) etableres i forbindelse med udvidelsen til slagtesvin med 25-49 % fast gulv i overensstemmelse med BAT byggeblad 106.04-52. Staldtypen er BAT-teknologi for gulve i slagtesvinestalde. Derudover etableres køling af kanalbund med en 10 % NH₄effekt.

Der overbruses i alle stalde. Overbrusningen giver forbedret gødeadfærd hos grisene, således at overfladen med potentiel ammoniakfordampning bliver mindre.

Holstebro Kommunes vurdering af ansøgers valg og fravalg af BAT

Gyllekøling

På husdyrbrugets anlæg etableres i den nye slagtesvinestald gyllekøling. Princippet i gyllekøling er at sænke temperaturen i gyllen således at ammoniakfordampningen mindskes. Effekten af gyllekøling på ammoniakemissionen afhænger af staldtypen og af køleeffekten pr. m². For køling i stalde med hyppig udmugning antages det, at der kan opnås en NH₃-reduktion på:

$$\text{Reduktion (\%)} = -0,008x^2 + 1,5x$$

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

hvor x = køleeffekt, W/m^2 .

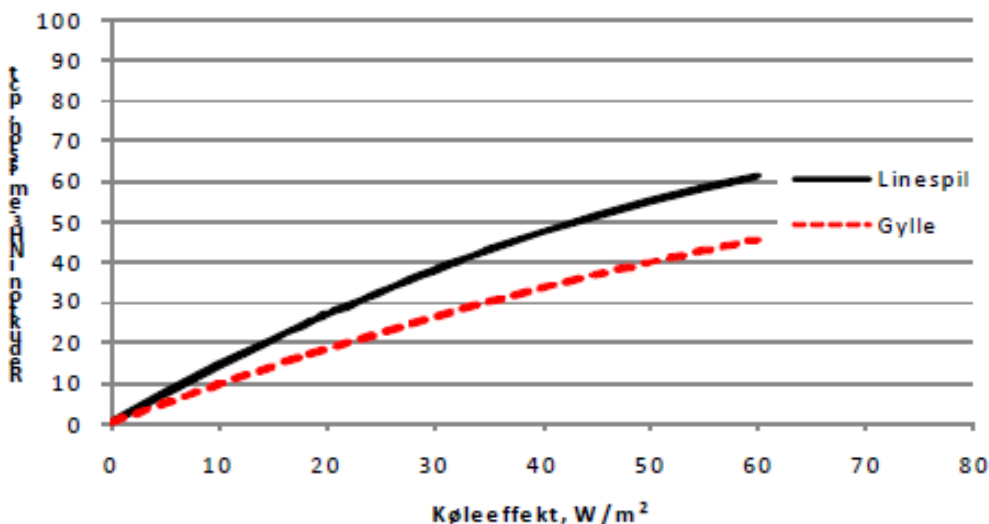
I stalde med traditionelt gyllesystem antages det, at der kan opnås en effekt på:

$$\text{Reduktion (\%)} = -0,004x^2 + 1,5x$$

hvor x = køleeffekt, W/m^2 .

Gyllekøling medfører en reduktion i ammoniakemissionen fra stald afhængigt af dyrekategori og staldtype og køleeffekt. Som følge af et højere kvælstofindhold i gyllen af stald forøges ammoniakemissionen fra lager og udbringning af gylle fra stalde med gyllekøling. Dette giver mulighed for at forøge markudbyttet, idet det forøgede indhold af kvælstof i gyllen er ammonium-N, der kan forventes at have en gødningseffekt svarende til handelsgødning.

Der er etableret ca. 300 gyllekølings-anlæg i Danmark (januar 2009).

Figur 1. Forventet sammenhæng mellem køleeffekt og ammoniakreduktion ved gyllekøling i svinestalder med hhv. skrabe kanal og gyllesystem.

Luftrensning.

Ansøger anfører, at der ikke etableres kemisk eller biologisk luftrensning i hverken nye eller gamle staldanlæg der renoveres.

Kemisk luftvasker reducerer ammoniakfordampningen fra staldene. For at opnå den fulde udnyttelse af luftvaskerne, skal der sendes betydelige mængder luft gennem. Dette betyder for det konkrete projekt, at man skal samle afkast fra flere sektioner for at få den fulde udnyttelse af renseren, dette vil kræve en omfattende ændring af bestående staldkonstruktion. Ansøger har ikke foretaget en nærmere økonomisk beregning af omkostninger til investeringen, men vurderer, at investeringen vil være meget stor. Hertil kommer omkostningerne til den daglige drift. Ifølge Miljøstyrelsens BAT-blad: Luftvasker med syre (19.05.2009) er den samlede meromkostningen pr. produceret slagtesvin ved 100 % luftrensning 20 kr. Af BAT-bladet fremgår, at kemisk luftrensning stadig er på forsøgsstadiet. Et anlæg, der ikke er længere fremme i udviklingen, vurderer ansøger ikke at være BAT-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

teknologi. Der er ikke længere danske firmaer, der forhandler teknologien, hvilket gør det til en usikker investering mht. til efterfølgende service, reservedele mv. De hollandske typer på markedet har ydermere ikke været afprøvet under danske forhold, hvilket gør, at teknologien endnu ikke kan anbefales. Luftvaskeren er valgt fra ud fra en samlet økonomisk betragtning.

Biologisk luftrensning har vist en bedre lugtreducerende effekt end kemisk luftrensning. Der er imidlertid en del problemer med tilstopning af filtre, ligesom der ikke er foretaget en økonomisk evaluering af biologisk luftrensning. Der arbejdes fortsat intenst på udviklingen af driftsikre anlæg til kemisk og biologisk luftrensning. Hverken kemisk eller biologisk luftrensning er beskrevet i BREF-dokumentet.

Holstebro Kommunes vurderer, at kemisk luftrensning generelt er BAT på slagtesvinestalde, og der er udarbejdet et revideret BAT-byggeblad den 19.04.2009 af miljøstyrelsen. Af BAT-byggebladet fremgår det, at 20 % delrensning på en besætning med 250 DE vil koste 3 kr. pr. produceret slagtesvin, svarende til 13 kr. pr. reduceret kg N. Ud fra disse forudsætninger vurderer Holstebro kommune, at etablering af kemisk luftrensning er BAT. De anlæg der primært er blevet testet og vurderet er systemer fra Scan-Air Clean A/S og BOVEMA. Finanskrisen været hård ved leverandører af miljøteknologi, og Scan-Air Clean A/S gik konkurs i december 2008. Systemet er opkøbt af MHJ A/S, der overfor Holstebro Kommune har oplyst, at miljøstyrelsen har oplyst, at overdragelse af godkendelse i henhold til teknologilisten endnu ikke er accepteret. I 2009 lukkede Farm-Tech A/S, som solgte den hollandske luftrenser BOVEMA S-Air, og BOVEMA i Holland er ligeledes gået konkurs. I henhold til Holstebro Kommunes oplysninger betyder dette, at de systemer, der er tilgængelige, er TLV-Ammon fra Munters Turbovent Agro A/S (tidl. Turbovent Environment A/S) samt kemisk luftrenser fra VengSystems.

Økonomien for TLV-Ammon fra Munters Turbovent Agro A/S er i henhold til "*Beregningsforudsætninger for BAT-blad – Luftvasker med syre*" på et dyrehold med 250 DE opgjort til 25 kr. pr. produceret slagtesvin svarende til 117 kr. pr. kg reduceret N. Meromkostningen ved etablering af denne kemiske luftvasker vil derfor være ca. 6 % af de samlede produktionsomkostninger, hvilket Holstebro Kommune ikke vurderer som proportionalt. Den kemiske luftrenser fra VengSystems er stadig i pilotstadiet, der er en afprøvning i gang ved den rullende afprøvning med det formål, at dokumentere luftrenserens potentiale mht. ammoniakreduktion. Endvidere er formålet med afprøvningen, at dokumentere luftrenserens effektivitet, stabilitet og driftsomkostninger gennem et helt år ved den rensningsgrad, der er krav om i afprøvningsbesætningen. Holstebro Kommune finder på baggrund heraf ikke, at systemet på nuværende tidspunkt kan vurderes som BAT.

Holstebro Kommune har på baggrund af ovenstående vurderet, at det på nuværende tidspunkt ikke vil være BAT, at stille vilkår om reduktion af ammoniakemissionen svarende til anvendelse af kemisk luftrenser.

Forsuring

Omkostningen til etablering af gylleforsuring er ud fra miljøstyrelsens BAT-blad (Sl.St.01:v1.05-09) vurderet at være ca. 12 kr. pr. slagtesvin svarende til 3 % af de samlede produktionsomkostninger. Holstebro Kommune finder derfor ikke, at det er BAT i det

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

pågældende anlæg. Holstebro Kommune har derfor ikke forholdt sig videre til ansøgers argumenter for fravalg.

Gylleseperation

Idet gyllen afhændes til Maabjerg BioEnergi, hvor gyllen separeres, vurderer Holstebro Kommune ikke, at det vil være BAT og foretage separation på husdyrbrugets anlæg.

Benzoesyre

Tilsætning af benzoesyre til svinefoderet reducerer ammoniakemissionen, idet benzoesyre har en antimikrobiel effekt i grisenes mave-tarm-kanal, hvilket forbedrer fordøjeligheden og udnyttelsen af foderet, hvilket reducerer mængden af kvælstof i gyllen pr. kg tilvækst. Benzoesyre og glycin omdannes i leveren til hippursyre, som udskilles via urinen. Hippursyre forsurer urinen, hvilket reducerer pH i gyllen. Når pH sænkes i gyllen forskubbes ligevægten mellem ammoniak og ammonium mod ammonium, hvorved ammoniakfordampningen reduceres. I henhold til teknologilisten kan der anvendes 5-10 gram benzoesyre pr. kg foder, hvilket reducerer ammoniakfordampningen med 10 procent. Omkostningen ved anvendelse af benzoesyre afhænger i høj grad af de opnåede produktionsforbedringer i besætningen. Videntcenter for slagtesvin meddelelse nr. 858 fandt, at tilsætning af ca. 9 gram benzoesyre pr. kg foder medførte en reel ekstraomkostning på 4,5 kr. pr. kg. foder svarende til 7,4 kr. pr. svin (30-102 kg). Omregnet betyder det en omkostning på 265 kr. pr. kg reduceret N i en stald med 25-49 % fast gulv. På baggrund heraf vurderer Holstebro Kommune, at tilsætning af benzoesyre til slagtesvinefoder p.t. ikke er BAT. Der er ikke lavet forsøg med tilsætning af 5 gram benzoesyre pr. kg foder, og det kan ikke afvises, at et sådant tiltag vil medføre resultater, der kunne være BAT. Holstebro Kommune vurderer imidlertid, at der p.t. ikke foreligger tilstrækkeligt med viden til at stille vilkår om anvendes herom.

Samlet vurdering

I ansøgningen er det oplyst, at husdyrbruget med de angivne staldindretninger samt ved overdækning af gyllebeholder, overholder det generelle ammoniakreduktionskrav der politisk er vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er ifølge Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelige teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen tilgængelig indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Det vurderes, at husdyrbrugets staldindretning overholder reglerne i henhold til lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., miljøbeskyttelsesloven og heraf afledte bestemmelser. På den baggrund vil der ikke blive stillet skærpende vilkår for staldgulve og gyllekanaler ud over det ovenfor nævnte.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Ventilation

Alle stalde er ventilerede ved mekanisk ventilation. Der anvendes undertryksventilation og frekvensstyrede ventilatorer med MultiStep, hvilket sikrer, at ventilationen kun starter efter behov. Ventilationen har et temperatur- og fugtighedsreguleret styringssystem, som sikrer at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og elforbruget. Ventilationen vedligeholdes og rengøres efter behov, så optimal effekt opretholdes og energispild undgås.

I henhold til normtal udgør ventilation ca. 35 % af et svinebrugs energiforbrug. Ventilationsanlæg består af mange - og for nogles vedkommende - ret følsomme komponenter. Løbende vedligeholdelse er med til at sikre et korrekt og optimalt fungerende ventilationsanlæg. Vedligeholdelse omfatter blandt andet kontrol af temperatur- og evt. luftfugtighedsfølere. Fejlvisning på følere kan være betydelig og årsag til et markant merforbrug af energi - især hvis der tilføres varme til stalden fra et opvarmingsanlæg. Følere, der viser for lav temperatur og/eller for høj luftfugtighed, vil medføre et større varmeforbrug end nødvendigt. Tillige vil en for tør staldluft påvirke dyrenes sundhed. Beskadigede ventilatorvinger har en forringet energieffektivitet og vil desuden give mere støj. Defekte lejer støjer, har forringet energieffektivitet og kan give pludselige nedbrud. Regelmæssig rengøring har stor betydning for ydelsen og energiforbruget. Ventilationskanalerne skal generelt renses mindst én gang om året for at sikre optimal ydelse. Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at ventilationsanlæggene vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for de pågældende anlæg. Anlægget skal dog som minimum rengøres mindst en gang årligt.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, skal der føres eftersyn med og rengøring af ventilatorer samt temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation. Holstebro Kommune vurderer at anlægget, med de stillede vilkår, lever op til kravet om BAT.

Rengøring af staldanlæg

Husdyrbruget oplyser, at staldene iblødsættes før de rengøres med højtryksrensere, for at mindske vandforbruget.

Ventilationen rengøres og vedligeholdes efter behov, så der opretholdes optimal effekt heraf, samt energispild undgås.

Idet erfaring viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde ofte har en gunstig indflydelse på ammoniak- og staldlugtemissionen, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion er det BAT, at anvende rengøringsmetoder, der minimerer

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

vandforbruget hertil. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget opfylder kravene til BAT.

Foder

En forbedring af foderudnyttelsen reducerer udskillelsen af både kvælstof og fosfor. Ved en forbedring i foderudnyttelsen i forhold til landsgennemsnittet på 6 procent for slagtesvin vil N og P indhold i gødningen reduceres med ca. 10 procent. Kvælstofudskillelsen kan - udover ved forbedring af foderudnyttelsen – reduceres ved sænkning af proteinindholdet i foderet. Proteinindholdet sænkes ved øget anvendelse af frie aminosyrer i stedet for proteinfodermidler og ved anvendelse af fasefodring, hvor indholdet af protein løbende tilpasses grisenes behov. Hovedparten af reduktionen opnås som følge af brug af frie aminosyrer. Reduktion af kvælstofindholdet i gødningen bevirker en endnu større reduktion i ammoniakfordampningen, da mængden af kvælstof udskilt igennem urin reduceres mere end total-N, og da pH i gyllen falder, når proteinindholdet i foderet sænkes.

Ammoniakfordampningen kan endvidere formindskes ved tilsætning af benzoesyre eller erstatning af kridt med salte, der forsurer urinen. En anden potentiel fodringsstrategi til at reducere ammoniak er, at ændre mængde og kilde af fiber i foderet. Brug af forsurende calciumsalte og øget fiberindhold i foderet giver dog risiko for nedsatte produktionsresultater. Vedrørende benzoesyre findes der ikke danske forsøg, der dokumenter en ammoniakreducerende effekt af den tilladte dosis for søer. Der er heller ikke nogen dokumentation for omkostningerne til anvendelse af benzoesyre. (Dansk Svineproduktion Meddelelse nr. 738). Vedrørende tilsætning af salte har der været effekt på ammoniakfordampning, men der har været negativ effekt på trivsel og tilvækst hos grisene (Dansk Svineproduktion Meddelelse nr. 690).

I forbindelse med udvidelse af produktionen og omlægning af produktionen fra søer og smågrise til slagtesvin ændres foderopbevaringen.

I nudrift er der:

6 siloer til færdigfoder

12t og 18t udendørs siloer ved slagtesvinestald

8t silo ved smågrisestald

3 siloer af samlet 20 t i eksisterende foderlade

I ansøgt drift fjernes disse siloer og erstattes af, jf. bilag 2:

Amerikanersilo på 9.000 tønder til byg

Amerikanersilo på 9.000 tønder til hvede

12t og 18t silo ved slagtesvinestald

8t silo ved smågrisestald

4 stk. siloer af 18 t i den nye foderlade til soja og korn

2 stk. mineralsiloer af hver 4 til 7 tons i den nye foderlade

2 stk. udtagersiloer på 6 hver tons i den nye foderlade

2 stk. færdigvaresiloer på 3 tons i den nye foderlade

Desuden etableres en 50 m³ korngrav i den nye foderlade

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Der anvendes halm som strøelse i stierne. I ansøgt drift opbevares der halm i foderladerne til 14 dages brug. Hovedparten af halmen opbevares i markstak i minibigballer. I nudriften forbruges der 20 minibigballer årligt, som i ansøgt drift forventes at stige til 50 stk. årligt. Produktionen af slagtesvin forøges som følge af udvidelsen. Foderanlægget til slagtesvinene vil virke som i dag.

Fodring

Der anvendes fasefodring ved fodring af grisene, hvilket lever op til BAT-kravene (jf. BREF). Foderblandingerne er afstemt næringsstofmæssigt, så grisenes behov på det enkelte vækststadium tilgodeses, og der samtidig ikke sker en overdosering med enkelte næringsstoffer. Dette er med til at sikre, at der ikke sker en unødigt stor udledning af næringsstoffer i gødningen, som derefter ender i naturen.

Fasefodring og foderkorrektioner

Mængden af kvælstof (N) i den producerede husdyrgødning kan nedsættes ved foderkorrektioner. Total-N i husdyrgødning beregnes normalt ud fra normtal. I de tilfælde, hvor den aktuelle produktion afviger fra kriterierne for normtallene, kan mængden af total-N i gødningen beregnes ud fra de faktiske produktionsforhold. Ved en type-2-foderkorrektion beregnes mængden af total-N ud fra de faktuelle produktionsforhold i forhold til foderforbrug og fodersammensætning samt ind- og afgangsvægt m.v.

Normtallene for 'gram råprotein per FE', jf. 2005/2006 normtal, som bruges i beregningerne i ansøgningssystemet, ligger for slagtesvin (30-108 kg) på 157,6 g råprotein / FE. Ansøger har i ansøgningen valgt at reducere mængden af råprotein pr. FE i foderet til slagtesvinene, så mængden nedsættes til 152,0 g råprotein / FE, 2,85 FE pr. kg tilvækst mod normens 2,87 FE pr. kg. tilvækst.

Såfremt den nye stald ikke bygges, og kun den lille udvidelse i de eksisterende stalde udnyttes, så skal følgende foderkorrektion blive anvendt til at overholde emissionsgrænseværdien for denne udvidelse: 2,87 FEsv pr kg tilvækst og 155 g råprotein pr FEsv.

Udvidelse til (DE)	Dyretype	Ansøgt Gram råprotein pr. FE	Normtal Gram råprotein pr. FE	Beregnet korrektionsfaktor
315,54	Slagtesvin (30-108 kg)	152,0	157,6	0,91
188,73	Slagtesvin (30-108 kg)	155,0	157,6	0,95

Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet, indgangsvægt og slagtevægt skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af formlen:

$$\left((FEsv \text{ pr prod gris} \times g \text{ råprotein}/FEsv) / 6,25 \text{ g råprotein pr g N} - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 28 \text{ g N pr kg tilvækst}) \right) / ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (20,95 + 0,177 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt})))$$

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

$$((2,85 \text{ FEsv pr. kg tilvækst} \times (108 \text{ kg} - 30 \text{ kg}) \times 152,0 \text{ g råprotein pr. FEsv} / 6,25 \text{ g råprotein pr g N}) - ((108 \text{ kg} - 30 \text{ kg}) \times 28 \text{ g N pr. kg tilvækst})) / ((108 \text{ kg} - 30 \text{ kg}) \times (20,95 + 0,177 \times (108 \text{ kg} + 30 \text{ kg}))) = 0,91$$

Ved fodring af slagtesvin (30-108 kg) på husdyrbruget anvendes 2,85 FEsv pr kg tilvækst pr produceret svin og 152,0 gram råprotein per FEsv således, at korrektionsfaktoren beregningsmæssigt er på 0,91.

Såfremt den nye slagtesvinestald ikke bygges, og kun den lille udvidelse i de eksisterende stalde udnyttes, så vil følgende foderkorrektion skulle anvendes til at overholde emissionsgrænseværdien for denne udvidelse: 2,87 FEsv pr kg tilvækst og 155 g råprotein pr FEsv, hvilket giver en korrektionsfaktor på **0,95** (beregnet ud fra samme formel som ovenstående).

En type 2 korrektion bruges dermed til at dokumentere de afvigelser, der kan være i mængden af total-N i produceret husdyrgødning, når produktionen afviger i forhold til kriterierne for normtalsberegningerne. Type-2 korrektionsberegningerne er beskrevet i Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler.

Type-2 korrektioner mindsker mængden af total-N i gødningen, hvilket medfører, at fordampningen af ammoniak fra gødningen nedsættes i forhold til normal for de tunge svin i ansøgningen. Herved opnås ammoniakreduktionen. Foderets råproteinindhold ligger indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF). På den baggrund vurderes det, at 20 % ammoniakreduktionskravet, sammen med overdækning af gyllebeholderne er overholdt og at husdyrbruget lever op til kravet om renere teknologi mht. ammoniakreduktion.

Der stilles vilkår til at der til enhver tid kan dokumenteres en type-2 korrektionsfaktor på 0,91 for husdyrbruget. Såfremt der kun udvides i eksisterende stald til en samlet produktion på 6.580 slagtesvin skal der til enhver tid dokumenteres en type-2 korrektionsfaktor på 0,95 for husdyrbruget.

Der stilles ligeledes vilkår om, at der på kommunens forlangende skal udtages e-kontrol samt at der skal forelægge følgesedler og optimeringer for indhold i foderblandingerne.

Fytase tilsætning

Fosfor er et livsnødvendigt næringsstof for svin. Samtidig udgør fosfor et stigende miljøproblem i vandmiljøet.

Fordøjeligheden af fosfor i foderblandinger til svin er ofte lav, hvorved en betydelig mængde fosfor udskilles via gødningen. Ved at tilsætte enzymet fytase til svinenes foder, kan fosfor, der er bundet som fytase i korn og olieholdige frø, blive tilgængeligt for slagtesvinene. Fytase er således et enzym, som optimerer svins optagelse af fosfor. Ved tilsætning af enzymet fytase er der dermed et mindre behov for at tilsætte uorganisk fosfor til svinenes foder. Alt i alt vil tilsætning af en mindre mængde uorganisk fosfor og udnyttelse af fosforen, der er bundet i fytat, medvirke til, at der spredes mindre fosfor på markerne og dermed bliver udvaskningen af fosfor fra marken til vandmiljøet forventeligt mindre.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Foderets fytaseindhold ligger indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF), hvilket svarer til en dosering på mindst 300 FTU, 300 PPU henholdsvis 450 FYT i den færdige blanding, afhængigt af valg af fytaseleverandør. Renere teknologi indenfor slagtesvineproduktion er bl.a. som minimum at kunne opfylde Landsudvalget for Svin's seneste anbefalinger vedrørende anvendelse af fytase.

Vurdering

En samlet vurdering af ammoniakudledningen, i relation til BAT fremgår af afsnittet om ammoniak på side 49.

Svinegyllen afhændes til Maabjerg BioEnergi, hvor den efter afgangning separeres, så der fremkommer en fiberfraktion med et højt indhold af fosfor og organisk bundet kvælstof, der afbrændes. Herved indeholder væskefraktionen, der returneres til husdyrbruget, under 8 kg P/DE. Det vurderes derfor ikke proportionalt, at stille krav om foderkorrektioner i relation til fosfor.

Fyringsanlæg

Ejendommen har et stokerfyr, der er placeret i fyrrummet, jvf. bilag 2. Af ansøgers oplysninger fremgår, at indfyringseffekt på fyret ikke medfører at anlægget er miljøgodkendelsespligtigt efter miljøbeskyttelsesloven. Der stilles ingen vilkår vedr. ejendommens fyringsanlæg.

Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof

Olietanke

På ejendommen har Holstebro Kommune registreret følgende olietanke:

Type	Placering	Fabrikant	Type nr.	Etableret år	Indhold
Overjordisk	Maskinhus 15 jf. bilag 2	Harlekin Plasttank	GNR:71-5820 H3610	2009	2.100 L Diesel

Der er ikke øvrige fyringsolietanke eller olietanke på ejendommen.

Olier og kemikalier

På ejendommen opbevares olie og spildolie i egnede beholdere i maskinhus. Betongulvet i værkstedet har ikke fald og er uden afløb.

Påfyldning af dieselolie på køretøjer foregår i maskinhus på betongulv uden kloak afløb.

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det fremkalder fare for forurening af disse. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at olie og kemikalier skal opbevares i egnede mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller betongulv med opkant. Oplagspladsen/spildbakken have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, hvorfor der ikke stilles skærpende vilkår.

Affald og kemikalier

På husdyrbruget fremkommer der affald i form af animalsk affald (døde dyr), emballage fra foder, udsæd, rengøringsmidler mv. Derudover fremkommer der plastikaflald i forbindelse med fodring mv.

Skema 3. Affald fra husdyrbruget håndteres iht. nedenstående.

Affaldskode	Type	Mængde (nudrift/ansøgt drift)	Opbevaring	Bortskaffelsesmetode
ISAG: 19.00	Erhvervsaffald (Forbrændings-egnet)	600 kg / 1000 kg	Container i Lade	Afhentes af Marius Pedersen
ISAG: 23.00	Ikke forbrændings-egnet	50 kg / 50 kg	Lade	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen.
EAK-kode 20-01-18-00	Medicinrester (flasker)	Efter dyrlægens anvisning	Køleskab i stalden	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen.
EAK-kode 18-02-01-00	Kanyler	200 g / 400 g	Kanylespand i forrum	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen.
EAK-kode 02-01-10	Jern	Varierende		Afhentes af skrothandler
ISAG-kode 50.00	Papir /pap	Se forbrændingseget		
ISAG-kode 51.00	Glas	5 kg / 5 kg	Lade	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen.
ISAG-kode 52.00	Plast	100 kg / 100 kg	Lade	Ejer afleverer selv på genbrugspladsen.
ISAG-kode 52.00	Heraf PVC	Ingen		
EAK-kode 02-01-01-00	Kemikalier	Ingen		
EAK-kode 13-02-03-00	Spildolie	100 L / 100L	Tromle i Maskinhus på fast underlag	Afhentes af Dansk Olie Genbrug

Affald afhentes af autoriseret firma eller afleveres af ejer på genbrugspladsen. Der er opstillet 3 containere på ejendommen til opsamling – en til brændbart, en til husholdningsaffald og en til jern og glas. Heri opsamles alt affald på ejendommen. Akkumulatorer afleveres retur til forhandleren.

Olie- og kemikalieaffald opbevares i tromler med tætsluttende låg på fast og tæt underlag i maskinhuset. Klinisk affald som kanyler, hætteglas mv. opbevares i en spand.

Holstebro Kommune har udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald. Dette regulativ er gældende for husdyrbruget. Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres og bortskaffes og registreres iht. affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen. Der gøres opmærksom på, at farligt affald såsom spildolie skal

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

transporteres og afhændes til en af Holstebro Kommune godkendt transportør/modtager. Liste over godkendte transportører/modtagere kan ses på Holstebro Kommunes hjemmeside.

Ønskes det at aflevere enkelte fraktioner til anden bortskaffelsesordning, skal dette ske til godkendte modtagere. Derudover skal husdyrbruget registrere affaldsproduktionen efter de gældende regler.

Indenfor affaldsområdet, er BAT bl.a., at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Affald skal registreres og håndteres iht. gældende lovgivning, og affaldet skal løbende bortskaffes iht. ovenstående uden der sker ophobning. Der stilles ikke skærpede vilkår til opbevaring af affald, da forholdene er omfattet af gældende lovgivning. Det stilles vilkår om, at husdyrbruget skal arbejde for at nedbringe affaldsfrembringelsen, og at husdyrbruget ved tilsyn skal redegøre for tiltag.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, hvorfor der ikke stilles skærpende vilkår.

Døde dyr

Animalsk affald opbevares overdækket på en plads nord for gyllebeholderen, jvf. bilag 3, indtil afhentning til destruktionsanstalt (DAKA). Ansøger angiver, at der i gennemsnit afhentes døde dyr fra ejendommen 1 gang ugentligt, og der går maksimalt 48 timer fra dyrene tilmeldes DAKA, til de afhentes.

I henhold til gældende regler skal selvdøde og aflivede dyr straks fjernes fra besætningen og opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden, og hvor det er nødvendigt, skal afhentningspladsen sikres mod ådselædende dyr. I tilfælde hvor dyrene er overdækket, skal dette ske med en fast overdækning. Alternativt kan dyrene opbevares på frost eller køl.

Selvdøde og aflivede dyr skal inden for 24 timer tilmeldes afhentning til godkendt destruktionsanstalt. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Alternativt kan afhentning udsættes indtil containeren er fuld – dog maks. 3 uger efter påbegyndt påfyldning, såfremt dyrene opbevares på køl.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at placering af døde dyr på plads ved gyllebeholderen som ansøgt ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne. Fødevarestyrelsen er myndighed vedr. bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Holstebro Kommune vurderer, at håndteringen af døde dyr opfylder gældende lovkrav, og derved er der ikke særlige forhold, som taler for vilkår ud over gældende lovgivning. Der gøres opmærksom på, at Fødevarestyrelsen er myndighed på området, og denne kan påbyde, at opbevaringsstedet f.eks. flyttes længere væk fra offentlig vej.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er reguleret tilstrækkeligt igennem gældende lovgivning, og stiller derfor ikke skærpende vilkår.

Sprøjtemidler og medicin

Opbevaring

Af ansøgningen fremgår, at påfyldning samt vask/rengøring af sprøjteudstyr foregår i marken. Eventuel restbeholdning opbevares i dunke i aflåst kemikalierum i den vestlige ende af eksisterende slagtesvinestald (1.1.8), jf. bilag 2 og anvendes i den følgende vækstsæson. Medicin opbevares i køleskab i besætningsområdet.

Kemikalieaffald skal opbevares i egnede beholdere (tydeligt mærket med indhold) med tætsluttende låg på tæt bund med opkant og uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde. Oplaget skal i henhold til gældende lovgivning opbevares utilgængeligt børn, dyr og uvedkommende. Oplagringspladsen skal være under tag og indrettet således, at evt. spild kan opsamles i f.eks. en spildbakke.

Håndtering af marksprøjte

Ansøger forestår sprøjtningen af husdyrbrugets arealer. Af ansøgningen fremgår, at påfyldning samt vask/rengøring af sprøjteudstyr foregår i marken. Spild under påfyldning og rengøring af marksprøjter er en væsentlig kilde punktkildeforurening og til pesticider i overfladevand samt forurening af grundvand. Forurening fra punktkilder kan med få enkle tiltag minimeres.

Der er generelt lovkrav om, at tapstedet, hvor sprøjten fyldes med vand, skal være forsynet med kontraventil, der sikrer mod tilbagesugning af væske fra sprøjtetanken. Påfyldningen af vand skal være styret med vandur eller lignende, der forhindrer overløb af sprøjtetanken. I forbindelse med påfyldning af sprøjter må der ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten.

Påfyldning af bekæmpelsesmidler i marksprøjter skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand eller på det areal, der skal behandles. Påfyldning i marken må ikke ske mindre end 300 meter fra vandforsyning til drikkevandsformål eller mindre end 50 meter fra hhv. overfladevande, drænsystemers rense- og samlebrønde eller § 3 beskyttet natur.

Vask af sprøjteudstyr skal ske på vaskeplads eller det areal, der er blevet behandlet. Vaskevand fra en vaskeplads skal opsamles i gyllebeholder eller anden beholder og udbringes i henhold til bestemmelserne i husdyrbekendtgørelsen. Vaskepladser må ikke etableres nærmere end 50 meter fra hhv. overfladevande, § 3 beskyttet natur eller almen vandforsyning. Afstandskravet til ikke almen vandforsyning er 25 meter.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Nedbør kan afvaske plantebeskyttelsesmidler, der er afsat på ydersiden af sprøjte og traktor. En uvasket sprøjte eller traktor, som er anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor placeres på det behandlede areal, vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder, eller under tag, så der ikke sker utilsigtet afstrømning af vand med indhold af plantebeskyttelsesmidler til vandmiljø, jord mv.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at kravet om BAT overholdes af gældende lovgivning.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

Det er i ansøgningen oplyst, at:

- Beholdere er stabile og kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Beholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- Beholderens bund og vægge er tætte
- Der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- Gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- Gyllebeholder og den nye lagune er overdækket med fast overdækning
- Både gyllebeholder og gyllelagunen kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen

Af de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet, samt beregninger af produceret mængde gylle, bliver der efter udvidelsen opsamlet ca. 5.857 m³ gylle incl. vaskevand til rengøring af staldanlæg (560 m³) og anslået drikkevandsspild (960 m³), der skal opbevares i husdyrbrugets beholdere.

I nedenstående skema angives gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget:

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Sidste 10 års beholderkontrol	Kapacitet [m ³]	Dimension	Overdækket
Gyllebeholder (1.1.10)	1994	8/9 2005	1.450	22 m dia, 3,8 m høj	Ja
Ny gyllelagune (1.1.12)	-	-	3.500	20 * 44 m	Ja
SAMLET OPBEVARINGSKAPACITET:			4.950		

Derudover findes der på ejendommen kapacitet i kanalerne samt i fortanken. Disse er ikke indregnet i ovenstående kapacitetsopgørelse.

Gyllelagunen anvendes udelukkende til afgasset gylle, som modtages fra Maabjerg Bio-Energi. Lagunen er af mærket Agrobases. Lagunen indrettes iht. byggeblad 103.04-30. Der er stillet vilkår om dette.

Før udvidelsen opbevarede ansøger gylle i lejet beholder på 1.100 m³ på Feldborgvej 1, 7500 Holstebro. Der opbevares ikke gylle fra ejendommens produktion i lejede tanke i ansøgte drift.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Der er søgt om etablering af overdækket gyllebeholder på 1.450 m³ som alternativ til den ansøgte gyllelagune og som erstatning for den hidtidige lejede opbevaringskapacitet, såfremt ansøger, mod forventning, ikke gennemfører udvidelsen af produktionen ved etablering af den nye slagtesvinestald. Placeringen af denne vil være på samme lokalitet som den godkendte gyllelagune. Denne beholder fremgår ikke af ovenstående kapacitetsopgørelse. Der er stillet vilkår om, at der som alternativ til lagunen og forudsat at der ikke påbegyndes etablering af ny slagtesvinestald, i sammenhæng med eksisterende beholder, kan etableres en gyllebeholder som ansøgt. Der er i forbindelse med ansøgningen indsendt ammoniakemissionsberegninger ifht. at der ikke etableres en ny slagtesvinestald, således at slagtesvineproduktionen kun vil være 6.580 slagtesvin (30-108 kg) og således at der ikke etableres en gyllelagune. Disse viser, at ammoniakemissionen vil være 2.495 kg N/år med en meremission på 311 kg N/år i forhold til nudrift. Holstebro Kommune vurderer, at ammoniakemissionen fra den alternative gyllebeholder vil være mindre end den godkendte gyllelagune, som ligger til grund for godkendelsens depositionsregninger.

På husdyrbruget er der en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning svarende til ca. 10 måneders produktion. Husdyrbruget skal, i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen, mindst råde over en opbevaringskapacitet svarende til mindst 6 måneders tilførsel, om end opbevaringskapaciteten skal være tilstrækkelig til, at husdyrgødningen kan udbringes miljømæssigt forsvarligt. Dette betyder reelt, at et husdyrbrug skal råde over en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders produktion for at sikre, at udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstoffindhold opfylder kravene i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Den angivne opbevaringskapacitet opfylder i henhold til Holstebro Kommunes vurdering kravet om tilstrækkelig opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning. Der stilles derfor vilkår om, at husdyrbruget skal have en opbevaringskapacitet svarende til 9 mdr. tilførsel.

Fast overdækning af gyllebeholder

Det vurderes på baggrund af Miljøstyrelsens udkastmateriale til standardvilkår på BAT området, hvorvidt overdækning af eksisterende gyllebeholder er BAT. Et overslag foretaget af Holstebro Kommune viser, at ved overdækning af eksisterende gyllebeholder ville ammoniakreduktionen som følge heraf koste omkring 125 kr. pr. kg reduceret N i en afskrivningsperiode på 15 år. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at det ikke er BAT at etablere fast overdækning af eksisterende gyllebeholder. Ansøger har dog valgt at overdække den eksisterende gyllebeholder for at opfylde BAT-niveauet for ammoniakemission.

Der bliver således i forbindelse med udvidelsen etableret fast overdækning jf. Landbrugets Byggeblad nr. 103.04-29 på gyllebeholderen (1.1.10). Der stilles vilkår om, at der etableres korrosionssikring. Herudover skilles der vilkår om, at teltoverdækning maksimalt må stå åben i et døgn i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder, og at skader på overdækningen skal repareres, ligesom der skal føres logbog over skader.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er bl.a. følgende tiltag:

- at udbringningen ikke giver anledning til unødige gener.
- at anlæg til opbevaring af gødning mindst en gang om året tømmes for inspektion af evt. revner/utætheder m.v. og vedligeholdelse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på husdyrbruget.
- at den faste overdækning på gyllebeholdere opretholdes, og at overdækningen hurtigt reetableres, når denne åbnes.

Både den eksisterende gyllebeholder og den nye gyllelagune overdækkes for at mindske fordampningen af ammoniak fra beholderoverfladen. Således reduceres også regnvandsbidraget til lagertanken og antallet af transporter med husdyrgødning reduceres.

Gyllelagunens indrettes med 2 membraner, med en alarmanordning imellem de 2 lag, så et evt. læk opdages med det samme. Der etableres i forbindelse med etablering af lagunen, så et evt. læk opdages med det samme. Der skal omkring hele lagunen etableres volde i en højde, som gør at volumen af gylle ved en lækage, kan indeholdes af disse volde. Dette er sikret ved vilkår. Lagunen tilmeldes de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT.

Påfyldning af gyllevogne

Da der kan benyttes gyllevogne, med påmonteret pumpe og returløb, er det ikke fundet nødvendigt at kræve, at påfyldning af gyllevogne og lignende, foregår på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der opstår spild, ved påfyldning af gyllevogne, kan tilsynsmyndigheden kræve, at påfyldning o.l. skal ske på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder.

Erfaringer viser, at gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb ikke medfører spild af husdyrgødning ved påfyldning af gyllevognen. Såfremt påfyldning sker, med en på gyllebeholderen fastmonteret pumpe, skal der forinden etableres en påfyldningsplads med afløb til opsamlingsbeholder. Der stilles vilkår herom.

De generelle regler for pumper anvendt til gyllepumpning blev den 15. september 2008 ændret ved bekendtgørelse nr. 736 af 30/6 2008 og senest ved bekendtgørelse 717 af 2/7 2009 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. I henhold til de nye regler skal pumperør monteret på åbne gyllebeholdere enten svinges ind over beholderen og fastlåses i denne position, eller være forsynet med en afspærringsventil til pumperøret eller lignende foranstaltning, når pumpen ikke anvendes, og ikke er under opsyn. Pumper, der anvendes til tømning af gyllebeholdere, skal være forsynet med en timer eller lignende foranstaltning, der sikrer, at der ikke kan pumpes mere gylle fra beholderen ad gangen end hvad der svarer til indholdet i en gyllevogn. Pumper skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, f.eks. ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Holstebro Kommune vurderer, at forhold omkring pumper er tilstrækkeligt reguleret igennem de generelle regler, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning

Der produceres og opbevares ikke dybstrøelse og fast gødning. Al gødning opbevares i gyllebeholder og gyllelagune indtil levering til biogasanlæg eller udbringning.

Foderester m.v.

Gødning, foderrester mv. fra den daglige rengøring må ikke opbevares i markstak, da det ikke opfylder kravene i loven for opbevaring af kompost i markstakke, men skal i stedet opbevares på godkendt opbevaringsanlæg, f.eks. i gyllebeholder.

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Ammoniak

Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget forventes at være på 3.746 kg/år, hvilket er en meremission på 1.562 kg N / år i forhold til førsituationen.

Skema 4. Ammoniakfordampning fra husdyrbrugets staldanlæg.

Beskrivelse	N-emission
Emission fra stalde omfattet af kravet om 20 % reduktion, men eksisterende uændret produktion (Staldafsnit for eksisterende produktion)	736g N / år
Emission fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (staldafsnit hvor udvidelse foregår)	2.704 kg N / år
Emission fra stalde m.v., der ikke er omfattet af det generelle krav	0 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af flydende gylle	306 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	0 kg N / år
Samlet emission efter udvidelse og min 20 % reduktion	3.746 kg N / år
Meremission	1.562 kg N / år

Der er i forbindelse med ansøgningen indsendt beregninger på ammoniakemissionen fra anlægget såfremt der ikke bygges ny stald, hvorfor der udvides i eksisterende stald, så den samlede produktion vil udgøre 6.580 slagtesvin (30-108 kg), hvor der som alternativ til den nye gyllelagune etableres en ny gyllebeholder på 1.450 m³. Beregningerne viser, at ammoniakemissionen herfra vil være 2.315 kg N/år med en meremission på 130 kg N/år i forhold til nudrift.

Det generelle krav om ammoniakreduktion – 20 %

Krav om 20 % ammoniakreduktion i forhold til referencesystemet gælder for stalde, hvor der sker etablering, udvidelse eller ændring. Kravet er opfyldt jvf. IT-ansøgningen. Kravet om 20 % reduktion i forhold til referencestaldsystemet opnås ved etablering af staldtypen delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv eller delvis spaltegulv 25-49 % fast gulv i alle eksisterende og nye staldanlæg. I den nye slagtesvinestald etableres køling af kanalbund, derud-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

over etableres fast overdækning på eksisterende gyllebeholder og ny gyllelagune. Endeligt fodres med reduceret råprotein. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrløvens beskyttelsesniveau for ammoniak er overholdt.

BAT-vurdering i forhold til det samlede anlæg

Ifølge IPPC-direktivets artikel 9, stk. 4, skal miljømyndighederne almindeligvis ikke i forhold til den enkelte virksomhed stille krav om anvendelse af en bestemt teknologi. Udgangspunktet er, at der i vilkårene i en godkendelse skal fastsættes emissionsgrænseværdier, der afspejler det forureningsniveau, der kan opnås gennem anvendelse af BAT. Grænseværdier kan eventuelt suppleres eller erstattes med tilsvarende parametre eller tekniske foranstaltninger, jf. direktivets artikel 9, stk. 3, 2. punktum.

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er ifølge Miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlig følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen 'tilgængelig' indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Holstebro Kommunes BAT -niveau for det pågældende svinebrug, er som tidligere skrevet, fundet på baggrund af miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) - Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin 30 – 102 kg(gyllebaserede staldsystemer)- omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12", og svarer til en ammoniakemission fra anlægget på max. 3.756 kg N/år, jvf. nedenstående tabel.

Antal slagtesvin	Staldtype	Staldtype	Emissionsgrænseværdi	Vægtinterval		Korrektionsfaktor	Korr. Emissionsgrænseværdi	Maksimal anlægs-emission
				Fra	Til			
4.019	50-75% fast gulv	Eksisterende	0,29 kg N pr. dyr	30 kg	108 kg	1,110	0,32 kg N pr. dyr	1.293 kg N
1.728	25-49% fast gulv	Eksisterende	0,35 kg N pr. dyr	30 kg	108 kg	1,110	0,39 kg N pr. dyr	671 kg N
833	Drænet	Eksisterende	0,40 kg N pr. dyr	30 kg	108 kg	1,110	0,444 kg N pr. dyr	370 kg N
4.421	25-49% fast gulv	Ny/renoneret	0,29 kg N pr. dyr	30 kg	108 kg	1,110	0,32 kg N pr. dyr	1.422 kg N
11.001								3.756 kg N

Såfremt der kun udvides i eksisterende stald til en samlet produktion på 6.580 slagtesvin (30-108 kg) har Holstebro Kommune vurderet, at BAT-emissionsgrænsen er 2.334 kg N, jvf. nedenstående tabel.

Antal slagtesvin	Staldtype	Staldtype	Emissionsgrænseværdi	Vægtinterval		Korrektionsfaktor	Korr. Emissionsgrænseværdi	Maksimal anlægs-emission
				Fra	Til			
4.019	50-75% fast gulv	Eksisterende	0,29 kg N pr. dyr	30 kg	108 kg	1,110	0,32 kg N pr. dyr	1.293 kg N
1.728	25-49% fast gulv	Eksisterende	0,35 kg N pr. dyr	30 kg	108 kg	1,110	0,39 kg N pr. dyr	671 kg N
833	Drænet	Eksisterende	0,40 kg N pr. dyr	30 kg	108 kg	1,110	0,444 kg N pr. dyr	370 kg N
6.580								2.334 kg N

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Ansøger har efterfølgende haft mulighed for at opnå dette BAT-niveau og har haft metodefrihed til valg af teknikker til opnåelse af dette BAT-niveau. Det ansøgte niveau for husdyrbruget er på 3.746 kg N/år.

Der stilles vilkår om, at stald 1.1.7 skal være indrettet med de som drænet gulv + spalter (33/67) eller en staldtype med mindre ammoniakemission, at staldene 1.1.2, 1.1.3, 1.1.5 og 1.1.9 skal være indrettet med delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv, i henhold til BAT-byggeblad (106.04-52) samt at stald 1.1.4 og 1.1.8 skal være indrettet med delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv i henhold til BAT-byggeblad (106.04-52). Derudover stilles vilkår om fodring med reduceret råprotein samt etablering af fast overdækning for overholdelse af BAT-emissionsgrænsen på 3.756 kg N.

Som tiltag for yderligere ammoniakreduktion er der stillet vilkår om, at der skal iværksættes tiltag i staldene til minimering af søletilfælde/svineri i staldene.

Påvirkning af tør natur

Husdyrbrugets anlægs ammoniakpåvirkning af den omkringliggende beskyttede tørre natur både inden og uden for de internationalt beskyttede områder er behandlet samlet i det følgende. Udvidelsen medfører en meremission fra anlægget på 1.562 kg N/år, således at den samlede emission bliver på i alt 3.746 kg N/år, jvf. skema 4.

Bufferzonekrav til § 7 naturtyper

Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere væk end 1.000 meter fra nærmeste naturområder omfattet af lovens § 7. Husdyrbruget er derfor ikke omfattet af afskæringskriterierne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Ammoniakdeposition på Natura 2000-områder

Nærmeste Natura 2000-område er EF-Habitatområde nr. 41 "Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård sø" beliggende 6,5 km sydvest for husdyrbruget og 7 km nordvest for Natura 2000-område EF-Habitatområde og EF-Fuglebeskyttelsesområde hhv. nr. 56 og 42 "Sdr. Feldborg plantage", jf. bilag 5.

Holstebro Kommune vurderer pga. afstanden til habitatområdet, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil kunne påvirke habitatområderne væsentligt negativt, hvorfor udpegningsgrundlaget i relation til tør natur ikke er behandlet yderligere.

Ammoniakdeposition på natur beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 samt højt målsatte områder

Husdyrbruget ligger 2,2 km nord for nærmeste § 7 registreret naturområde, som er Sønderkær hede, jf. bilag 9.

Det naturareal omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, der ligger nærmest ejendommen og som er forholdsvis højt målsat i den gældende naturplan (B-målsat), ligger 5 kilometer mod vest. Der er tale om nogle vældprægede rigkær ved Savstrup Å. Tålegrænsen ligger på 15 – 25 kg N/ha/år, og med en lokalitetsspecifik baggrundsbelastning på 11,5 kg

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

N/ha/år er den formodentlig ikke overskredet. Den aktuelle udvidelse sker i ret stor afstand herfra.

Ca. 5,5 kilometer øst for ejendommen ligger et A-målsat naturområde med værdifulde eng-, hede- og hedemosearealer med blandt andet brun næbfrø ved Neder Feldborg. Tålegrænsen er ned til 10 kg N/ha/år, og med en lokalitetsspecifik baggrundsbelastning på 11,5 kg N/ha/år kan den være overskredet for nogle af disse naturtyper.

På grund af afstanden ventes ingen eller kun en ubetydelig negativ effekt af udvidelsen på området.

Indenfor en afstand af 1.000 m fra ejendommen findes enkelte vandhuller og et eng-/moseområder, som er C-målsat, jf. bilag 14 og som ikke forventes at være følsomme overfor atmosfærisk kvælstof.

Der er på baggrund af den forholdsvis store afstand til naturområder, der er følsomme overfor ammoniakemission fra husdyrbruget ikke foretaget depositionsregninger.

Depositionen på nærmeste habitatområde nr. 41 "Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø" fra det samlede anlæg er beregnet til 0,028 kg N/ha/år efter udvidelsen mod en total beregnet deposition på 0,019 kg N/ha/år fra det hidtidige staldanlæg. Beregningerne er foretaget i it-regnearket version 3.1 fra 2008.

Ammoniakfordampningen fra bedriftens stalde og gyllebeholdere vil således ikke medføre nogen væsentlig stigning i depositionen på naturtyper i de nævnte internationale naturbeskyttelsesområder. Ammoniakdeposition aftager eksponentielt med afstand fra punktkilden. Ammoniaktabet fra bedriften vil derfor ikke bidrage til målbar merbelastning af andre habitatområder eller internationale naturbeskyttelsesområder.

Ammoniakfordampningen som følge af udvidelsen af svinebedriften vurderes jf. habitatbekendtgørelsen derfor ikke at forringe tilstanden af naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for internationale naturbeskyttelsesområder. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, og der er derfor ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Vurderingen er foretaget på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning

Siden den 1. august 2007 har det været et generelt krav, at flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græsmarker beliggende i en afstand under 1.000 meter fra de naturarealer, der er omfattet af "bufferzonereglen". Ingen af arealerne er helt eller delvist beliggende i bufferzone til beskyttede naturtyper, jvf. husdyrlovens § 7. Der er derfor ikke arealer omfattet af godkendelsen der er omfattet af krav om nedfældning på sort jord og græs. Bilag 9.

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde (hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7 eller § 3 beskyttet natur) er en geografisk begrænset problematik.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand af 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer, der grænser op til naturområder, som er følsomme for ammoniakpåvirkninger, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav om f.eks. nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etablering af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha.

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er registreret som beskyttede i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3. Ingen af ejendommens udbringningsarealer er beliggende i Natura 2000 områder. Da svinebedriften ikke omfatter arealer indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderes ammoniakfordampning umiddelbart at være den eneste potentielle påvirkning af de internationale naturbeskyttelsesområder.

I tilknytning til udbringningsarealerne for husdyrgødning er registreret enkelte vandhuller beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Holstebro Kommune gør opmærksom på, at der om vandhuller med til- og afløb gælder 2 meter dyrkningsfrie bræmmer.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere m.v. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet er det fx staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har bl.a. til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme påtaleværdige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, der ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og naboejendomme ikke fuldt ud tages højde for.

Lugtemissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller, FMK-modellen og Ny Lugtvejledning. Det er i skemaet angivet, hvilken af de to modeller der giver den korteste geneafstand.

Beregning af geneafstande efter FMK vejledningen og 'Ny Lugtvejledning'

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Skema 5. Beregning af lugtgeneafstande fra husdyrbrugets staldanlæg.

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand ansøgt drift	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	581 meter (ny model)				Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	435 meter (ny model)				Ja, ingen inden for 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt)	199 meter (ny model)	199 meter (ny model)	116 meter (ny model)	207 meter (ny model)	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

Ved lugtberegninger tages udgangspunkt i husdyrbrugets vægtede lugtcentrum. Det vægtede lugtcentrum beregnes på baggrund af de individuelle staldes bidrag til den samlede lugtemission fra hele anlægget, og er derfor ikke identisk med afstanden fra nærmeste stald jvf. afstandsudmålingen under afsnittet "lokalisering og planmæssige forhold".

Staldmanagement

Ejendommen på Abildholtvej 1, som er beliggende 150 meter fra anlægget (nærmeste hjørne) og 180 meter fra den nye stald, vil opleve lugt fra dette. Da Abildholtvej 1 ligger i nordøstlig retning fra svinebruget Abildholtvej 2, vil det på varme sommerdage, hvor der ofte er østlig vind betyde, at lugten fra svinebruget bæres helt eller delvist i retning væk fra Abildholtvej 1. Holstebro Kommune finder derfor ikke, at der skal stilles skærpede vilkår for stald drift, idet lugten ikke forventes at udgøre et problem efter udvidelsen.

Gødningshåndtering

Gylle udbringes ved nedfældning eller slangeudlægning, og vil i henhold til ansøgningen hovedsageligt blive udbragt på indenfor normal arbejdstid og aldrig på søn- og helligdage. Der etableres fast overdækning på gyllebeholderne / gyllelagune.

Til sikring af, at der ikke sker en uacceptabel lugtemission fra gyllebeholder, stilles der krav om, at såfremt overdækningen ikke er helt tæt pga. skader eller efter omrøring, skal overdækningen straks repareres.

Samlet vurdering for lugt

Skave er den nærmeste by, og den ligger over 4 km fra anlægget. Hogager, der er den nærmeste samlede bebyggelse, ligger 600 m fra anlægget, mens Abildholtvej 1, der er den nærmeste nabo, ligger 150 m fra anlægget og 180 m fra den nye slagtesvinestald.

Beregningerne viser, at genekriterierne i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt efter beregningsmodellerne. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. På baggrund heraf vurderes det, at svinebruget ikke vil give anledning til væsentlige gener hos de omkringboende.

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger, da gyllebeholderne er omfattet af de generelle afstandsregler. Der stilles ikke skærpede krav til gyllebeholdere

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

eller udbringningspraksis, da der ikke forventes at være væsentlige lugtgener herfra i forhold til omkringboende.

Der stilles vilkår om, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om lugtmålinger og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.

Hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at lugtgenerne er væsentligt større end forventet på baggrund af grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen jf. de stillede vilkår kræve udført lugtmålinger og at der gennemføres projekter for at afhjælpe lugtgenerne.

Transport

Det fremgår af ansøgningen, at transporter på offentlig vej til og fra ejendommen sker i forbindelse med levering og afhentning af dyr, levering af råvarer til foderfremstilling, gødning, eget korn, kemikalier m.v. Omkring forårs- og høstarbejde vil markarbejdet betyde intensiveret trafik på og omkring anlægget. De daglige transporter foregår indenfor normal arbejdstid – dvs. i perioden fra kl. 7:00 til 17:00. Sæsonbetonede transporter kan dog foregå hele døgnet. Der vil ikke være væsentlige støjgener forbundet hermed, men ved af- og pålæsning af grise, samt indtransport af foder kan der forekomme støj. Lastbiltrafikken til ejendommen sker hovedsagligt fra hovedvej 16, hvor der køres ad Hogagervej til Abildholtvej. Transporten af gylle finder sted i forbindelse med udbringningen på markerne i begyndelsen af april, og varer ca. en måned. Transport af gylle til Måbjerg bioenergi foretages udenfor sæsonen og flyttes med lastbil.

Skema 6. Oversigt over antallet af årlige transporter:

Type	Mængde pr. år		Kapacitet pr. læs	Antal transporter pr. år		% ændring
	før udvidelse	efter udvidelse		før udvidelse	efter udvidelse	
Levende dyr - afhentning			Lastbil	52	52	0
Levende dyr - levering			Lastbil	4	20	400
Afhentning døde dyr (DAKA)			Lastbil	52	52	0
Levering af sojaskrå			Lastbil (30 t)	0	14	-
Levering af eget korn	550 t	550 t	Traktor (12 t)	0	40	-
Levering af købt korn	450 t	630 t	Lastbil (30 t)	0	44	-
Levering af mineraler			Lastbil	0	6	-
Levering af færdigfoder			Lastbil	52	0	- 100
Gylle transport	3.000 t	1.800 t	Traktor (12 t)	250	150	-40
Gylle til Måbjerg		5.400 t	Lastbil (30 t)	0	180	-
Andre (erhvervsaffald)			Traktor	6	6	0
Dyrlæge			Bil	10	10	0
Dieselolie	6.869 liter	6.869 liter	Lastbil	3	3	0
Handelsgødning			Lastbil	5	5	0
Transporter i alt				434	582	+ 34
Traktortransporter				256	196	-23

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Lastbiltransporter				168	376	+123
--------------------	--	--	--	-----	-----	------

Herudover vil der være traktorkørsel i forbindelse med almindeligt markarbejde, som ikke påvirkes af udvidelsen samt øvrige transportere, som kun vil påvirke omgivelserne i ubetydelig grad.

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Husdyrbrugets trafikale belastning af omgivelserne skal vurderes i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse, inden afgørelse om godkendelse træffes. Efter dette tidspunkt kan selve trafikken ikke reguleres af miljømyndigheden. Ved vurdering af hensigtsmæssig lokalisering af husdyrbruget indgår til- og frakørselsforholdene for husdyrbruget. Hvis kørsel forbundet med husdyrbruget medfører væsentligt øgede trafikale- og miljømæssige gener i nærområdet (f.eks. mange transportere igennem landsbyområder m.v.), og hvis disse gener ikke kan afhjælpes ved valg af alternative til- og frakørselsforhold, kan det indgå i overvejelserne, hvorvidt kommunalbestyrelsen skal meddele afslag på godkendelse til etablering af udvidelse af et eksisterende husdyrbrug.

Alle husdyrbrugets arealer ligger indenfor en radius af ca. 1,5 km fra ejendommen.

Fodertransporter vil blive forøget markant, da produktionen omlægges til slagtesvin og udvides. Antallet af gylletransporter ændres, idet der i ansøgt drift køres gylle fra produktionen i lastbil til Maarbjerg BioEnergi. Der afhentes en mindre mængde afgasset gylle, som opbevares i gyllelagune, indtil udbringning på husdyrbrugets arealer kan finde sted. Da der ikke i ansøgt drift afsættes gylle til aftalearealer eller opbevares gylle i lejet beholder ændres gylletransporterne markant. Efter udvidelsen vil gylletransporter til og fra biogasanlæg i overvejende grad ligge i dagtimerne. Det forventes ikke at støjen ikke vil være væsentligt belastende for omgivelserne.

Holstebro Kommune har vurderet, at transportbelastningen, som følge af udvidelsen af husdyrbruget, ikke vil forøges væsentligt. Holstebro Kommune kan kun regulere transportere fra eksterne transportører, såsom foderleverandører, ved at meddele afslag på ansøgning om godkendelse, hvilket efter Holstebro Kommunes vurdering ikke er proportionalt i den konkrete sag. Holstebro Kommune kan derimod regulere visse transporttyper knyttet til husdyrbrugets egne transportere, hvilket kommunen ikke har fundet anledning til. Holstebro Kommune vurderer at transportbelastningen ad Abildholtvej forbi naboer ikke vil øges væsentligt i forhold til nudrift, uagtet at antallet af transportere forøges. Herudover skal det påpeges, at det ved regulering af husdyrbrug er praksis, at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget kan støjen herfra minimeres. For at mindre gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Rengøring af offentlig vej

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Herudover skal det bemærkes, at der, ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel, skal opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørselens ophør, jvf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

BAT i forbindelse med transport er bl.a.:

- at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel,
- at transport primært foregår indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transport til og fra husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til kravet om BAT, og at transporterne kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for de omkringboende.

Støj

Støjkilder på husdyrbruget består primært af transport, korntørring, forarbejdning af foder og indblæsning af foder i siloerne, af- og pålæsning af grise og ventilationsanlæg. Derudover vil der være kørsel med landbrugsmaskiner og øvrig transport til og fra ejendommen. Produktionen foregår i lukkede stalde og der etableres afskærmende beplantning omkring anlægget.

Transport og indblæsning af foder sker periodisk og primært i dagtimerne. Ventilation vil være i drift døgnet rundt. Ved så- og høsttid vil aktivitetsniveauet mht. transporter og forekomsten af støv og støj følgerig være højere end den øvrige del af året.

Indenfor en radius af 300 meter er der 3 naboer til ejendommen og nærmeste nabo uden landbrugspligt ligger 150 meter fra ejendommens eksisterende bygninger. Der har ikke været klager over støj fra ejendommen.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en række vejledende støjgrænser for virksomheder i det åbne land. Der er ikke foretaget støjberregninger i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen, og det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke, og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser. For at imødekomme eventuelle støjgener for de omkringboende fastsættes der vilkår om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. Såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/berregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes.

Nedenfor er angivet hvilke primære støjkilder, der forekommer på anlægget, kildernes driftstid og hvilke tiltag der er angivet i projektet mhp. At begrænse støjgenerne.

Ventilationsanlæg

Ventilationsanlægget kører i døgndrift. Anlægget er et multi-step anlæg med temperatur og frekvensstyring, hvor kun de ventilatorer der er nødvendige for at opnå god luft i stalde kører, hvilket forventeligt medfører mindre støj end ved traditionelle ventilationssysteme.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

mer uden multi-step. Yderligere kører ventilationsanlægget mindre i aften- og nattetimerne, da temperaturer er lavere her.

Korntørringsanlæg

Korntørringsanlægget anvendes potentielt i døgndrift i høstsæsonen. Anlægget placeres i foderladen øst for den nye slagtesvinestald, hvilket er længst muligt væk fra naboer.

Det vurderes, at ovenstående vil sikre, at de vejledende støjkraV fra Miljøstyrelsen kan overholdes når korntørringsanlægget kører. Dette vurderes at kunne give en tilstrækkelig sikring mod støjgener.

Kompressor

Der er kompressoranlæg i maskinhuset. Brugen af kompressor i maskinhuset som beskrevet vurderes ikke at medføre væsentlige gener for de omkringboende, såfremt kompressoren ikke bruges om natten.

Foderlevering og levering og afhentning af dyr

Der vil forekomme støj fra ejendommen i forbindelse med foderlevering. Der leveres ikke foder om natten. Der leveres foder en gang hver uge imellem kl. 06-18. Desuden vil der være støj ved ind- og udlevering af dyr, hvilket sker hver 1-2 gange om ugen, imellem kl. 04-18.

Samlet vurdering af støj

På baggrund af ovenstående vurderes det, at støj fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen. Til gengæld stilles der vilkår om, at drifttiden for de forskellige støjklender kan reguleres.

Der fastsættes vilkår om, at såfremt der opstår gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/ beregninger efter nærmere definerede anvisninger. Der meddeles vilkår iht. Miljøstyrelsens vejledende støjkraV.

Ud fra ovenstående vurderes det, at BAT i forbindelse med støj er overholdt. Såfremt der ændres ved eksisterende stalde eller anlæg, der kan medføre ændring i støjniveauet for de omkringboende, skal projektet vurderes iht. principperne for BAT.

Støv

Der kan opstå støvgener ved levering af foder/indblæsning i silo, kørsel på grusveje, høstarbejde og lign. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, og det må forventes, at støvgener fra levering af foder og indblæsning i siloer vil øges. Det vurderes dog primært at være lokalt på ejendommen, og ikke en væsentlig gene for de omkringboende eller trafikanter. Støvgener må også påregnes i kortere perioder under høstarbejdet. Der vurderes dog ikke at være tale om støvgener af væsentlig karakter, som ligger udover det forventelige.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

I tørre perioder kan der opstå støvgener ved kørsel på grusveje mellem markerne, men det vil være af en begrænset og lokal karakter, og forventes ikke at genere omkringboende eller trafikanter.

Der anvendes tørfoder i stalden. I forbindelse med råvareleverancer og fremstilling af foder kan der opstå støvgener. Støvpartiklerne vil, grundet deres størrelse, være koncentreret i og omkring ejendommens foderlader og blanderum. Der vil således ikke være støvgener hos nærmeste nabo 180 m fra produktionen. I ansøgt drift vil foderet blive blandet på ejendommen i en 1.000 kg tørfoderblander placeret i den nye foderlade på ca. 200 m² umiddelbar øst for den nye slagtesvinestald.

Stalde

Der forventes ikke støvgener fra staldene for de omkringboende. Ventilationsafkastene vurderes endvidere at medvirke til, at evt. støv transporteres væk fra naboer.

Foderlader

Der er oplyst, at der kan forekomme støv fra foder- og blandeanlæg samt kornlager, som er placeret indendørs. Der er ikke foretaget egentlige støvbegrænsende tiltag på ejendommen. Der stilles vilkår om, at fodersiloer skal etableres med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning for at sikre mod støvgener ved indblæsning af foder.

Nærmeste nabo er beliggende nordøst for ejendommen på den anden side af Abildholtvej. Det vurderes, at husdyrbruget ikke vil give anledning til støvbelastning ved naboer og lign. Der stilles vilkår om, at husdyrbrugets drift ikke må give anledning til væsentlige støvgener. Det er Holstebro Kommune, der afgør, hvad der er væsentlige gener. Det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt ved almindelig god landmandspraksis og den beskrevne håndtering af foder.

Lys

Det er i ansøgningen oplyst, at der er nødvendig belysning på og i husdyrbrugets anlæg. Produktionen foregår i lukkede stalde, med deraf begrænsede gener fra lys. Ejendommen har belysning på befæstede arealer og pladser som primært anvendes i årets mørke måneder. Der er lys på udleveringsrampen, jf. bilag 2 og 3.

Der anvendes lavenergilysstofrør. I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i stalde udskiftes til lavenergilysstofrør. Lyset i staldene er tændt efter behov og styres af foderstyringssystemet.

Sensorstyret udebelysning kan medvirke til at reducere energiforbruget på husdyrbruget, og der stilles derfor vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med energigennemgangen skal undersøge muligheden for etablering af bevægelsessensorstyring af udebelysningen.

I henhold til BREF-notatet er det BAT for svinestalde at reducere energiforbruget gennem anvendelse af lavenergibelysning. Holstebro Kommune vurderer derfor, at husdyrbruget lever op til BAT.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det vurderes, at lys ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkring boende, da der er bevoksninger af træer, samt bygninger der skærmer for lyset omkring hele anlægget.

Spildevand

Spildevand, herunder husholdnings- og processpildevand fra husdyrbruget håndteres som angivet i nedenstående skema:

Skema 7. Oversigt over husdyrbrugets afløbsforhold

Spildevandstype	Håndtering
Tag- og overfladevand	Ledes til faskiner
Vand fra vaskeplads	Ledes til gyllebeholder via fortank
Vaskevand fra stalde	Ledes til gyllekanaler og videre i gylletank
Husspildevand	Ledes til septiktank, der er tilmeldt den kommunale tømningsordning

Ansøger oplyser, at der ikke er processpildevand fra svineproduktionen. Den anslåede mængde vaskevand fra ansøgte produktion er 320 m³ og drikkevandsspildet vil være 940 m³. Der er ikke indrettet sanitære installationer i produktionsanlægget eller i den nye slagtesvinestald. Vaske- og rengøringsvand fra produktionen samt drikkevandsspild ledes til gyllebeholder. Den anslåede mængde forventes at stige fra 530 m³ til 1.260 m³. Der etableres en ny vaskeplads på ca. 50 m², med afløb til fortank. Placering af denne, samt oversigt over afløbsforhold for ejendommen og håndtering af tag- og overfladevand fremgår af bilag 4.

Forhold omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. I forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan kan ejendommen evt. blive pålagt at forbedre spildevandsforholdene på ejendommen.

Det er i ansøgning angivet at tagvand fra stalde, herunder den nye slagtesvinestald, og overfladevand fra udenomsarealer ledes primært til overfladisk nedsivning via faskiner og til sivedræn. Holstebro Kommune meddeler som udgangspunkt ikke tilladelse til udledning af tag- og overfaldevand fra svinebrug til vandløb, søer m.v. Tag- og overfladevand fra svinebedrifter kan indeholde betydelige mængder næringsstoffer afsat på tagene omkring afkast fra ventilationssystemet. Recipienten er Savstrup Å, Storå og videre til Felsted Kog i Nissum Fjord, der er et natura 2000 område overbelastet med næringsstoffer, hvorfor tagvand skal derfor nedsives i faskiner. Der stilles vilkår herom.

Der vil på udenomsarealerne være risiko for forurening af omgivelserne, hvis arealerne ikke holdes fri for gødnings- og foderspild. Der stilles derfor i miljøgodkendelsen vilkår til renholdelse af udenomsarealerne.

Der er stillet vilkår om, at såfremt vask af sprøjteudstyr, maskiner og påfyldning af sprøjtemidler finder sted på ejendommen, skal dette ske på ejendommens vaskeplads.

Skadedyr

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Rotter

Ejendommen er tilmeldt Dansk Skadedyrskontrol, der besøger ejendommen efter behov. Forebyggelse sker ved renholdelse af stalde mv. for foderrester. Der udlægges rottegift i kasser omkring alle ejendommens bygninger.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, da husdyrbruget, i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, er forpligtiget til at sikre, at bygninger bliver fornuftigt vedligeholdt og fremtræder i gennemført renholdt stand, så rotternes leveduligheder på ejendommen begrænses mest muligt. Dette betyder, at husdyrbruget skal sikre, at affald eller foder ikke er tilgængeligt for f.eks. rotter, undgå rod på husdyrbruget og kontrollere rottesikringen ved døre, vinduer, rørgennemføringer og ventilationsåbninger, riste, lyskasser, skakte etc., bevoksninger, evt. ru mure, tagkonstruktioner, facaden generelt, kloaksystemets tilstand samt anmelde rotter og rette sig efter påbud meddelt af kommunalbestyrelsen.

Fluer

Fluer forbygges og bekæmpes ved at holde god hygiejne i staldene. Produktionen kører i ansøgt drift i holddrift hvor der er god tid til vask, desinficering og udtørring inden indsættelse af nye dyr. Desuden har de mange daglige overbrusninger af gødearealet negativ indflydelse på fluernes leveduligheder og formeringsevne. Ansøger angiver, at hvis der opstår fluegener udsættes der rovfluer efter behov.

Der er stillet vilkår om, at der på husdyrbruget skal foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium. Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omkringboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

Driftsforstyrrelser eller uheld

Overpumpning af gylle

Overpumpning sker på betonstøbt læsseplads vha. traktorpumpe og altid under konstant tilsyn. Der vil i miljøgodkendelsen ikke blive stillet vilkår til anvendelse af dødemandsknapper, timere og lign. i forbindelse med gylleanlæg, da det er Holstebro Kommunes opfattelse, at disse forhold er reguleret i eksisterende lovgivning, jvf. afsnit under påfyldning af gyllevogne.

Gylleuheld

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Såfremt en gyllebeholder eller pumpeledning springer læk eller en pumpe starter utilsigtet vil gyllen i første omgang ledes tilbage i tanken. Ved større spild eller uheld vil gyllen pga. terrænets fald, løbe mod nærliggende vandløb, jvf. bilag 11. Savstrup Å er beliggende mere end 300 meter syd for husdyrbruget. Terrænets gennemsnitlige fald mellem gyllebeholderne og Savstrup Å er meget ringe, formentlig omkring 1,0 %. Nærområdet omkring beholderen falder svagt mod beholderen, således at gylleuheld kan inddæmme med eks. halmballer. Der er omkring gyllelagunen indrettet jordvolde i 2 meters højde over terræn. Det vurderes, at der indenfor voldene er tilstrækkelig kapacitet til at forhindre gylleuheld. Ansøger

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

har endvidere oplyst, at det i tilfælde af gylleudslip fra gyllebeholderen vil være muligt at pumpe ved drænbrønde/faskiner til gyllelagunen.

Holstebro Kommune vurderer, at et gylleuheld potentielt ikke vil kunne forsage større forurening i nærliggende vandløb eller i de omkringliggende naturarealer. Det vurderes, at der er taget tilstrækkelige forholdsregler til at forhindre forureninger som følge af uheld.

Bekæmpelsesmidler

Hvis bekæmpelsesmidler ved uheld blandes eller klumper sammen i sprøjtebeholderen, således at de ikke kan anvendes i en afgrøde, skal den ubrugelige sprøjtevæske bortskaffes som affald. Det samme gælder for større spild, som opsamles i forbindelse med uheld. Godkendelsesmyndigheden skal underrettes herom ved uheld. I akutte situationer skal beredskabet underrettes via 112. Godkendelsesmyndigheden skal klassificere affaldet som enten farligt affald eller ikke-farligt affald, og affaldet skal bortskaffes efter reglerne i affaldsbekendtgørelsen, herunder Holstebro Kommunes affaldsregulativ.

Beredskabsplan

Der er Holstebro Kommunes opfattelse at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden samt ansatte, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. gylleudslip, brand o.l.

Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå bedriften, og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Beredskabsplanen skal indeholde et selvstændigt afsnit om afhjælpende foranstaltninger ved gylleudslip til arealerne øst for anlægget, herunder placering af drænbrønde.

BAT er bl.a.:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan der skal benyttes i tilfælde af uheld eller lignende på husdyrbruget.
- at alle der arbejder på husdyrbruget er bekendt med beredskabsplanens indhold og ved hvor den kan findes.
- at beredskabsplanen hænges op synligt flere steder på husdyrbruget.
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til husdyrbrugets drift.

Der er i forbindelse med godkendelsen udarbejdet beredskabsplan for bedriften, jf. bilag 17.

Renere teknologi og ressourcestyring

Miljø- og ressourcestyring bygger på et helhedsprincip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen, herunder at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer, at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet, samt at minime-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

re forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelserne bliver minimeret, under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

På husdyrbruget er der iværksat følgende tiltag for renere teknologi, herunder besparelser på vand og el:

Energi	▪ Anvendelse af lavenergilysstofrør i nye stalde. ▪ Løbende udskiftning af eks. lysstofrør i eks. stalde til lavenergilysstofrør. ▪ Lyset i staldene er tændt efter behov og styres af foderstyringssystemet. ▪ Ventilationssystemet rengøres jævnligt. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge energiforbruget. ▪ AI ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.
Vand	▪ Der er etableret stokerfyr, hvilket vil reducere behovet for anvendelse af olie. ▪ Drikkenipler er integreret i foderautomaterne. Installationerne kontrolleres dagligt, og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.
Management	▪ Stalde iblødsættes og vaskes med højtryksrensere. ▪ Forbrug af vand, energi, foder, pesticider og handelsgødning registreres. ▪ Danish Crowns "Code of practice" er indført. Heri indgår afsnit om bortskaffelse af døde dyr, miljøbeskyttelse og etiske regler for svineproduktion. ▪ Der er udarbejdet uddannelses- og træningsprogrammer for ansatte. ▪ Der føres journal over afsætning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplaner, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. ▪ Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. ▪ Branchekoden fra dansk landbrug omhandlende "god produktionspraksis i primærproduktionen" følges på ejendommen. ▪ På husdyrbruget forefindes arbejdspladsvurdering (APV). Der foretages daglig tjek og løbende service på anlægget efter behov
Ammoniak	▪ Der etableres fast overdækning på gyllebeholdere og lagune. ▪ Der er efter udvidelsen delvist spaltegulv, 50-75 % fast gulv i 2 staldafsnit og delvis spaltegulv 25-49 % fast gulv i 4 staldafsnit. ▪ Den nye slagtesvinestald indrettes med nedstøbte slanger, således at der kan etableres gyllekøling.

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Forbruget af ressourcer på husdyrbruget består primært af vand, el og olie:

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Skema 8. Husdyrbrugets ressourceforbrug.

Type	Forbrug før udvidelse	Forventet forbrug efter udvidelsen	% ændring
EL forbrug [kWh]	110.000	165.000	50 %
Vand [m ³]			
- Stalde og rengøring, incl. drikkevand	5.070	7.000	38 %
- husholdning	175	175	0
- markvanding	48.000	48.000	0
Olie [liter]	6.986	6.986	0

Det er oplyst, at forbrug af vand, energi og olie registreres i husdyrbrugets driftsregnskab. Desuden udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres. Der vil i overensstemmelse hermed blive stillet vilkår om løbende registrering af ressourceforbruget med henblik på at sikre, at der løbende er fokus på at reducere forbruget.

Ansøgers forventede energiforbrug på bedriften er baseret på et gennemsnitligt forbrug på 12 kWh pr. slagtesvin (incl. hjemmeblanderanlæg) + stuehus + vandingsmaskine. Af ansøgningen fremgår, at elektricitet anvendes til lys, ventilation, fodringsanlæg samt vandingsanlæg, hvor vanding udgør cirka 25 % af det samlede forbrug. Til sammenligning kan der ud fra energiguident beregnes et forventet samlet energiforbrug 18,6 kWh pr. slagtesvin, svarende til et årligt forventet energiforbrug fra de 11.001 slagtesvin på ca. 200.000 kWh. Holstebro Kommune vurderer, at det opgivne forventede elforbrug er let underestimeret ifht. energiguidentens normtal, men finder på baggrund af ansøgningens beskrivelse af produktionen ikke anledning til at kræve yderligere tiltag ifht. reduktion af energiforbruget.

Der anvendes på ejendommen frekvensregulerede ventilatorer i alle stalde. I forhold til traditionelle spjældregulerede ventilatorer bruger disse mindre energi. Forskellen er, at frekvensregulerede ventilatorer nedjusterer kapaciteten ved at bruge mindre strøm, hvor de spjældregulerede bruger den samme mængde strøm, uanset ventilationsbehov, men regulerer på spjældets åbning.

I den eksisterende stald på 864 stipladser (1.1.8) og i den nye stald (1.1.9) bruges MultiStep hvor den ene ventilator i stalden er frekvensreguleret. Herved er det muligt at reducere energiforbruget sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem. MultiStep sikrer at den enkelte ventilator hele tiden arbejder ved konstant hastighed uden at overbelastes. Dette har ikke alene effekt på energiforbruget men også gavnlig indflydelse på støjgenerne fra ventilationen. Den frekvensstyrede ventilator ventilerer i intervallet fra 1-100 %, hvor de øvrige ventilatorer enten ventilerer 0 % eller 100 %.

Der er ingen mekaniske forbindelser til udsugningsenhederne, hvilket sikrer, at systemet ikke løbende skal justeres og er mere rengøringsvenligt.

For at opnå energibesparelse vil korn og foderstoffer fremover blive "løftet" op i siloerne med elevatorer i stedet for at blive blæst ind. Alle snegle til intern transport og elevatorer monteres med sensor og automatisk stop, således ingen transportører kører tomme. Ingen transportører kan startes før der er registreret råvarer i graven.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

For at sikre fokus på muligheder for energibesparelser, stilles der vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med projektering af det nye byggeri gennemgås af en energikonsulent med henblik på implementering af lønsomme ressourcebesparende teknologier. Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en energigennemgang f.eks. skal tage udgangspunkt i Dansk Landbrugsrådgivnings energisperekatalog, og som minimum skal indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskinel og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. Gennemgangen skal herefter foretages hvert 5. år. Der stilles vilkår om, at 5-års lønsomme teknologier som udgangspunkt skal indføres. En energifaglig person kan f.eks. være en konsulent fra et el-selskab eller. lign.

Management er i henhold til Holstebro Kommunes opfattelse, at der foreligger

- planer for relevant uddannelse og efteruddannelse af personale,
- regnskab med forbrug af vand, energi, dyrehold, affald, gødning og husdyrgødning,
- planer for håndtering af uheld, ulykker og utilsigtede emissioner,
- reparations- og vedligeholdelsesplaner for udstyr,
- plan for rengøring af område og planer for minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT bl.a. følgende:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent.
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning.
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås.
- at der anvendes energibesparende belysning.
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt.
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget, med de stillede vilkår, lever op til BAT på management. Herunder skal det påpeges, at tiltag til minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning er behandlet senere i miljøgodkendelsen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

Husdyrbruget råder over et samlet areal (ejet og forpagtet) på 80,99 ha, herunder udgør de forpagtede arealer 22,58 ha, jf. skema 10. Alle arealerne er beliggende i Holstebro Kommune.

Den producerede husdyrgødning på husdyrbruget afhændes til Maabjerg BioEnergi A/S. Behandlingen i biogasanlægget omfatter termisk hygiejniserings og udrådning under dannelse af biogas samt en efterbehandling.

I VVM-redegørelsen for Maabjerg BioEnergi fremgår det: ”Ved gennemførelsen af Maabjerg BioEnergi konceptet vil al afgasset gylle blive separeret, så der fremkommer en fiberfraktion med et højt indhold af fosfor og organisk bundet kvælstof, og en væskefraktion med et højt indhold af uorganisk kvælstof (ammoniak), der har en høj udnyttelsesprocent som gødning samt et lavt indhold af fosfor. Fiberfraktionen tørres og afbrændes. Afdampningen fra tørringsprocessen, hvor der fortsat findes ammoniak, tilføres væskefraktionen med henblik på maksimal udnyttelse af det uorganiske kvælstof (ammoniak) i den afgassede gylle til gødningsformål. Andre næringsstoffer end N planlægges genanvendt til gødningsproduktion, idet asken fra den afbrændte fiberfraktion indeholder størstedelen af fosforen samt andre næringsstoffer (kalium, svovl og magnesium)”.

Efterbehandlingen omfatter derfor separation af den afgassede biomasse i en fiberfraktion og en væskefraktion. Den fraseparerede fiberfraktion føres til afbrænding i Måbjergværkets fliskedel, mens den afgassede separerede væskefraktion sendes tilbage til landbrugsjorde som gødningsmiddel via er eksternt røret og ved lastvogntransport. Det er projekteret, at væskefraktionen vil indeholde 4, 7 kg N og 0,3 kg P pr. tons. Væskefraktionen anses som en forarbejdning, der øger tilgængeligheden af N, da en del af den organisk bundne N frasepareres. Udnyttelseskravet vurderes derfor som 85 %. Husdyrgødningen og den afgassede biomasse er sammensat, jvf. skema 9.

Skema 9. Næringsstofsammensætning og husdyrgødningstyper til- og fraført husdyrbruget.

Besætning	Gødningstype	Kg N	Kg P	DE	N/DE	P/DE
Produceret husdyrgødning Abildholtvej 2, 7500 Holstebro	Svinegylle	31.527	6.003	315,54	99,91	19,2
Fraført til biogasanlæg Maabjerg BioEnergi	Svinegylle	31.527	6.003	315,54	99,91	19,2
Tilført ejede og forpagtede arealer Maabjerg BioEnergi	Afgasset Svinegylle	11.987	765	99,89	120	7,66
I alt tilført husdyrbrugets arealer	Afgasset Svinegylle	11.987	765	99,89	120	7,66

Sammensætningen af husdyrgødningen har betydning for den vurdering Holstebro Kommune foretager af miljøpåvirkningen ved udbringning af husdyrgødning. Der stilles derfor

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

vilkår om, at sammensætning og maksimal mængde af husdyrgødning ikke må afvige fra det i skema 9 angivne.

De ejede og forpagtede udspretningsarealer udgør 80,99 ha, hvoraf 22,58 ha er forpagtede. Der indgår ikke gylleaftaler i projektet. Udspretningsarealerne er fordelt i henhold til skema 10 og er beliggende i henhold til bilag 6.

Skema 10. Fordeling af udspretningsarealer i relation til ejerforhold, mark nr. og arealstørrelse.

Marknr	Ha	Ejerforhold
Ejede arealer		
1	8,78	Laurits Hestbek, Abildholtvej 2, 7500 Holstebro
2	8,49	Laurits Hestbek, Abildholtvej 2, 7500 Holstebro
3	8,56	Laurits Hestbek, Abildholtvej 2, 7500 Holstebro
4	15,18	Laurits Hestbek, Abildholtvej 2, 7500 Holstebro
5	3,32	Laurits Hestbek, Abildholtvej 2, 7500 Holstebro
6	1,52	Laurits Hestbek, Abildholtvej 2, 7500 Holstebro
7	4,63	Laurits Hestbek, Abildholtvej 2, 7500 Holstebro
8	7,91	Laurits Hestbek, Abildholtvej 2, 7500 Holstebro
	58,41	ha ejede arealer
Forpagtede arealer		
9	9,91	Laust Lauersen, Vester Feldborgvej 2, 7500 Holstebro (bortforpagter)
10	4,47	Laust Lauersen, Vester Feldborgvej 2, 7500 Holstebro (bortforpagter)
11	8,20	Laust Lauersen, Vester Feldborgvej 2, 7500 Holstebro (bortforpagter)
	22,58	ha forpagtede arealer
	80,99	ha forpagtede og ejede arealer

Forudsætninger for arealdriften

I henhold til husdyrlovens § 17, stk. 3 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §§ 15 og 16 må der ikke ske ændringer i udbringningsarealet eller indgås aftaler om udbringning af husdyrgødning på tredjemands arealer uden forudgående godkendelse fra godkendelsesmyndigheden. Der må ikke modtages slam eller andet affald med næringsstofindhold til udbringning på marker eller lignende.

I miljøgodkendelsen indgår arealspecifikke vurderinger. Der stilles derfor vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med indgåelse af gylleaftaler, der ikke er omfattet af selvstændig godkendelse, skal kunne dokumentere, at gyllen udspreddes på de gylleaftalearealer, der fremgår af miljøgodkendelsen. Dette kan bl.a. sikres gennem privatretslige aftaler, der er indskrevet i overførselsaftalen. Dette betyder i praksis, at der ikke må udspreddes gylle på de omhandlede arealer fra evt. dyrehold på den modtagende ejendom eller, kan indgås andre gylleaftaler på de anmeldte udspretningsarealer, såfremt harmonitrykket på de pågældende arealer er fuldt udnyttet.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for Holstebro Kommune skal kunne fremlægges diverse sædskifteplaner, gødningsplaner eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Harmonikrav

I husdyrgødningsbekendtgørelsen stilles der krav om et bestemt forhold mellem det areal, der kan anvendes til udbringning af husdyrgødning på bedriften, og den mængde husdyrgødning, der udbringes (harmonikrav). For svin må der udbringes 1,4 DE/ha pr. planperiode.

For at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens harmonibestemmelser (forholdet mellem størrelse af dyrehold og udbringningsareal) for husdyrgødningen, der udbringes på ejede og forpagtede arealer, skal der være et udbringningsareal på minimum 71,35 ha til rådighed. Der er 80,99 ha til rådighed, hvorfor det generelle harmonikrav er opfyldt.

BAT i forhold til udbringningsarealer er bl.a. at den producerede husdyrgødning afstemmes med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af kunstgødning.

Arealkrav

Landbrugsejendomme har med de hidtidige regler skullet opfylde landbrugslovens krav om egne arealer. Det ejede areal skulle udgøre en vis andel af det beregnede harmoniareal. Med vedtagelse af den nye landbrugslov, jf. bekendtgørelse nr. 243 af 22. marts 2010 ophæves ved virkning fra 1. april 2010 arealkravet. Holstebro Kommune har derfor ikke taget stilling til arealkrav. Det bemærkes, at evt. tilladelser og lign. indhentes ved Jordbrugskommissionen.

Udskiftning af udbringningsarealer

Alle ændringer i udbringningsarealer skal godkendes af Holstebro Kommune. Anmeldelse af udskiftning af bedriftens udbringningsarealer, skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse 1. august. Holstebro Kommune skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der skiftes ud. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Holstebro Kommune har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Sædskifte

Alle arealerne drives med S4 sædskifte, der er identisk med referencesædskiftet. Da beregningerne er foretaget på et sædskifte, der ikke afviger fra referencesædskiftet, stilles der generelt ikke vilkår til anvendelsen af et specifikt sædskifte på ejendommens ejede eller forpagtede arealer.

Udbringning af husdyrgødning

Ansøgers beskrivelse

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til lovpligtige efterafgrøder (Plantedirektoratets krav)

Der anvendes nedfælder på sort jord mens der slangeudlægges i afgrøder. Med standard-sædskifte S4 vil der mængdemæssigt være tale om ca. 50 % nedfældet og 50 % udlagt med slæbeslanger i afgrøder.

Gyllen nedfældes eller slangeudlægges som nævnt alt efter afgrøde. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, hvor der efterfølgende er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lign. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Husdyrgødning tilføres afgrøderne så tæt som muligt på den maksimale afgrødevækst, således at næringsstoffoptagelsen er størst mulig. Der spredes ikke gødning i weekender og på helligdage, men i løbet af den almindelige arbejdsdag, hvilket mindsker lugtgener for naboer m.m.

Gylleudbringning vil hovedsageligt ske på hverdage. Transporten af gylle finder sted i forbindelse med udbringningen på markerne i begyndelsen af april, og varer ca. en måned. Transport af gylle til Maabjerg BioEnergi foretages udenfor sæsonen og flyttes med lastbil.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen. Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører til et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Ansøger er opmærksom på, at flere af bedriftens arealer grænser op til eller ligger i nærheden af naturområder, som dog pga. C-målsætningen ikke vurderes kvælstoffølsomme. Udbringningen foregår efter praksis for godt landmandskab, og følger dermed beskrivelsen i BREF-dokumentet, hvilket er BAT. BREF-dokumentet foreskriver, at enten nedfældning eller slangeudlægning og indarbejdelse inden for 4 timer er BAT for tilførsel af gylle til landbrugsjord. Hver teknik har dog sine begrænsninger og kan ikke anvendes under alle forhold eller på alle jordtyper. For eksempel anbefales det ikke at anvende nedfældning i vintersæd.

Holstebro Kommunes vurdering

Transport

Transport af gylle til udspretningsarealerne fremgår af bilag 7. Transporter sker hovedsageligt på offentlig vej fra hovedvej 16, hvor der køres ad Hogagervej til Abildholtvej. Det vurderes, at transport af husdyrgødning til udbringningsarealerne ikke er forbundet med væsentlige gener.

Bynære udbringningsarealer

Udbringningsarealerne er beliggende i primært landbrugsområde. Markerne ligger alle over 200 meter fra bebyggede områder. Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 fastsætter regler for udbringning af husdyrgødning på arealer nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder, samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål. Natur og Miljø vurderer generne, trafikale og lugtmæssige, fra udbringning af husdyrgødning fra ejendommen, som begrænsede, idet der er tale om udbringning over en begrænset tidsperiode.

BAT

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af gældende love og bekendtgørelse så som husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det f.eks. er et generelt lovkrav at:

- udarbejde af mark- og gødningsplaner.
- ikke at udbringe husdyrgødning mindre end 200 m fra byområder på weekend- og helligdage,
- anvende lovlige udbringningsmetoder (f.eks. ikke tilladt at bruge bredspredere til gylle),
- nedfælde gylle på sort jord og i græs mindre end 1000 meter fra sårbare naturtyper,
- nedbringe fast husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- overholde maksimalt tilladt harmonitryk (DE/ha)
- etablere efterafgrøder til reduktion af nitratudvaskning i relation til produktionsform.
- ikke at udbringe flydende husdyrgødning på skrånende arealer (> 6 grader) beliggende tættere end 20 meter fra overfladevande.
- der skal være en 2 meter ubehandlet bræmme langs højt målsatte og naturlige vandløb.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Herudover er der en række BAT-forhold der ikke er direkte reguleret i dansk lovgivning eller kan tolkes i en bredere miljømæssig såsom:

- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner, man anvender til udspreddning og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødningen,
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber, at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning,
- at man ikke tilfører husdyrgødning, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket,
- anvendelse af godt landmandskab, såsom at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage, og at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene,
- behandling af husdyrgødning mhp. at minimere lugtemissioner, hvilket kan tillade mere fleksibilitet til identificering af passende egne og vejrforhold i forbindelse med tilførsel på markerne,
- sprede gødning så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted,
- ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker,
- ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet).

Holstebro Kommune forholder sig primært til de sidst nævnte forhold, da de ikke direkte er omfattet af generel lovgivning.

Ansøger har gjort sig overvejelser omkring muligheden for at anvende maskinel og tekniker til udbringning af husdyrgødningen, der bl.a. reducerer ammoniakfordampningen, herunder anvendelse af sortjordsnedfælder ned til 15 cm dybde og prioritering af vintersædsmarker med slangeudlægning tidligt på året og optimale vejrforhold. Herudover er der beskrevet management i relation til godt landmandskab, såsom udbringning af gylle på hverdage under hensynstagen til vejrforhold, hvilket minimerer risikoen for lugtgener for de omkringboende, samt at der aldrig køres husdyrgødning ud på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækkede arealer, hvilket minimerer risikoen for specielt overfladeafstrømning.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT mht. udbringning af husdyrgødning, idet der stilles vilkår om, at udbringning sker i overensstemmelse med godt landmandskab, og at det ikke må udbringes husdyrgødning, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket. Der er husdyrbruget ansvar, at evt. leverandører overholder godkendelsens vilkår.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

MILJØPÅVIRKNING AF HUSDYRBRUGETS AREALER

Grundvand

Udspretningsarealerne mark nr. 2, 3, 4 og 5 ligger indenfor område med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsopland Sandagergård Vandværk. Arealernes beliggenhed ifht. grundvandsudpegninger fremgår af bilag 15.

De resterende udspretningsarealer ligger udenfor område med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsopland til vandværk. Alle udspretningsarealerne ligger udenfor nitratfølsomme indvindingsoplande og hygiejnezone for vandværksboringer.

Der vurderes i det følgende kun på udspretningsarealerne mark nr. 2, 3, 4 og 5, da risiko for forurening af grundvand kan forekomme her.

Terrænkoten for udspretningsarealerne ligger i kote ca. 35 meter.

I de omkring liggende boringer ses der i de øverste 30 meter et lerdække på 0 meter over grundvandsspejlet og mellem 0 og 2,5 meter under grundvandsspejlet.

Ro-vandspejlet ses i de omkringliggende boringer ca. 4 meter under terræn. Det øvre og dybe grundvandsmagasins trykpotentiale er i kote henholdsvis 35-25 meter og 32-31 meter, faldende mod henholdsvis vest og nordvest. Der er en nedadrettet gradient, som medfører transport af stoffer fra overfladen til grundvandet.

Jordbundstypen ved udspretningsarealerne er grovsandet jord (JB1).

De omkringliggende boringer anvendes til markvanding.

Ved arealerne er der altså ud fra nuværende viden dårligt lerdække og strømning af stoffer sker fra overfladen og nedad til underliggende grundvand.

Ud fra den viden om de områder, hvor der skal udarbejdes en indsatsplan i Holstebro Kommune vurderes det om udspretningsarealer ligger indenfor, udenfor eller om denne viden ikke forligger, da Miljøcenter Ringkøbing ikke har foretaget en kortlægning af området endnu. De pågældende markarealer 2, 3, 4 og 5 ligger indenfor område, hvor der skal udarbejdes en indsatsplan, hvor kortlægningen er i gang og Holstebro Kommune modtager afrapporteringen i 2010.

Den beregnede udvaskning af nitrat fra rodzonen på udspretningsarealerne er ifølge an søgningskemaet beregnet til 57 mg/l med en merbelastning på -6 mg/l.

I Sandagergård Vandværks boringers råvandsanalyser ses der ikke noget indhold af nitrat og kun et mindre indhold af sulfat, der ses dermed ingen tegn på forurening med nitrat.

Der er foretaget en vurdering på baggrund af de kvalitetskrav listet i EU's Grundvandsdirektiv. Det vil på baggrund af ovennævnte ikke være svært at overholde kvalitetskravet i

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

grundvandsdirektivet med et nitratindhold på maksimalt 50 mg/l i grundvandet med den beregnede udvaskning af nitrat på de pågældende arealer.

Grundvandsdirektivet er en opfølgning på Vandrammedirektivet, som er ved at blive implementeret i dansk lovgivning. I udkast til bek. om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande, overgangsvande og grundvand er kvalitetskravet for nitrat i grundvand sat til 50 mg/l, og kommunernes forpligtelse i forbindelse med væsentlig og vedvarende opafgående tendens af et forurenende stof er også medtaget i samme bekendtgørelse.

I henhold til husdyrlovens § 11, stk. 2 og 3 kan kommunen stille vilkår, der skærper det fastlagte beskyttelsesniveau i forhold til bekendtgørelsens bilag 3 og 4, når det vurderes at være en væsentlig miljøpåvirkning af regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Jf. § 11, stk. 6. skal kommunalbestyrelsen meddele afslag, hvis det vurderes, at der med de fastlagte beskyttelsesniveauer i bilag 3, eller de efter stk. 2 og 4 fastsatte vilkår vil være en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale og lokale beskyttelsesinteresser.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der i miljøgodkendelsen af ejendommen Abildholtvej 2, 7500 Holstebro ikke skal sættes skærpede vilkår udover de generelle regler, til sikring af grundvand til drikkevand.

Bilag IV-arter

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende bl.a. at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne bl.a. ikke må ødelægges.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne vurderes det at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget

Følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til ejendommen:

- Småflagermus: På baggrund af de insektædende småflagermus' livsform vurderes projektet ikke at være til skade for disse.
- Birkemus: Arten er ikke registreret i området.
- Odder: Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af projektet.
- Markfirben: Holstebro Kommune har ikke kendskab til forekomster nær ejendommen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse: Ingen af disse er registreret nær ejendommen eller dens udbringningsarealer. Spidssnudet frø er registreret adskillige andre steder nær Hodsager. Der stilles vilkår om, at der vil gælde krav om 10 meter brede udyrkede bræmmer omkring vandhuller, hvor der eventuelt i fremtiden konstateres en bestand af en af de ovennævnte 4 paddearter.
- Grøn kølleguldsmed: Forekommer udbredt i Storåen, men vil ikke blive negativt påvirket af projektet.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets udspretningsarealer er Holstebro Kommune således ikke bekendt med arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, som kan blive negativt påvirket af nærværende godkendelse ved overholdelse af de stillede vilkår.

Det vurderes, at udvidelsen kun vil kunne påvirke Bilag IV arterne ved alvorlige uheld i forbindelse med eksempelvis håndtering af husdyrgødningen. Der er i den forbindelse i afgørelsen stillet vilkår, således at risici for uheld er minimeret.

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbrugets samlede drift med de stillede vilkår ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området Nissum Fjord væsentligt negativt.

Generelle betragtninger for Natura 2000-områder

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver; EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager iht. husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal der, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen⁴, af kommunalbestyrelsen, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV. Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jvf. EF-domstolen⁵. Dette medfører, at hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier, kan udelukkes at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre, påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen. Dette medfører udarbejdelse af en konsekvensvurdering, derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-området efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette udarbejdelse af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelses-

---

⁴ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁵ Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

bekendtgørelsens⁶ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for, at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

Der er med baggrund heri foretaget en vurdering af udpegningsgrundlagets miljøtilstand og eventuelle påvirkninger som følge af miljøgodkendelsen. Vurderingen er bl.a. foretaget på baggrund af basisanalyserne, oplandsanalysen⁷, DMU's forskningsresultater og naturdatabasen⁸. Derudover inddrages Vandmiljøplan III, Grøn Vækst og de kommende Natura 2000-planers mulige betydning, således at miljøgodkendelsen ikke strider imod andre tiltag, der sammen har til formål at fremme udpegningsgrundlagets miljøtilstand.

Udover de i habitatbekendtgørelsen opstillede beskyttelseskrav, der har til formål at sikre Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag, er der yderligere opstillet beskyttelseskrav dels i husdyrlovens § 7, der har til formål, at beskytte en række kvælstoffølsomme naturtyper mod forringelser som følge af merpåvirkningen fra nærliggende husdyrbrug. Dels i naturbeskyttelseslovens § 3 der har til formål, at beskytte udvalgte naturtyper imod tilstandsændringer.

BESKRIVELSE AF NISSUM FJORD OG UDPEGNINGSGRUNDLAG

Ejendommen og udspretningsarealerne er beliggende i oplandet til Nissum Fjord, som er udpeget til Natura 2000-område (N65), Habitatområde (H58), Fuglebeskyttelsesområder (F38) og Ramsarområder (R4).

Nissum Fjord består af 3 bassiner: Yder Fjord (inkl. Bøvling Fjord), Mellem Fjord og Felsted Kog. Ca. 70 % af ferskvand tilledt fjorden kommer via Storå-systemet, der udmunder i Felsted Kog. Nissum Fjords opland er på 167.876 ha, og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 6 %⁹ af oplandet, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 102.400 ha.

Nissum Fjord, inkl. den yderste del af Storå, samt området omkring Indfjorden og Tang Sø, er udpeget som Natura 2000-område¹⁰.

Udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord¹¹ fremgår af nedenstående tabeller. Naturtyper, hvis primære påvirkning forventes at skyldes atmosfærisk kvælstofdeposition behandles under tør natur, mens de resterende behandles i det efterfølgende. Fuglearter i udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 2, og andre arter fremgår af tabel 3.

⁶ Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

⁷ Oplandsanalysen består af 3 publikationer udarbejdet for Ringkøbing Amt i 2006; Nissum Fjord og opland – analyse af miljøtilstand og næringsstoftransport, Modelanalyse af den fremtidige vandkvalitet i Nissum Fjord og Foreløbig rapport Oplandsmodel for N-belastning af Nissum Fjord.

⁸ Naturdatabasen på Danmarks Miljøportal, Overfladevand.

⁹ Miljøministeriet, Vandområde 1.4 Nissum Fjord.

¹⁰ For yderligere beskrivelse af området henvises til bl.a. basisanalyserne.

¹¹ Udpegningsgrundlaget for den tørre natur er medtaget under afsnittet "Tør natur" såfremt husdyrbruget eller arealerne vurderes at have en effekt på disse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Tabel 1 Udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord jf. SNS 2009¹². Den naturtype der er anført med "*" er særligt prioriteret.

Nr.	Naturtype
1150*	Kystlaguner og strandsøer
3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260	Vandløb med vandplanter

Tabel 2 Udpegningsgrundlaget omfatter følgende fuglearter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Fuglearter	Ynglende	Trækkende
Rørdrum	X	
Knopsvane		X
Pibesvane		X
Sangsvane		X
Bramgås		X
Kortnæbbet gås		X
Lysbuget knortegås		X
Pibeand		X
Krikand		X
Spidsand		X
Toppet skallesluger		X
Stor skallesluger		X
Rørhøg	X	
Plettet rørvagtel	X	
Klyde	X	X
Hvidbrystet præstekrave	X	
Almindelig Ryle	X	
Brushane	X	
Lille kobbersnepe		X
Splitterne	X	
Fjordterne	X	
Havterne	X	
Dværgterne	X	

Tabel 3 Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde. Den art der er anført med "*" er særligt prioriteret

Nr.	Art
1095	Havlampret
1096	Bæklampret
1099	Flodlampret
1103	Stavsild

¹² Opdateret udpegningsgrundlag 2009.

Nr.	Art
1106	Laks
1355*	Odder
1831	Vandranke

Regionplanens målsætning

Nissum Fjord er i Ringkøbing Amts regionplan udlagt med en skærpet målsætning: ”Der skal være et naturligt og alsidigt plante- og dyreliv, som er upåvirket eller kun svagt påvirket af næringsstoffer, miljøfarlige stoffer og anden kulturpåvirkning.” Følgende parametre anvendes til at vurdere opfyldelse af den overordnede skærpede målsætning:

- Udbredt vegetation med en dybdegrænse større end 2 m.
- Sommersigtdybde større end 2 m.
- Størst mulig vandskifte med Vesterhavet og saltholdighed på 8-20 ‰ i Yder Fjord, op til 12 ‰ i Mellem Fjord og højst 4 ‰ i Felsted Kog.
- Mindst mulig variation i saltholdigheden over kortere tidsrum.
- Varieret dyreliv tilpasset saltholdighedsforholdene i fjorden.

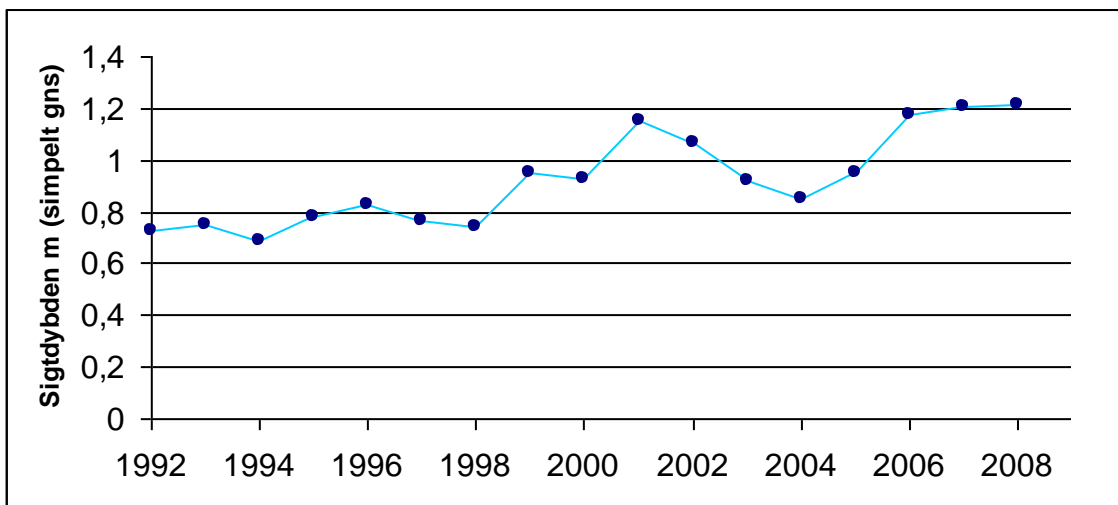
Tilstand

Regionplanens målsætning for Nissum Fjord er ikke opfyldt. ”Næringsstofftilførslerne vurderes til i mange år at have været hovedårsag til manglende opfyldelse af regionplanens målsætning for miljøtilstanden i fjorden. Ændret arealanvendelse i oplandet i forhold til intensiveret jordbrug, færre naturområder, byudvikling med deraf følgende udledninger af spildevand mm., industriudledninger mm. er hovedfaktorer i forhold til den generelle påvirkning af fjorden med næringsstoffer” Samt ”Den interne fosforbelastning fra sedimentet i fjordbunden har også betydning for miljøtilstanden i fjorden i form af en forsinket effekt af reduceret fosforbelastning fra kilder i oplandet.”¹³

Det fremgår af figur 1, at sigtddybden de sidste 5 år er blevet forbedret i Felsted Kog, hvor indsatsen bør koncentreres jf. oplandsanalysen¹⁴. Vandets klarhed (sigtddybden) er en god parameter til på enkel måde, at registrere og beskrive mulighederne for udbredelsen af bundplanter, idet mængden og dybdeudbredelsen primært styres af lys. Årsagen til den dårlige sigtddybde er først og fremmest meget store planktonmængder, som følge af de store tilførsler af næringsstoffer fra oplandet.

¹³ Basisanalysen, del II.

¹⁴ Oplandsanalysen 2006.

Figur 1 Udvikling i sigt dybde i Felsted Kog (simpelt gns.)¹⁵

Det fremgår af basisanalysen at Felsted Kog, som er kategoriseret som "kystlagune" (1150) og derfor en del af udpegningsgrundlaget, har ugunstig bevaringsstatus, primært grundet en fortsat høj næringsstofbelastning fra de omkringliggende landbrugsarealer. Belastningen af næringsstoffer er en trussel for naturtypen kystlagune, Felsted Kog er derfor en stærk eutrofieret brakvandslagune, hvor eutrofieringen er slået fuldt igennem. Dette betyder bl.a., at dækningsgraden af bundplanter er vurderet at være langt fra den målsatte udbredelse.

Byn og Søndersund er "Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden" (3130), og i Ringkøbing Amts regionplan er de udlagt med en målsætning om at være naturvidenskabeligt referenceområde. Byn lever op til sin målsætning og har jf. basisanalysen i perioden 2001-2005 haft stabile vandkemiske data. Søndersund lever ikke op til sin målsætning omkring de vandkemiske parametre, og basisanalysen indikere at tilstanden kan blive forringet grundet øget næringsstofberigelse. Tang Sø og Indfjorden som er kategoriseret som "Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks" (3150). Begge med en målsætning på A1/B i regionplanen¹⁶. Indfjorden er via Grønkær Bæk forbundet med Søndersund og Byn som sammen med drængrøftning har en negativ effekt på søens undervandsvegetation. Tang Sø lever ikke på til den fastsatte målsætning, hvilket primært er forårsaget af næringsstofberigelse fra Flynder Å-området. jf. basisanalysen.

Holstebro Kommune er ikke i besiddelse af tilstrækkeligt data vedr. naturtypen "Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger (3140)" og lader sig derfor ikke nærmere vurdere.

¹⁵ Naturdatabasen.

¹⁶ Søer hvor særlige naturværdier ønskes beskyttet selv om søen udsættes for en vis kulturpåvirkning. A1-målsætningen henfører til beskyttelsen af særlige naturværdier, og B-målsætningen henfører til basismålsætningens krav til vandkvalitet og naturindhold i øvrigt, jf. Ringkøbing Amts regionplan 2005, Bilag

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

For "vandløb med vandplanter" (3260) vurderes grødeskæring at være den primære trussel, idet det medfører markant ændrede forhold for plante- og dyrelivet i vandløbet og omkring dette. Vandplanterne udgør således en nøglerolle i vandløbet ved at stabilisere bunden, skabe variation i strømmen, differentiere aflejring af partikler og fjerne næringsstoffer. Eutrofiering kan have en betydning for sammensætningen af plantesamfundet, men den største trussel i forhold til biodiversiteten vurderes at være udretning af vandløb samt grødeskæring.

Vegetationen udgør fødegrundlaget for en række fuglearter, som udgør dele af udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord. En øget næringsstofudvaskning vil jf. basisanalysen kunne have betydning for de fuglearter, der lever af bundvegetationen, da mængden af planter reduceres som følge af eutrofiering. De planteædende fuglearter, hvis fødegrundlag vil blive yderligere reduceret, er lysbuget knortegås, knopsvane, krikand, spidsand og pibeand som har været i markant tilbagegang grundet eutrofieringen af Nissum Fjord. Derudover er spidsand, kobbersnepe, alm. ryle og brushane som tidligere har været udsat for kraftige tilbagegange. Brushane er nu helt forsvundet som ynglefugl fra strandengene omkring Nissum Fjord primært grundet tilgroning af ynglelokaliteter. Det forventes, at de øvrige udpegede fugle som eksempelvis pibe- og sangsvane, rørdum, bram- og kortnæbbet gås ikke nødvendigvis vil blive påvirket negativt som følge af en svagt øget næringsstofbelastning, idet en øget tilførsel dels kan øge fødegrundlaget for disse fugle, dels fordi visse arter ændrer fourageringsadfærd. Mens arter som toppet og stor skallesluger primært er afhængige af opretholdelse af både fouragerings-, raste- og overnatningslokaliteter som ikke umiddelbart vurderes truet. lille kobbersnepe, klyde, splitterne, fjordterne, havterne, dværgterne, hvidbrystet præstekrave og plettet rørvagtel forventes de primære trusler enten at være manglende ynglelokaliteter grundet tilgroning, forstyrrelse eller prædation. Der vurderes ikke umiddelbart at være trusler for rørhøg inden for det udpegede område ved Nissum Fjord.

En forbedring af forholdene for de internationalt beskyttede arter, vil også betyde en forbedring af forholdene for en række truede danske ynglefugle som vibe, rødben og stor kobbersnepe.

De væsentligste trusler mod flod- og havlampretten vurderes generelt at være tilknyttet opholdet i ferskvand, hvor etablering af fysiske spærringer, såsom opstemninger kan forhindre fiskene i at nå egnede gydesteder. Eksempelvis forventes havlampretten at gyde i Tvis Å og Nissum Fjord benyttes derfor som migrationsrute for havlampretternes gydevanndring. Flodlampretten forekomst i Nissum Fjord er ukendt. I forbindelse med undersøgelsesprogrammet over Skjern Å Naturprojektet var et af de vigtigste resultater fra 2000 undersøgelsen, at hav- og flodlampretlarverne udviste udpræget substratpræference for slam aflejret i kantvegetationen (typisk siv) og finkornet sand/ slam aflejret i grødeøer¹⁷. Kendskabet til hav- og flodlamprettens specifikke krav er dog mangelfuldt, og truslerne mod hav- og flodlampretter i Nissum Fjord lader sig derfor ikke nærmere vurdere.

¹⁷ DFU-rapport 134-04.

I modsætning til hav- og flodlampret lever bæklampret hele sit liv i vandløbene. Bæklampretten er fundet almindelig udbredt i tilløbene til Nissum Fjord, arten vurderes ikke at være truet i Nissum Fjord udpegningsområdet.

De væsentligste trusler mod stavsilden vurderes generelt at være: fiskeri, eutrofiering i vandløb og fjorde, udledning af surt vand og okker fra drænedele arealer samt dårlige fysiske forhold i vandløbene. Kendskabet til stavsildens specifikke krav er dog mangelfuldt, og truslerne mod stavsilden i Nissum Fjord kan derfor ikke vurderes nærmere.

Nissum Fjord er primært et gennemgangsvand for laksens vandring til og fra gydepladserne i ferskvand og ud i havet. Den største trussel mod laksens overlevelse i Nissum Fjord vurderes at være fiskeri.

På baggrund af odderens positive fremgang i Jylland i løbet af 1990'erne, og forekomsten mange steder i Nissum Fjordområdet vurderes der ikke umiddelbart at være trusler mod den inden for Nissum Fjord udpegningsområdet. Det er dog vigtigt, at der forsat findes yngle- og fourageringsmuligheder inden for området.

Vandranke, den sidste art som udgør udpegningsgrundlaget, antages generelt at være en konkurrencesvag art, der kun vokser, hvor der i miljøet er lave næringsstofkoncentrationer, svag strøm og gode lysforhold. Den store forekomst af vandranke i afvandningskanalen syd for Felsted Kog hænger givetvis sammen med en relativt hårdhændet vedligeholdelse med 2 årlige grødeskæringer. Herved får vandranken forbedrede lysforhold. Det formodes ikke at vandranke ynder at blive grødebeskåret. Bestanden i afvandningskanalen vurderes at være stabil og synes ikke umiddelbart truet.

Herbicider

En del af regionplanens målsætning for Nissum Fjord er udbredt vegetation med en dybdegrænse større end 2 m. Der forventes, at denne vegetation primært vil bestå af ålegræs, der er den mest almindelige blomsterplante i vore kystnære farvande. Ålegræsområder fungerer bl.a. som fourageringsområder for fugle og opvækstområder for fisk og smådyr. Udbredelsen af ålegræs ud fra kysten anvendes ofte som en indikator på miljøtilstanden i de kystnære områder. I efteråret 2007 igangsatte DMU og MCR et projekt, der havde til formål, at undersøge forekomsten af landbrugsherbicider i Nissum Fjord¹⁸. Vandprøverne blev taget i hhv. Mellem Fjord og Felsted Kog i Nissum Fjord. Undersøgelserne verificerede en række stoffer og nedbrydningsprodukter af stoffer, hvoraf 12 er herbicider og 8 er nedbrydningsprodukter af herbicider. Det er tidligere påvist, at ukrudtsmidler kan skade bl.a. plantetilvæksten på ålegræs ved lavere koncentrationer end de koncentrationer, hvor de enkelte stoffer har effekt¹⁹. Den anvendte målemetode er oprindeligt udviklet til ferskvand, men da Felsted Kog er relativt fersk (~4 ‰), kan det ikke afvises, at anvendelsen af herbicider i oplandet til Nissum Fjord har en negativ effekt på målsætningen i Nissum Fjord. Anvendelsen af herbicider i på landbrugsjord reguleres ikke i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug, og behandles derfor ikke yderligere.

¹⁸ Arbejdsrapport fra DMU nr. 244, 2008. Forekomst af herbicider i Nissum Fjord

¹⁹ Nielsen, L.W. & Dahlløf, I. 2007: Direct and indirect effects of the herbicides Glyphosate, Bentazone and MCPA on eelgrass (*Zostera marina*). - *Aquatic Toxicology* 82(1): 47-54.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Næringsstoffer

I Felsted Kog er fosfor sandsynligvis den begrænsende faktor for algeproduktionen, men betydningen af nitratudvaskningen øges ud mod slusen, jf. Basisanalysen del II²⁰. Oplandsanalysens begrundelse for vigtigheden, af en reduktion af næringsstofftilførslerne til Felsted Kog i forhold til den resterende del af Nissum Fjord er, at Felsted Kog modtager ca. 70 % af næringsstofftilførslen via Storå-systemet, samt at en reduktion til Felsted Kog vil gavne hele Nissum Fjord sammenlignet med hvis reduktionerne blev foretaget i Flynderå's vandsystem, hvor reduktionen kun vil gavne Yder Fjord og Indfjorden.

Fosfor

Vandmiljøplan III indeholder en målsætning om en halvering af fosforoverskuddet fra landbruget i 2015 i forhold til overskuddet på 32.700 ton P i 2001/2002 på landsplan²¹. Landbruget bidrager med ca. 40 % af fosfortilførslen til Nissum Fjord²². Det fremgår af basisanalysen, at der ikke forventes en reduktion af fosforafstrømningen til Nissum Fjord, således at den samlede fosforbelastning i 2015 forventes at ligge på det nuværende niveau på 65 ton fosfor. I denne vurdering er ikke medtaget omlægningen af dyreenhedsberegningen, der vil medvirke til en reduktion på minimum 10 % af den udbragte fosfor i oplandet til Nissum Fjord.

Fosfor kan tabes til overfladevande som opløst og partikulært bundet organisk eller uorganisk fosfor. Tabet af partikelbundet fosfor fra dyrkede oplande udgør i mange situationer mere end halvdelen af det totale fosfortab. Partikelbundet fosfor tilføres ferske vande via vind-, vand- og brinkerosion og fra kunstigt drænede arealer. Tab af opløst fosfor fra landbrugsjord sker via overfladeafstrømning og udvaskning fra landbrugsjord til dræn og øvre grundvand. Fosfortab fra det dyrkede areal er også præget af meget stor rumlig variation, uanset hvilken tabsproces, der måtte være aktiv. Det er anslået, at omkring 10 % af det dyrkede areal resulterer i omkring 90 % af fosfortabet til overfladevande. Når jordens infiltrationskapacitet overskrides, begynder vandet at løbe af på jordoverfladen. Det strømmende vand kan rive jord med partikelbundet fosfor løs, som skylles med vandet, hvorefter det deponeres i lavninger, vandløbsbræmmer eller transporteres videre til grøfter, vandløb og søer. Erosion foregår som overfladeerosion, eller vandet kan samle sig i riller på skrånende arealer. Risikoen for overfladeafstrømning stiger som følge af arealets hældning og dennes udstrækning. Konkave skråninger med konkav tværsnitsprofil er mest udsatte for erosion, da den konkave tværsnitsprofil bevirker, at vandet fra et større område samles i en koncentreret strøm. Erosion kan derfor lokalt medføre meget store tilførsler af fosfor til vandmiljøet.

Yderligere er jordens fosforbindingskapacitet afgørende for om fosfor tabes til vandmiljøet fra dyrkede jorde, jorde med lav bindingskapacitet har således en øget risiko for tab af gødningsfosfor. Bindingskapaciteten varierer meget i Danmark, for jorde der ikke kan kategoriseres som værende lavbundslande gælder at jordens bindingskapacitet for fosfor

²⁰ Vandrammedirektivets basisanalyse del II

²¹ Vandmiljøplan III – aftale om vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne

²² Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

stiger i takt med stigende indhold af ler og jern- og aluminiumoxider, og jordens fosforbindingskapacitet varierer meget i Danmark. I mineraljorde findes hovedparten af jordens fosfor bundet i lerfraktionen eller på belægnings af jern- og aluminiumoxider på større partikler. På jorde med højt lerindhold kan der, især i forbindelse med kraftig nedbør, opløses fosfor og løsrives fosforrige partikler fra overjorden, som transporteres ned gennem sprækker og større porer til eventuelle drænrør dybere nede, og via disse blive transporteret ud til vandmiljøet. Der er en principiel sammenhæng mellem jordens fosforstatus og risikoen for fosfortab. Dette er vist ved flere enkeltstående undersøgelser, hvor fosforstatus, målt f.eks. ved fosfortallet, varierede, medens transportbetingelserne var ensartede²³. Der er imidlertid ikke lavet tilstrækkeligt med undersøgelser til at kvantificere denne sammenhæng under praktiske forhold.

For lavbundsjarde (med eller uden okkerklasse) gælder, at arealernes årstidsvariation i vandmætningsgraden har afgørende betydning for tab af fosfor. Lavbundsjarde er udstrømningsområder for grundvand og mange lavbundsjarde har derfor periodisk eller permanent meget højt grundvandsspejl. Ikke vandmættede jorde med et højt indhold af jern bisidder under (aerobe forhold) en høj fosforbindingskapacitet. Ved vandmætning af jorden (anaerobe forhold) ophører jernets evne til at binde fosfor, og dermed øges udvaskningsrisikoen markant.

Dansk Landbrugsrådgivning anbefaler, at der tilføres samme mængde fosfor, som afgrøden bortfører ved fosfortal >4 ²⁴. For lavbundsjarde svarer dette niveau til, at forholdet mellem bikarbonat-dithionite ekstarherbart jern og fosfor skal være større end 20.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at forsigtighedskriteriet medfører, at der skal foretages en individuel konkret vurdering af bedriftens jorde baseret på tabsrisiko og jordernes fosforbindingskapacitet.

Risikoarealer i relation til terrænforhold

Ejendommens udspretningsareal ligger i oplandet til Abildholt Bæk og Hogager Bæk, som er tilløb til Savstrup Å – Storå – Nissum Fjord systemet. De omtalte vandløb har en lempet målsætning, C. Arealerne er kun ganske få steder skrånende og det vurderes derfor ikke, at der vil være væsentlige problemer med afløb til vandløb under udspretning af husdyrgødning. Dette gælder både mens udspretningen står på, og under kraftig regn efter udspretning.

For at reducere risikoen for forureningen af vandmiljøet stilles der vilkår om, at udbringning af gødning mm. ikke må foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne. Herudover stilles der vilkår om, at der ikke må etableres nye afvandringsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lign. Holstebro Kommune har vurderet, at der ikke herforuden er behov for at stille skærpende vilkår til sikring mod overfladeafstrømning til vandmiljø.

²³ Heckrath, G. et al., 1995. Phosphorus leaching from soils containing different P concentrations in the Broadbalk experiment. J. Environ. Qual. 24, 904-910. & Pote, D.H., et. Al., 1999. Relationship between phosphorus levels in three ultisols and phosphorus concentration in runoff. J. Environ. Qual. 28, 170-175.

²⁴ Knudsen, L., 1998. "Pas på fosfor". Landbrugets Rådgivningscenter, Århus, Danmark.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Jordbundstyper

De ejede og forpagtede udbringningsarealer er primært bestående af grov sandede jorde – JB1 (90 %) og en mindre del humus jorde – JB11 (10 %), jvf. skema 11 og bilag 12. Da udbringningsarealerne ikke er beliggende på lerjorde ($5 \leq JB \leq 10$) vurderes jorderne ikke at være omfattet af fosforklasse I og III.

Lavbundsarealer og detailafvandingsforhold

Husdyrbrugets udspretningsarealer er beliggende i oplandet til Nissum Fjord, som er klassificeret som et Natura 2000-område, der er overbelastet med fosfor. 0,81 ha af mark 3 er beliggende på lavbundsareal uden okkerklasse, arealet er drænet og har dermed en potentiel stor risiko for fosfortab. I henhold til gældende lovgivning skal 0,81 ha derfor henregnes som fosforklasse 2, hvor der er krav om at fosforoverskuddet ikke må øges.

Skema 11. Vurdering af individuelle marker i relation til primær jordtype, afvandingsforhold, lavbundsforhold og fosforklasse.

Marknr	Areal Ha	Detail-afvandet	Jordtype	Lavbunds areal	Opland	P _{tal}	P-klasse	P-klasse areal (ha)
1	8,78	Nej	JB 1	Nej	Storå / Nissum Fjord	-	0	0
2	8,49	Nej	JB 1	Nej	Storå / Nissum Fjord	-	0	0
3	8,56	Ja	JB 1	Ja (-okker)	Storå / Nissum Fjord	-	2	0,81
4	15,18	Nej	JB 1	Nej	Storå / Nissum Fjord	-	0	0
5	3,32	Nej	JB 1	Nej	Storå / Nissum Fjord	-	0	0
6	1,52	Nej	JB 1/JB 11	Ja (+okker)	Storå / Nissum Fjord	-	0	0
7	4,63	Nej	JB 1/JB 11	Ja (+okker)	Storå / Nissum Fjord	-	0	0
8	7,91	Nej	JB 1	Ja (+okker)	Storå / Nissum Fjord	-	0	0
9	9,91	Nej	JB 1/JB 11	Ja (+okker)	Storå / Nissum Fjord	-	0	0
10	8,20	Nej	JB 1	Ja (+okker)	Storå / Nissum Fjord	-	0	0
11	4,47	Nej	JB 1 /JB 11	Ja (+okker)	Storå / Nissum Fjord	-	0	0

Fosforoverskud

Oplandsanalysen indikerer at fosforoverskuddet har betydning for den samlede fosfortilførsel til Fjorden. *"Fosfor fra landbruget bidrager væsentligt til den samlede fosfortilførsel, og på de arealer der er defineret som fosfor-risikoarealer, vil det have gavnlige effekt på fosfortilførslen til fjorden at mindske fosforoverskuddet"*²⁵.

Fosforoverskuddet var i perioden 2005-2008 i gennemsnit 12 kg P/ha i oplandet til Nissum Fjord, hvor fosforoverskuddet er mindst i området syd for Nissum Fjord samt nord for Holstebro by²⁶.

I VVM-redegørelsen for Maabjerg BioEnergi fremgår det: *"Med fuld separation af den afgassede gylle forsvinder fosforoverskuddet, og der opstår et underskud. Med det nuværende indhold af fosfor i dyrkningsjorden vil den udbragte fosformængde være tilstrækkelig*

²⁵ Oplandsanalysen, Nissum Fjord og opland – analyse af miljøtilstand og næringsstoftransport.

²⁶ Beregning af P-overskud pr. ha. Pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, Beregningerne er foretaget ved at lade en bedrifts sædskifte roterer over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune. Gødningsregnskaberne fra 2006 er ikke medtaget grundet datafejl.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

til at opretholde et økonomisk optimalt udbytte af afgrøder. På meget lang sigt vil der kunne opstå behov for en større tildeling af fosfor for at opnå et optimalt udbytte”.

Der modtages 765 kg P via væskefraktionen i den afgassede biomasse. Dette svarer til et arealspecifikt fosforoverskud på -11,7 kg P pr. ha., jvf. skema 12.

Skema 12. Oversigt over fosfortilførsel og fraførsel i ansøgt drift, samt beregning af fosforoverskud for det ansøgte projekt.

Er fosforoverskud på bedriftsniveau overholdt i forhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau	Ja
Fosfor tilførsel i ansøgt drift	765 kg P/år
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	9,4 kg P/ha/år
P-fracførsel med sædskifte (arealvægtet gennemsnit)	21,1 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	-11,7 kg P/ha/år

Fosforoverskuddet på -11,7 kg P/ha ligger væsentligt under det af miljøstyrelsen fastsatte krav til fosfor fra slagtesvin fastsat til en fosforudledning på maksimalt 18,5 kg P/DE eller ved udbringning svarende til maksimalt 26 kg P/ha fra husdyrgødning.

Der vil kunne opstå behov for supplerende tilførsel af fosfor i form af kunstgødning på udbringningsarealer med lave fosfortal (omkring eller under 2), da det arealspecifikke fosforoverskud er på -11,7 kg P/ha. Der vil kunne tilføres fosfor i form af kunstgødning svarende til ca. 938 kg P på udbringningsarealerne, og der vil stadig være fosforbalance på bedriftsniveau. Holstebro Kommune har ikke stillet vilkår til anvendelsen af kunstgødning ud fra den betragtning, at der ligger et væsentligt økonomisk incitament for ansøger til kun at tilføre kunstgødning på marker og afgrøder med supplerende behov herfor.

Nitrat

Vandmiljøplan III fastlægger, at der skal sikres en reduktion på 13 % af nitratudvaskningen fra landbruget i 2015 i forhold til udvaskningen i 2003 på landsplan. Basisanalysens del II vurderer, at nitrattilførslen til Nissum Fjord ved udgangen af 2015 vil være på 1.952 ton N, hvilket svarer til en reduktion på ca. 18 % i forhold til niveauet i 2001²⁷. Landbruget bidrager med ca. 83 % af tilførslen af nitrat til Nissum Fjord²⁸. I perioden fra 2005-2007 var det beregnede gennemsnit af nitratoverskud per ha i oplandet til Nissum Fjord på 71 kg N²⁹.

Oplandsanalysen konkluderer, at ca. 50 % af det samlede opland til Nissum Fjord er højrisikoarealer for udvaskning af nitrat til vandmiljøet, hvilket de af staten fastsatte nitratklasser langt fra kan honorere, idet disse arealer udgør 32 % af oplandet. Modelberegninger i oplandsanalysen indikerer, at en fremtidig miljøtilstand, hvor vegetationen er udbredt i

²⁷ Heri medregnet mindre korrektioner for tilførsler fra punktkilder. Ovenstående vurdering af N-reduktionen i 2015 er baseret på grove estimater og vurderes at være optimistisk, idet modelberegninger af N-belastning til Ringkøbing Fjord (Oplandsmodel for N-belastning af Ringkøbing Fjord, DHI-rapport juni 2004) har indikeret at flere tiltag i et opland vil have tendens til at "overlappe" hinanden, hvilket med andre ord medfører, at effekten af alle tiltagene ikke slår fuldt igennem.

²⁸ Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord.

²⁹ CTtools.

TEKNIK OG MILJØ

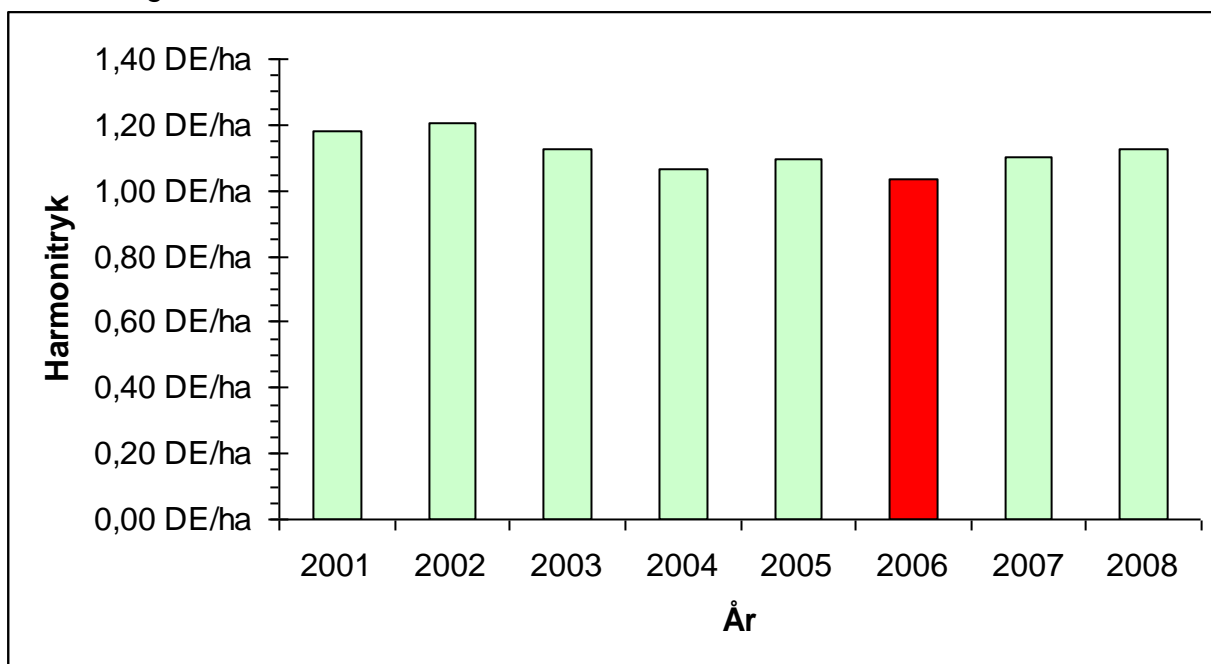
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

størstedelen af fjorden, vil kunne opnås med en reduktion af bl.a. nitrattilførslen på ca. 30 % i forhold til 2001, svarende til ca. 700 ton nitrat. Med vedtagelsen af Grøn Vækst, som erstatter og supplerer den vedtagne vandmiljøplan III, fastsættes nye reduktionskrav for bl.a. tilførsel af nitrat til vandområder, som i perioden 2010-2015 skal reduceres med 19.000 ton nitrat (ca. 1/3 ift. i dag). I oplandsanalysen vurderes det, at en fuldt implementeret vandmiljøplan III forventes, at medføre en samlet reduktion på mellem 15-20 % i forhold til 2001. For at opnå en reduktion på 30 % vurderes det i oplandsanalysen, at nitrattilførslen til fjorden skal reduceres yderligere med 250-350 ton N.

Husdyrtrykket i oplandet til Nissum Fjord

Strukturudviklingen i husdyrproduktionen går på landsplan mod færre men større husdyrbrug. Det fremgår af basisanalysen, at antallet af dyreenheder i oplandet til Nissum Fjord er ca. 1,3 DE/ha³⁰, fordelt på 55 % kvæg, 35 % svin og 10 % andre husdyr³¹, hvilket ligger over landsgennemsnittet.

Figur 1 DE/ha i oplandet til Nissum Fjord i Holstebro Kommune i årene 2001-2008³²

Udviklingen i DE/ha fremgår af figur 3 for den del af oplandet der er beliggende i Holstebro Kommune. Antallet af DE/ha er i perioden fra 2001 frem til 2008 reduceret med 0,06 DE/ha, det kan derfor konkluderes at der overordnet for Nissum Fjord ikke sker nettoudvidelser af husdyrproduktionen. Det betyder generelt, at en udvidelse i oplandet til Nissum Fjord i væsentligt omfang vil blive modregnet ved, at der sker en nedlæggelse.

I oplandet til Nissum Fjord i Holstebro Kommune ses det mindste husdyrtryk i den vestlige del af oplandet omkring Ulfborg, hvor ca. 38 % af bedrifterne har et husdyrtryk på < 1

³⁰ Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord.

³¹ Analyse af jordbrugserhvervene 2009.

³² Beregnet ud fra gødningsregnskaber vha. CTtools. Conterra A/S har oplyst Holstebro Kommune, at gødningsregnskaberne i 2006 var behæftet med fejl, hvorfor 2006 ikke bør indgå i vurderinger.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

DE/ha, mens den nordlige del af oplandet, omkring Vemb, har den største andel (ca. 34 %) af husdyrbrug med et husdyrtryk på > 1,4 DE/ha. I perioden 2001-2007 har der i gennemsnit været et DE/ha på 1,12 generelt for hele oplandet i Holstebro Kommune. Den vestlige del af Holstebro Kommune domineres af kvægbrug, mens pelsdyr er vurderet til at udgøre ca. 6 %.

De nye omregningsfaktorer for dyreenheder jf. den nye husdyrgødningsbekendtgørelse³³, reducerer antallet af kvæg/DE og mink/DE. For kvæg og mink skal der anvendes hhv. 15-20 % og ca. 45 % mere areal. På landsplan forventes det, at medføre et øget arealkrav på ca. 4 %, samt en reduktion i det samlede fosforoverskud på ca. 10 % jf. høringsbrev af 19.05.09³⁴. Holstebro kommune vurderer, at oplandet omkring Nissum Fjord som minimum har samme reduktion som i resten af landet.

HOLSTEBRO KOMMUNES VURDERING AF PÅVIRKNINGEN AF NISSUM FJORD

Oplandsanalysen vurderede, på baggrund af modelberegninger, at det ikke var realistisk at sikre en målopfyldelse med den daværende administrationspraksis i Ringkjøbing Amt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at regionplanens målsætning om 2 m sigtedybde i forbindelse med udarbejdelsen af Natura 2000-planerne bør revurderes således, at der opstilles en mere realiserbar målsætning. Det vurderes nødvendigt for at sikre en forbedret miljøtilstand og på sigt sikre opfyldelse af målsætningen for Nissum Fjord, at der satses på en flerstrengt proces der arbejder for, at der samlet sker en tilstrækkelig reduktion af næringsstofførslen.

Husdyrbrugets individuelle betydning

Udspretningsarealerne i nærværende godkendelse afvander via Storå-systemet til Felsted Kog. Udspretningsarealerne udgør 80,99 ha, hvilket svarer til 0,7 promille af det samlede landbrugsareal i oplandet Nissum Fjord.

Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning bidrager med ca. 0,02 promille³⁵ af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til Nissum Fjord. Det fremgår af Kammeradvokatens notat³⁶ til miljøministeriet om Miljøklagenævnets praksis, at et husdyrbrug der maksimalt udgør 0,5 promille af den samlede udvaskning fra samtlige arealer i oplandet, ikke alene på den baggrund, kan siges, i sig selv kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Nitratudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer vurderes på den baggrund ikke at kunne påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt negativt.

³³ Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v af 10.07.09.

³⁴ Høringsbrev, Høring over udkast til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

³⁵ Første del af udregningen er foretaget i Farm N, her udregnes forskellen i nitratudvaskningen fra henholdsvis brugen af husdyrgødning og udelukkende anvendelse af kunstgødning på de af husdyrbrugets udspretningsarealer. Udspretningsarealernes "merudvaskning" af nitrat sættes herefter i forhold til hele oplandet til Nissum Fjord. Derved fremkommer udbringningsarealernes andel af det samlede nitratudvaskning fra samtlige landbrugsarealer i oplandet til Nissum Fjord.

³⁶ Udkast til "Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug" af 28.05.09

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Udvaskningen i den fremsendte ansøgning er beregnet på forudsætning af afsætning af alt den producerede gylle til Maabjerg BioEnergi. Herfra modtages afgasset husdyrgødning svarende til et harmonitryk på (99,89 DE/80,99 ha) 1,23 DE/ha. Der stilles i miljøgodkendelsen vilkår om, at husdyrgødning svarende til 315,54 DE skal fraføres til biogasanlæg og der maksimalt må modtages afgasset gylle svarende til 99,89 DE med et N-indhold på 11.987 kgN til udbringning på husdyrbrugets arealer.

Udvidelsens kumulative effekt

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at strukturudviklingen i landbruget i oplandet til Nissum Fjord, implementeringen af de nye omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder, VMP III, Grøn Vækst samt kommunens individuelle vurdering af husdyrgodkendelser i oplandet til Nissum Fjord samlet virker for en forbedret miljøtilstand for udpegningsgrundlaget. Holstebro Kommune vurderer at miljøgodkendelsen med de opstillede vilkår er tilstrækkeligt til at fremme miljøtilstanden for Nissum Fjord.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets arealdrift er forenelig med naturområdets sårbarhed og kvalitet, sammenfattende vurderes det, at områdets integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets arealdrift.

GRUNDLAGET FOR FORHÅNDSVURDERINGEN

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af bl.a. kommunens oplysninger om områdets natur og miljøforhold, områdets sårbarhed over for påvirkninger fra landbruget, målsætninger og retningslinier fra Regionplan 2005, CTtools, basisanalyse for N 65 samt miljødata fra STOQ.

Holstebro Kommune er i gang med, at udarbejde og operationalisere oplysninger, som kan tilvejebringe de oplysninger, der skal anvendes i fremtidige vurderinger af husdyrbrugenes betydning i forhold til de kumulative effekter (på husdyrbrugsniveau) i oplandet til Nissum Fjord. Holstebro Kommune er opmærksom på, at nærværende vurdering af husdyrbrugets eget bidrag og andel til de kumulative effekter på natur om miljø, er baseret på dels data-materiale, hvor der kan forekomme tidsforskydninger og deraf følgende unøjagtigheder, dels foretaget på skøn på baggrund af de oplysninger kommunen har til rådighed.

Holstebro Kommune foretager løbende evaluering af kommunens forudsætninger for udarbejdelsen af fremtidige forhåndsvurdering af natur og miljøeffekten af miljøgodkendelser af landbrug, således at afgørende og nyeste tilgængelige viden inddrages i vurderingerne.

Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af virksomhedens drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

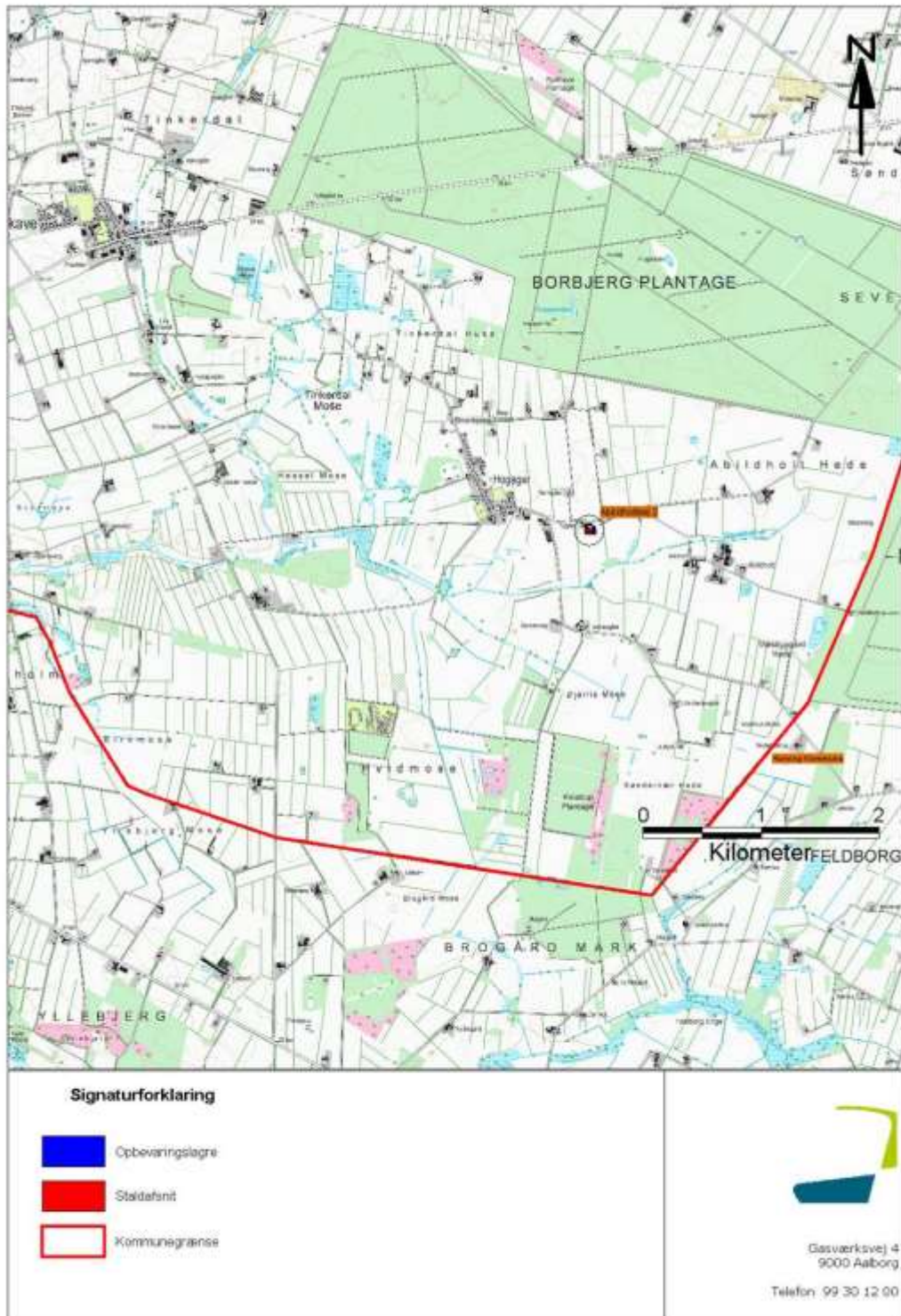
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag

Bilag 1 – Husdyrbrugets beliggenhed

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 2 – Situationsplan

Signaturforklaring:

1. Farestald (1.1.1) – tages ud af drift	9. Ny slagtesvinestald (1.1.9)
2. Drægtighedsstald (1.1.2 og 1.1.5 tidl. poltestald)	10. Foderlade
3. Drægtighedsstald (1.1.3 og 1.1.4 tidl. poltestald)	11. Amerikanersiloer
4. Lade	12. Eksisterende gylletank 1.450 m ³ (1.1.10)
5. Fyrrum	13. Ny Gyllelagune 3.500 m ³ (1.1.12)
6. Smågrisestald (1.1.6 og 1.1.7 tidl. ungdyrstald)	14. Fortanke
7. Eks. Slagtesvinestald (1.1.8) – slagtesvin	15. Maskinhus med olietank mv.
8. Udleveringsrum	16. Stuehus

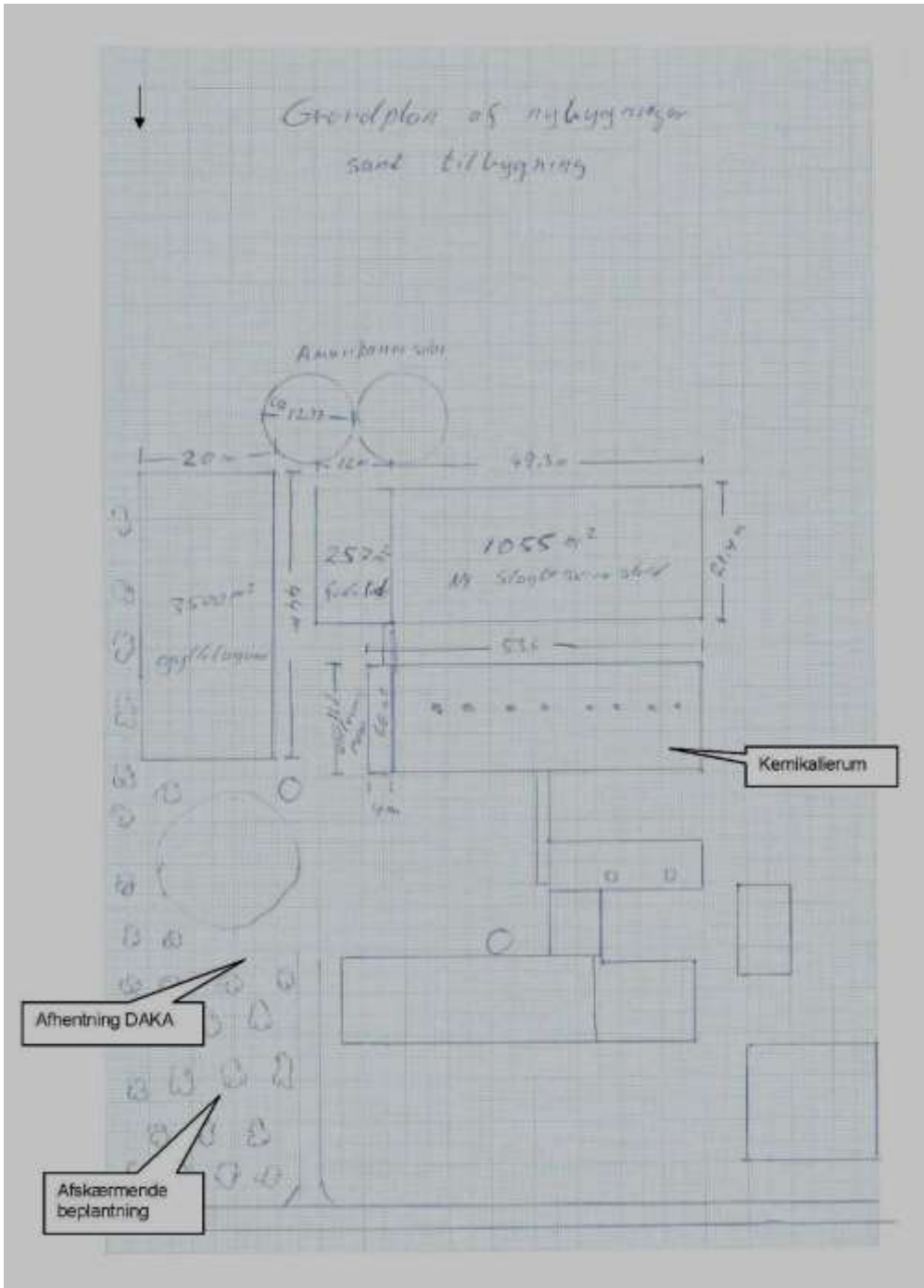
Bilag fra ansøgningen

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 3 – Situationsplan – grundplan

Bilag fra ansøgningen

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 4 – Husdyrbrugets afløbsforhold

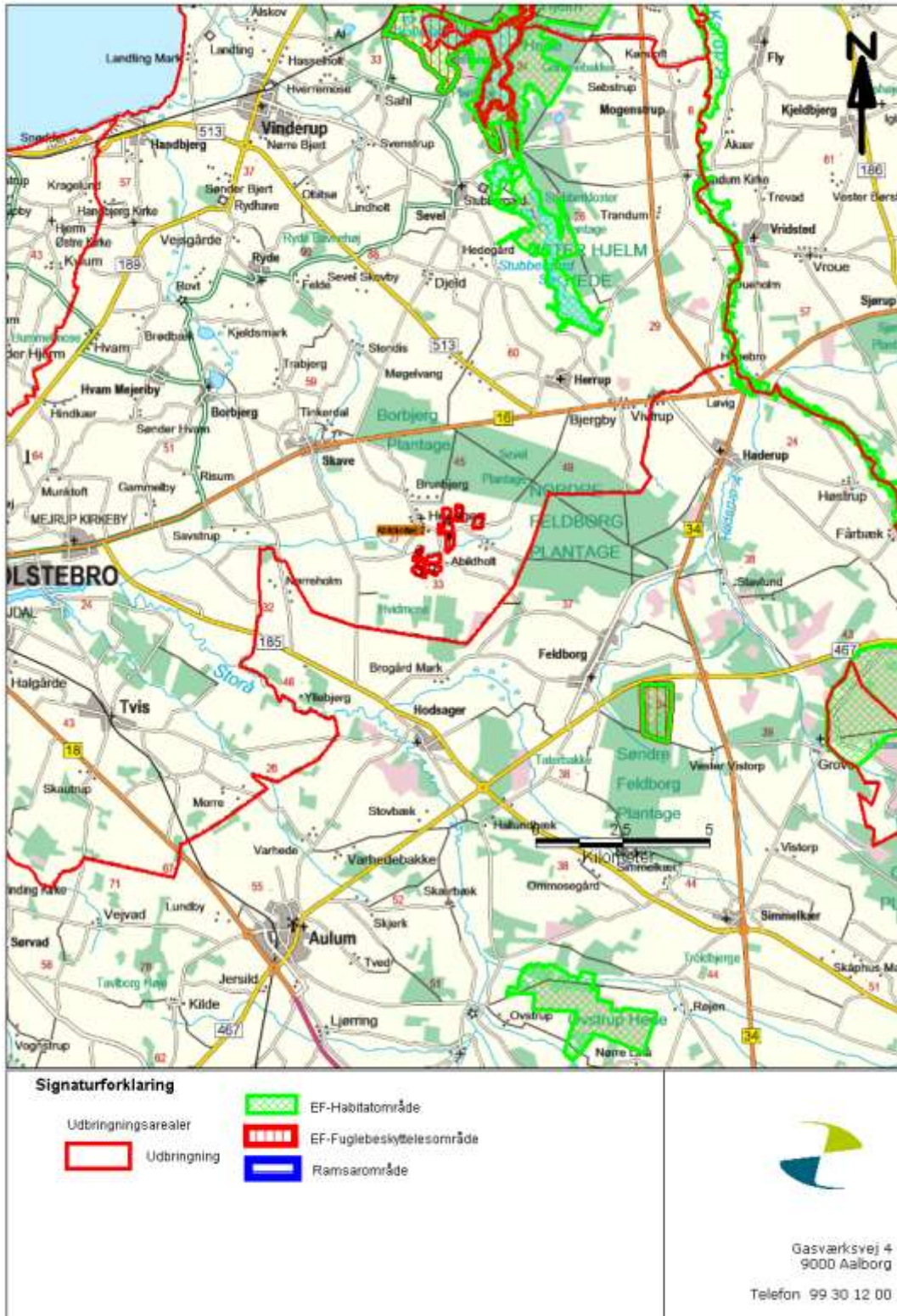
Bilag fra ansøgningen

TEKNIK OG MILJØ

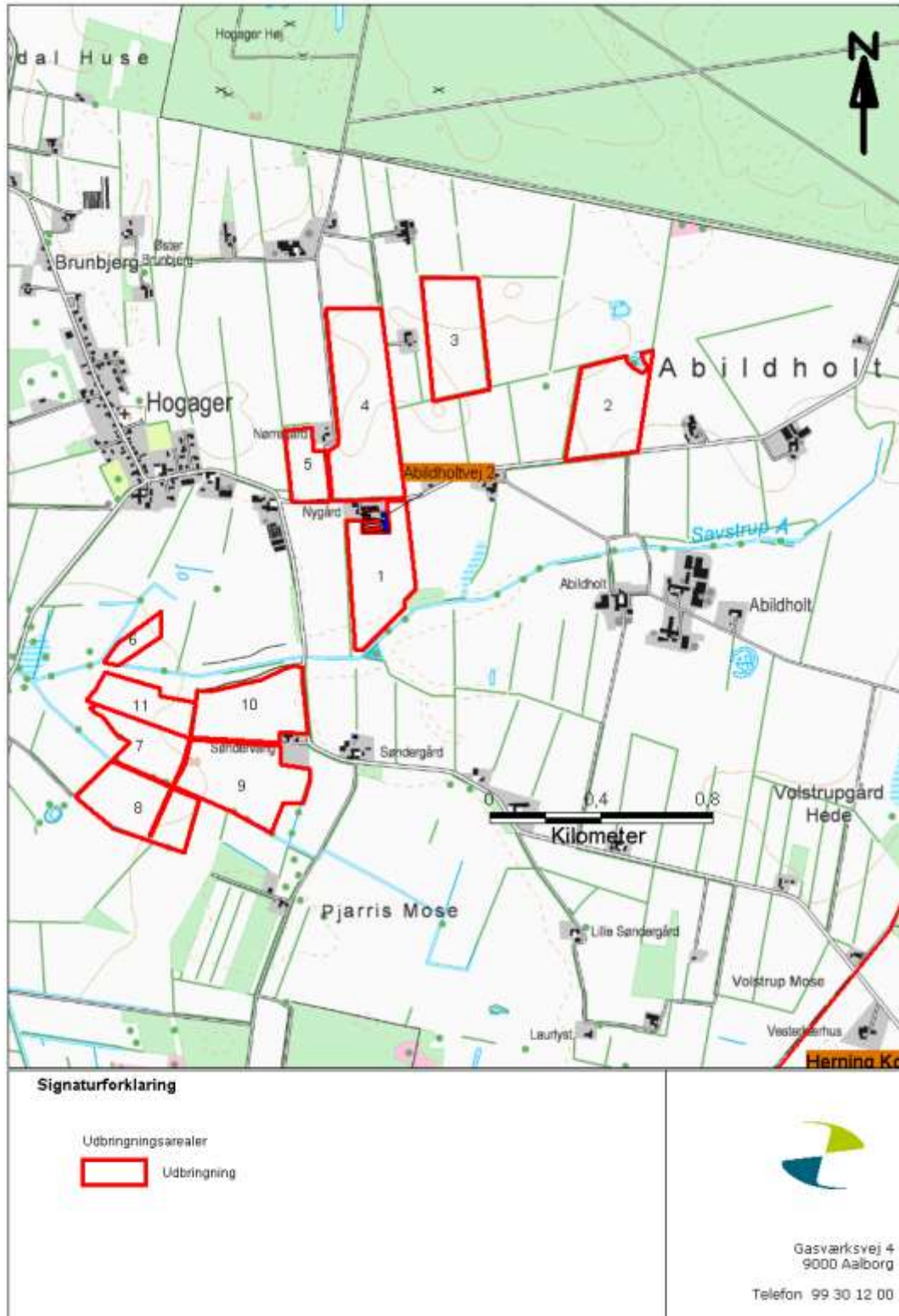
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

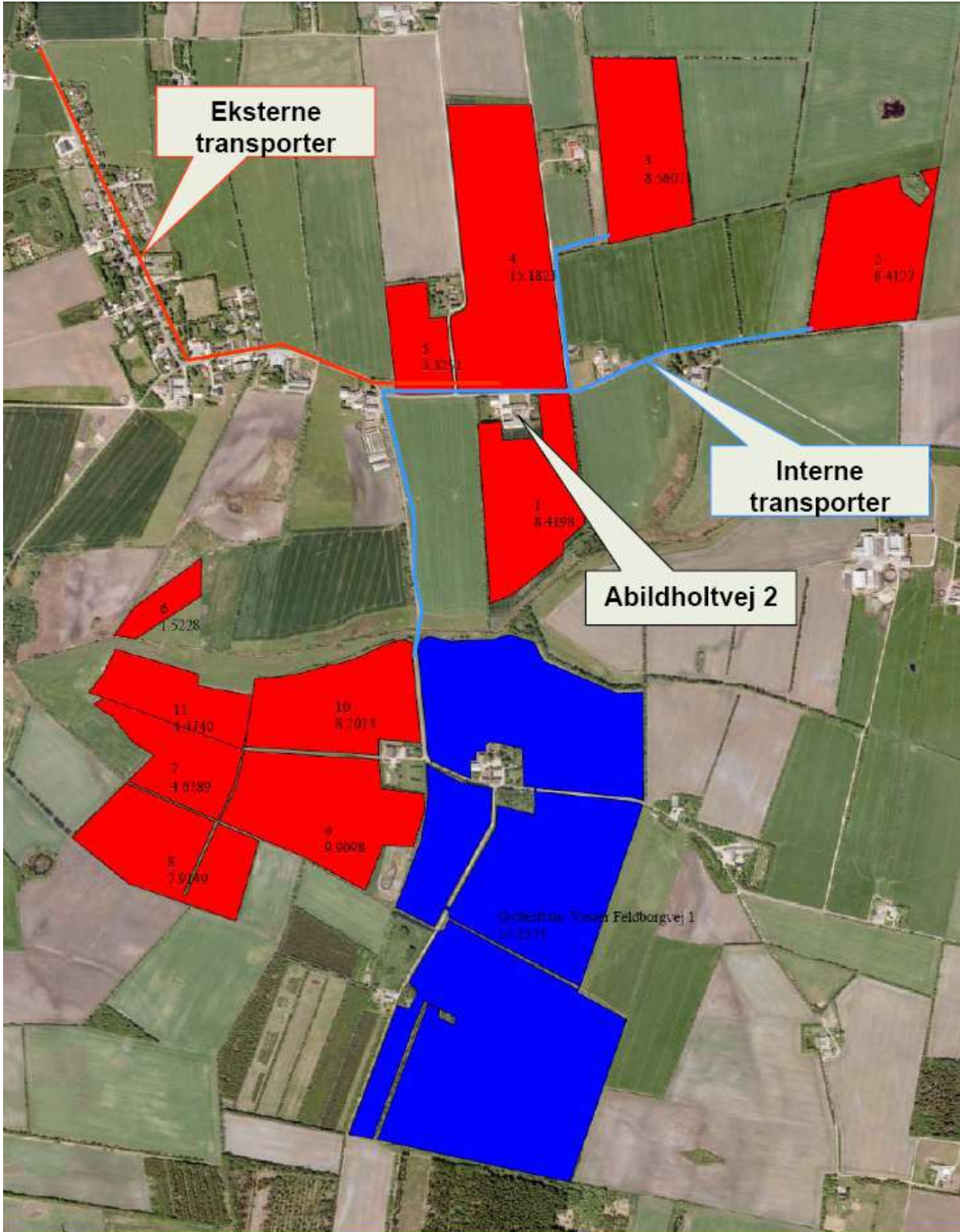
Bilag 5 – Natura 2000 områder ift. ejendom og udbringningsarealer

Bilag 6 – Oversigtskort over udspretningsarealerne

Bilag 7 – Gylletransportruter

Bilag fra ansøgningen

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 8 – Landskabelige og kulturhistoriske interesser

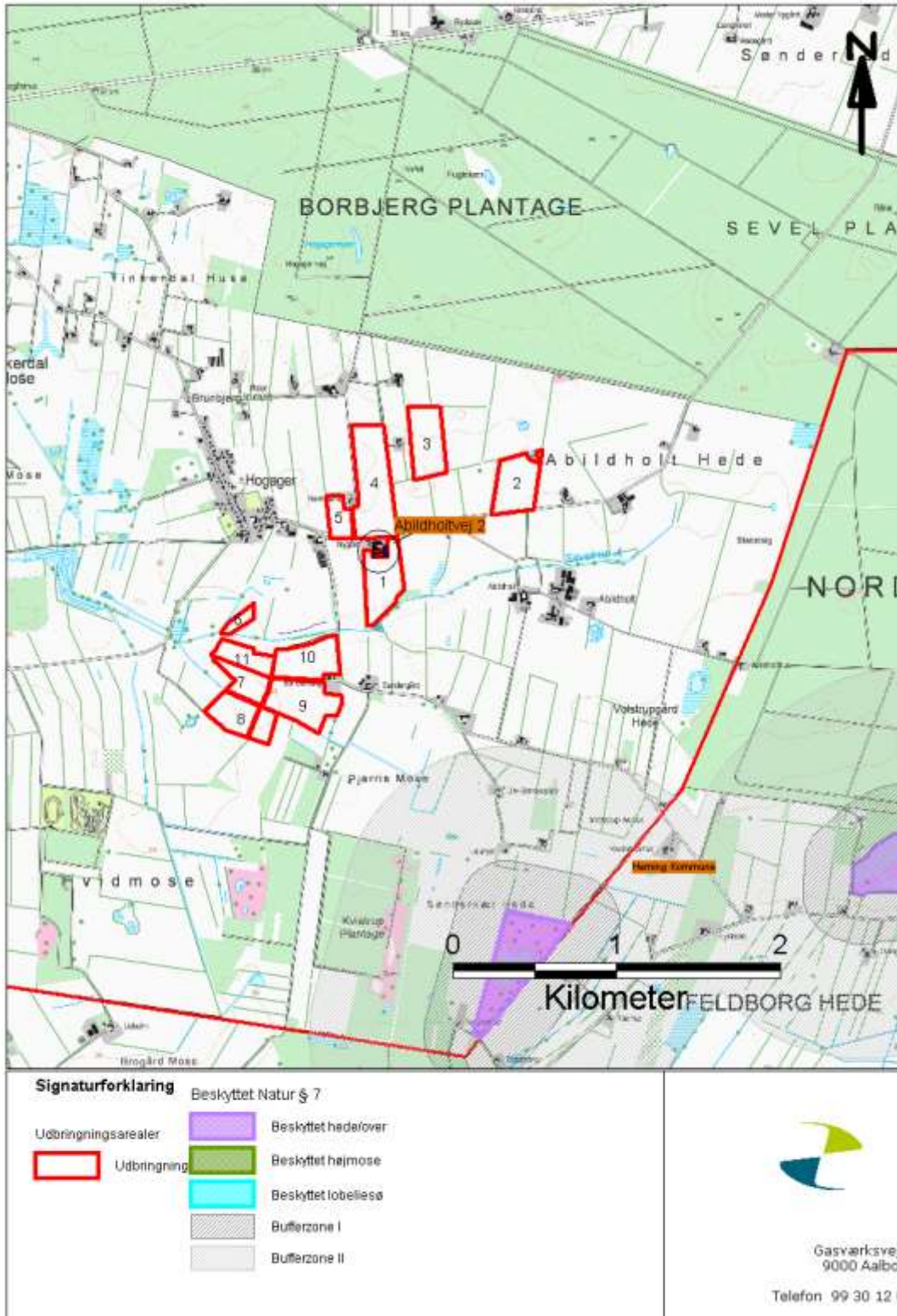

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 9 – Naturområder omfattet af lovens § 7 ved anlæg og arealer med nedfældningskrav

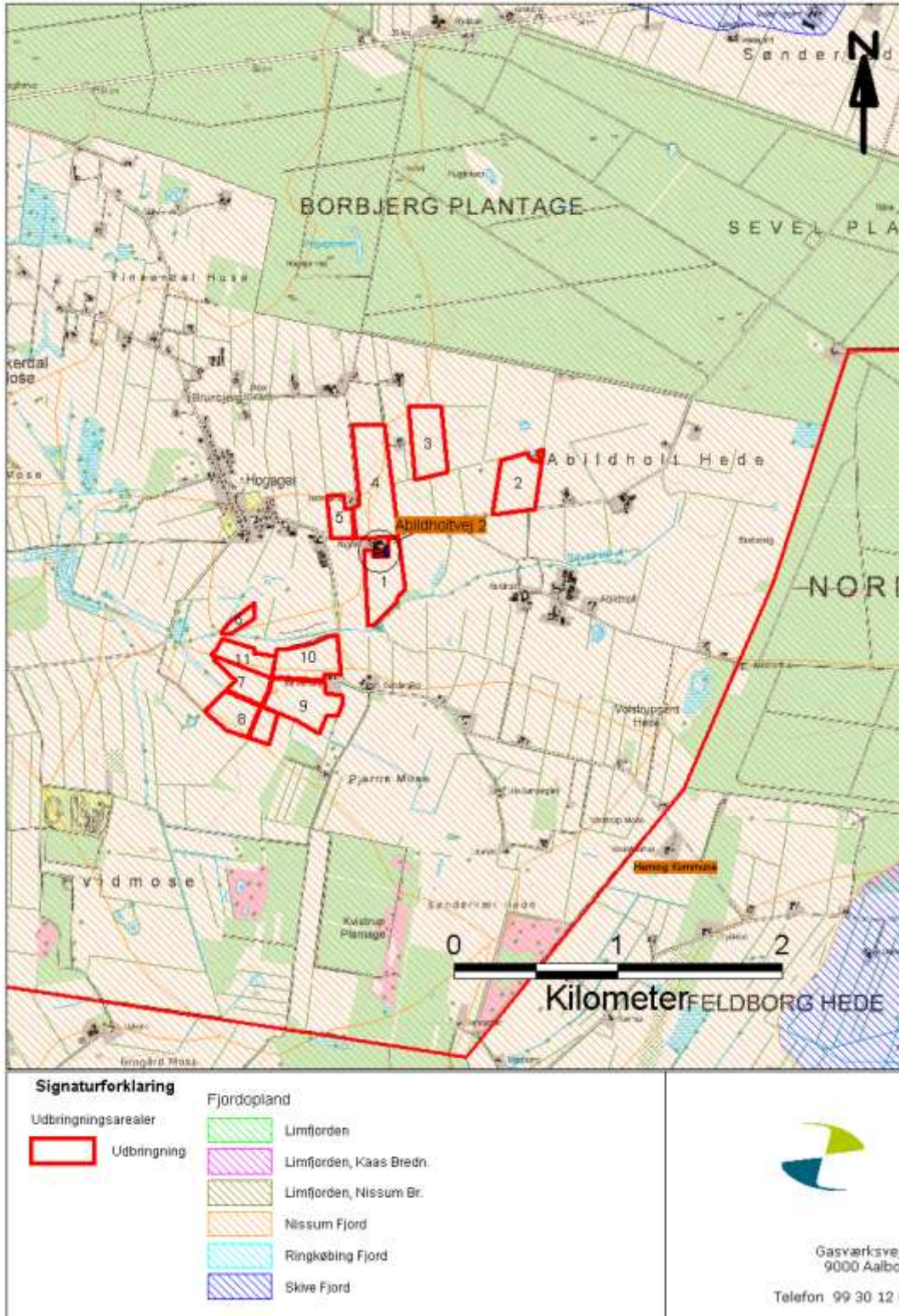
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 10 – Fjordoplande

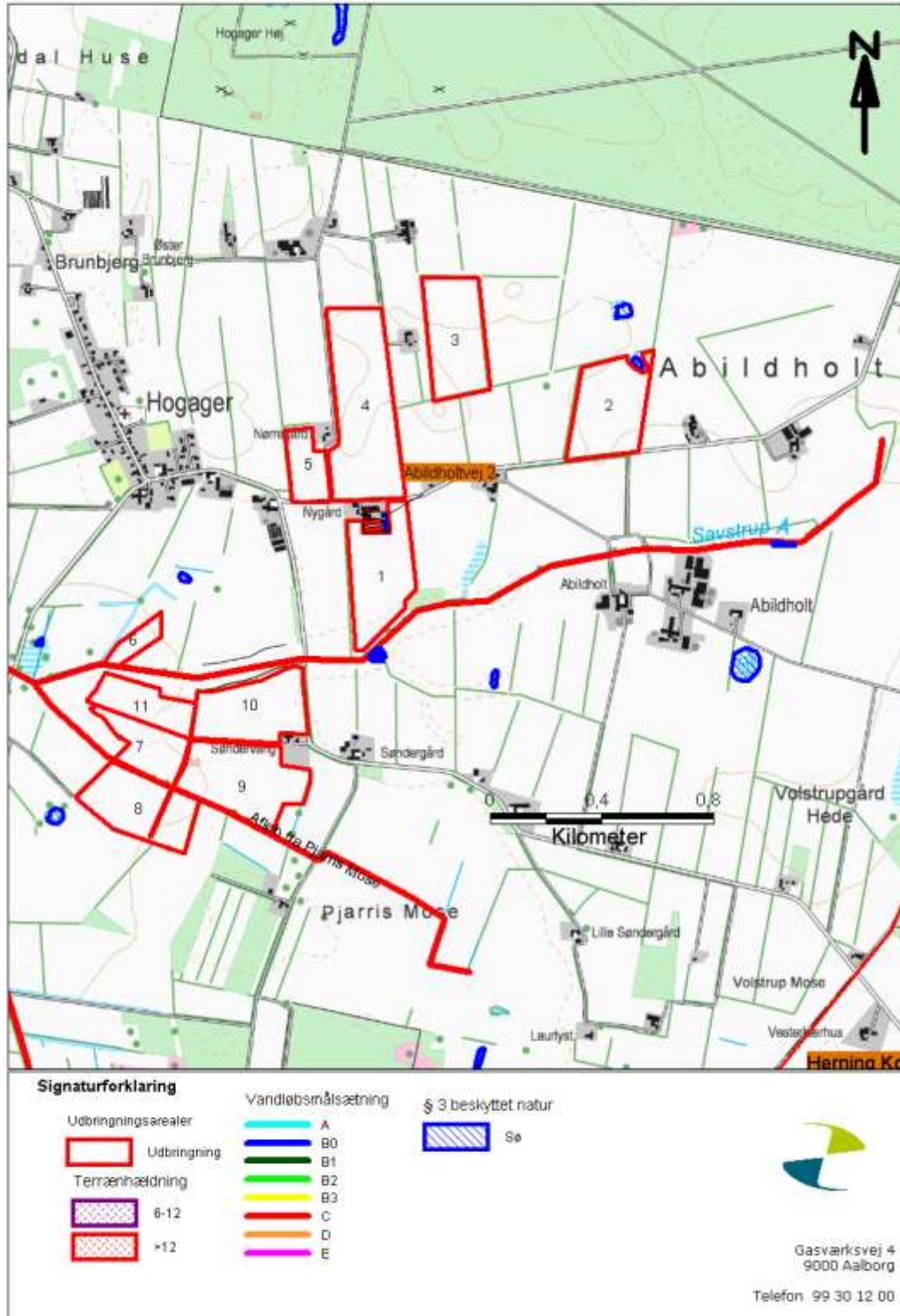

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 11 – Risikoarealer i relation til terrænforhold, søer og vandløb

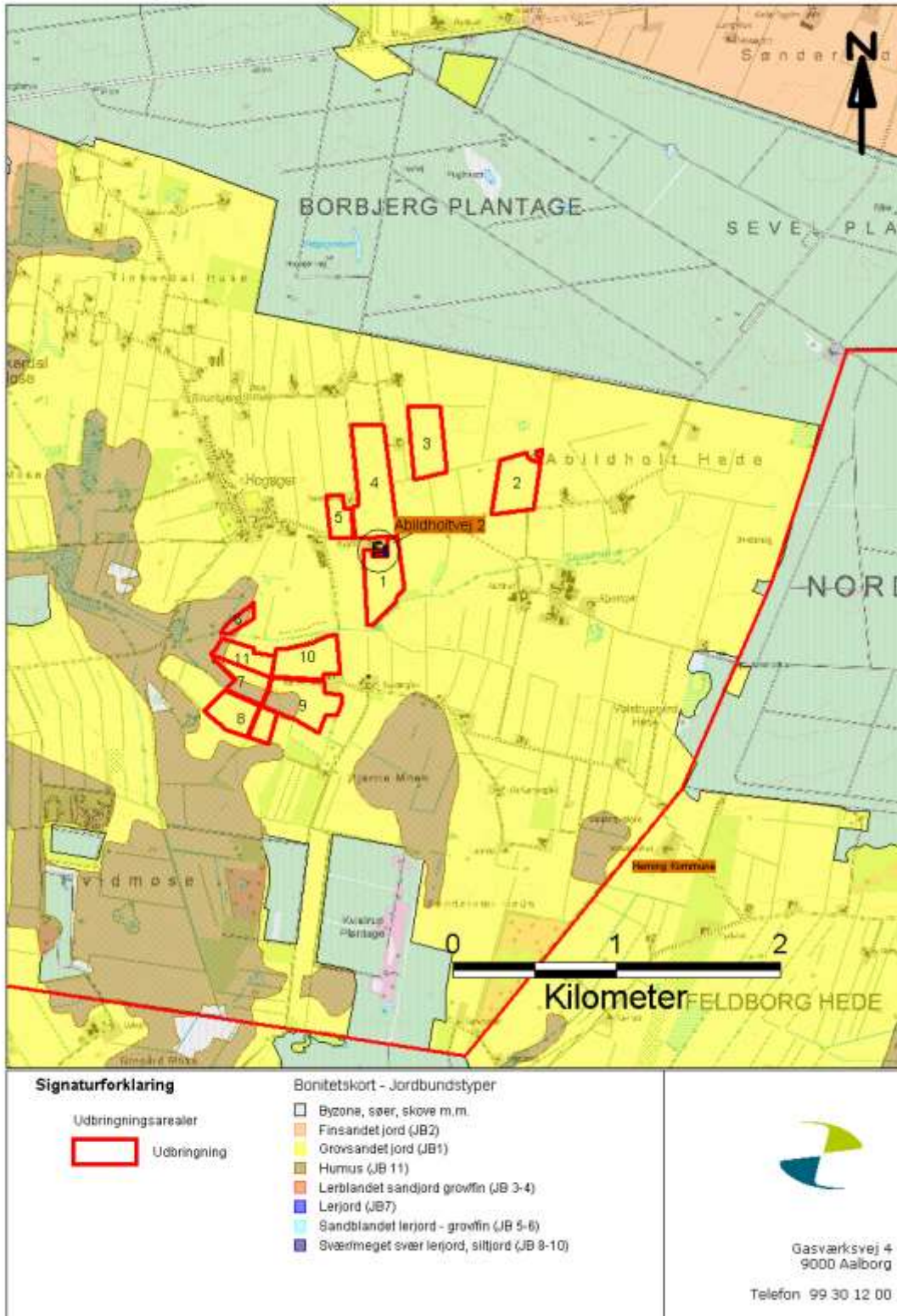

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 12 – Jordbundstyper

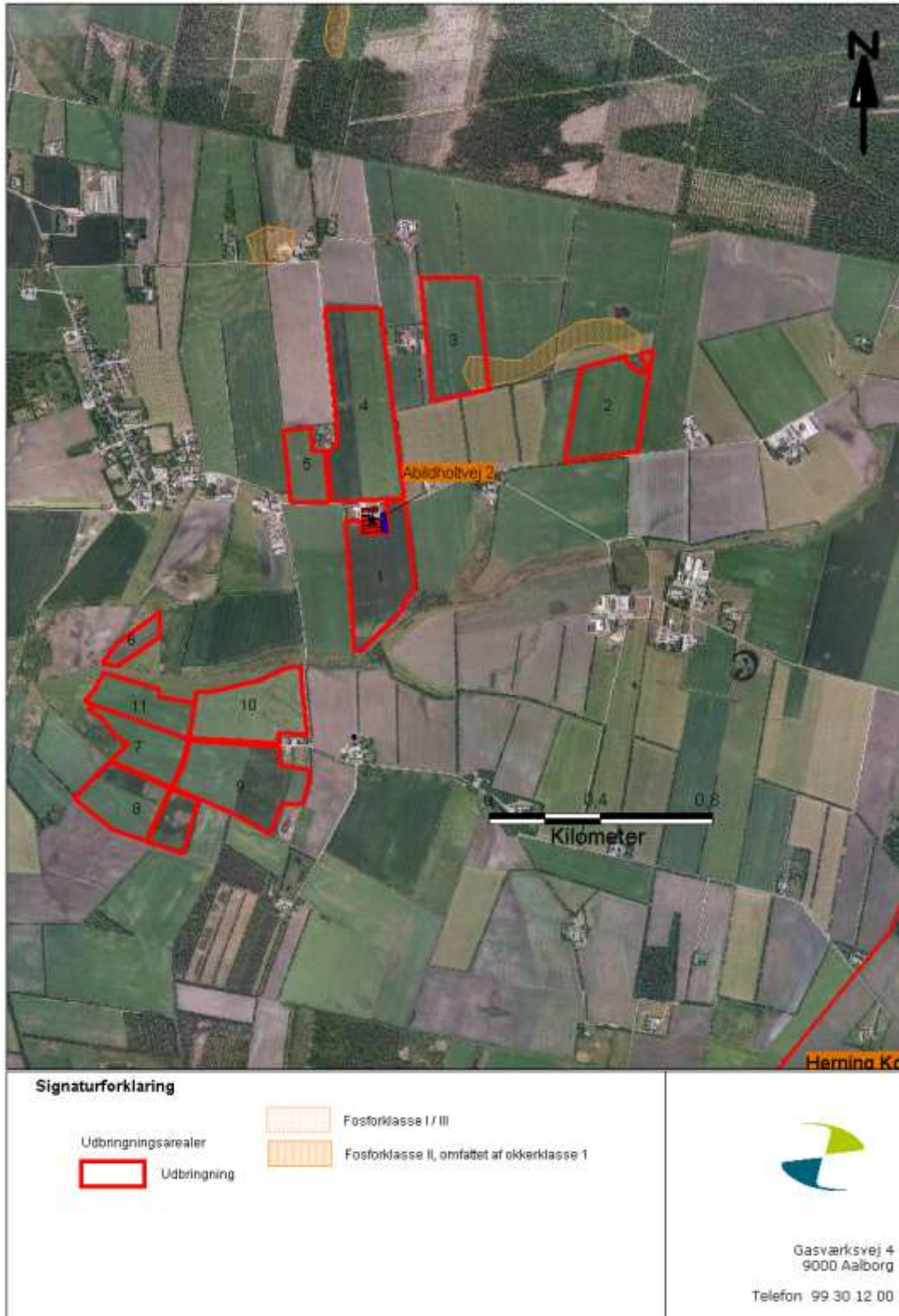

TEKNIK OG MILJØ

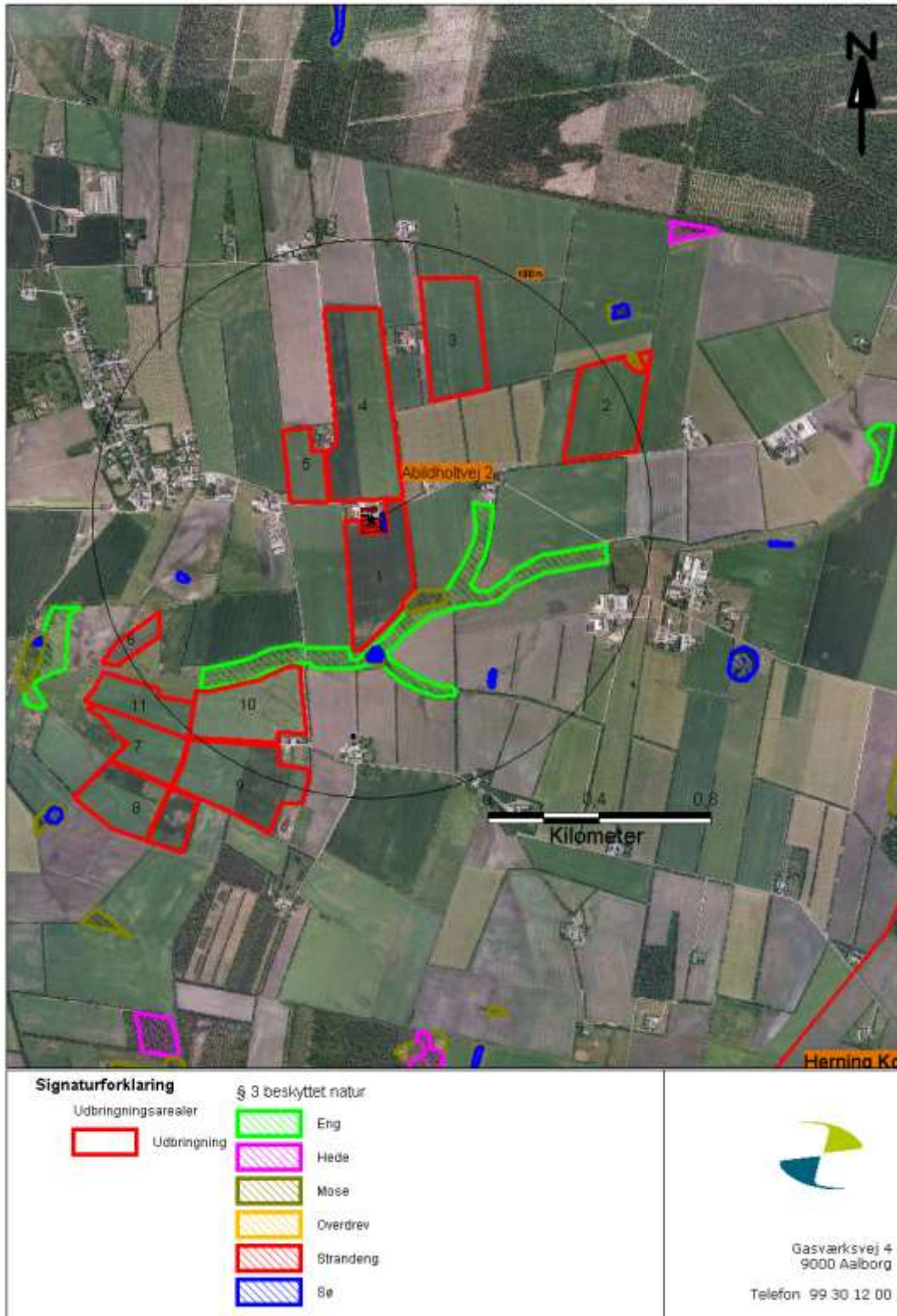
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

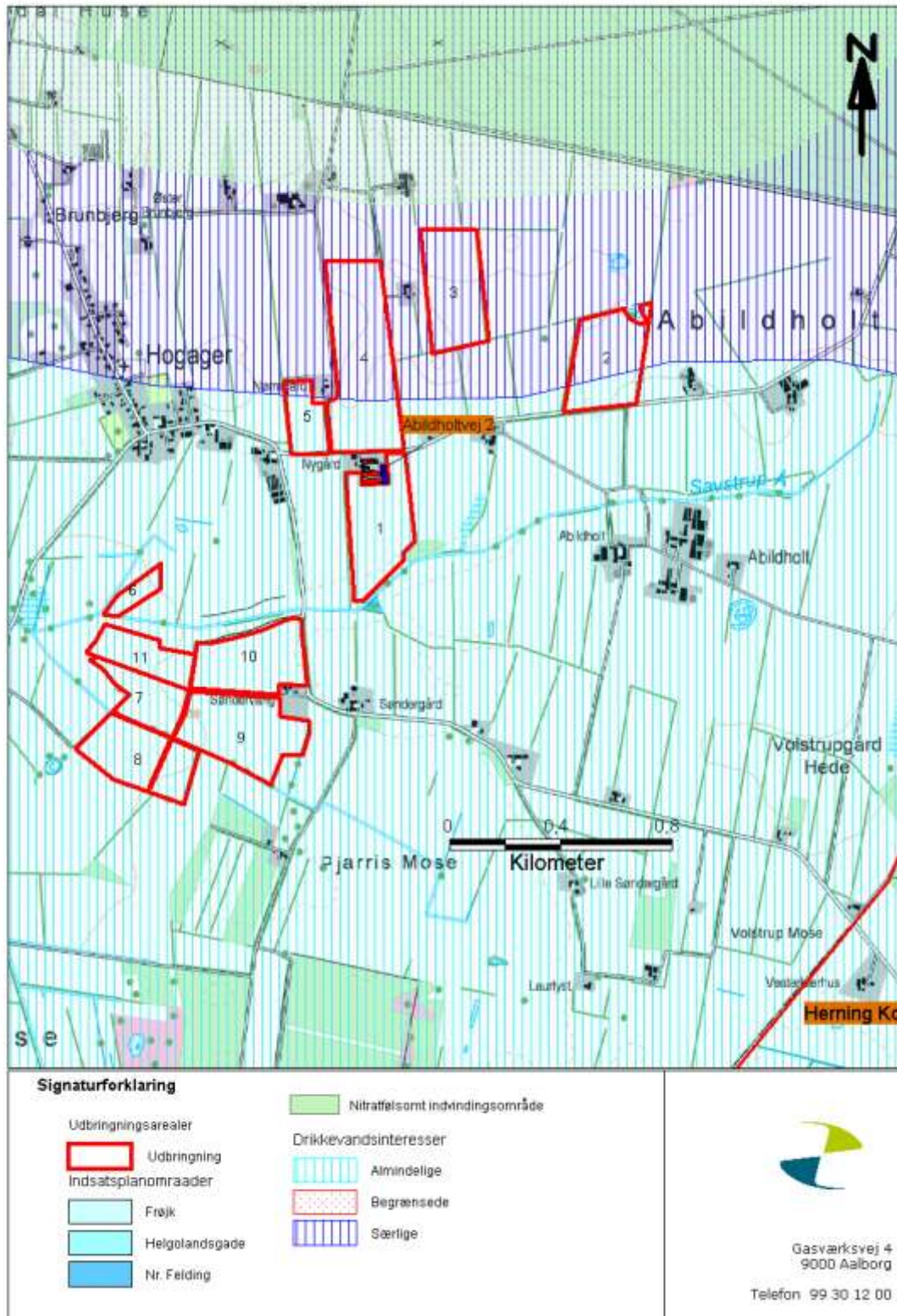
Bilag 13 – Risikoområder for fosforudvaskning

Bilag 14 – Naturområder i forhold til anlæg og udspretningsarealer

Bilag 15 – Nitratfølsomme indvindingsområder og drikkevandsinteresser

---

Bilag 16 – Driftsjournal - del 1 / 2

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsernes vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå af de nedenstående skemaer, eller kan erstattes af vedlagte bilag, udskrifter etc., såfremt disse indeholder tilsvarende oplysninger.

PRODUKTIONSKONTROL PR. PLANÅR					
Egenkontrol 01/08-31/07					
	Maksimalt antal DE	antal dyr	antal/de	DE	± DE
Slagtesvin	315,54				

Skemaet kan erstattes af bilag som f.eks. E-kontrol, slagterifregninger m.m., såfremt disse indeholder de samme informationer som ovenstående.

Husk at gemme bilag til dokumentation af ovenstående

INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE							
	Størrelse	Dato for tømning	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder 1.1.10	1.450 m ³						

Ovenstående årlige inspektion af gyllebeholdere kan i stedet fremgå af et bilag, som indeholder de angivne oplysninger.

INSPEKTION AF GYLLELAGUNE							
	Størrelse	Gyllelagunens indrettes med 2 membraner med en alarmanordning imellem de 2 lag, så et evt. læk opdages med det samme. Der skal omkring hele lagunen etableres volde i en højde, som gør at volumen af gylle ved en lækage, kan indeholdes af disse volde. Lagunen tilmeldes de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.					Dato for reparation
Gyllelagune 1.1.12	3.500 m ³						

LOGBOG FOR TELTOVERDÆKNING AF GYLLEBEHOLDER/LAGUNE					
	Dato for skade/alarm på lagunemembran	Dato for manglende overdækning	Årsag til skade eller manglende overdækning – alarm på lagunemembran	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder 1.1.10					
Gyllelagune 1.1.12					

Bilag 16 – Driftsjournal - del 2 / 2

LOGBOG FOR RENGØRING OG REPERATION AF VENTILATIONSSYSTEM					
	Dato for rengøring/ vedligehold	Dato for stop/nedbrud	Årsag til stop/nedbrud	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Staldafsnit 1.1.2					
Staldafsnit 1.1.3					
Staldafsnit 1.1.4					
Staldafsnit 1.1.5					
Staldafsnit 1.1.7					
Staldafsnit 1.1.8					
Staldafsnit 1.1.9					

ENERGIGENNEMGANG AF HUSDYRBRUGET			
	Dato	Forslag	Tiltag
Gennemgang af husdyrbruget af en energifaglig person			

Skal gennemføres minimum hvert 5. år.

Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

Ovenstående skema kan erstattes af bilag, der viser datoer for gennemførte tiltag.

EL, VAND, BRÆNDSTOF ETC.	1. kvartal			2. kvartal			3. kvartal			4. kvartal		
	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
El [kWh]												
Vand [m ³]												
Brændstof												
..												
..												

Ovenstående skema kan erstattes af bilag, som indeholder tilsvarende information om det kvartalsvise forbrug.

UHELD				
Hændelse	fra dato	til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Natur og Miljø
...				

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 17 - Beredskabsplan

Beredskabsplan

for Nygård beliggende Abildholtvej 2, 7500 Holstebro

- Brand:** Ring 112. Forsøg at slukke branden med det slutningsudstyr der er vist på nedenstående kort. Når brandvæsnet kommer så giv dem dette ark.
DER ER INGEN GASFLASKER PÅ EJENDOMMEN
- Gylleudslip:** Ved større udslip ring 112. Ved mindre udslip kontakt Holstebro kommune. Der er ingen vandløb eller dræn omkring gylletankene så forsøg at inddæmme gyllen med halmballer. Der er et svagt fald mod tankene så gyllen vil forblive i området omkring tankene.
- Strømsvigt:** Kontakt NOE Energi for at høre om de er skyld i strømsvigtet. Hvis ikke så kontakt elektriker. Herefter skal man igennem staldene for at tjekke om nødoplukkerne virker som de skal. Ved længere strømsvigt kobles der nødgeneratorer på ved eltavlerne.

Telefonnumre:

Laurids mobil : 21 60 61 25

Holstebro kommune : 96 11 75 00

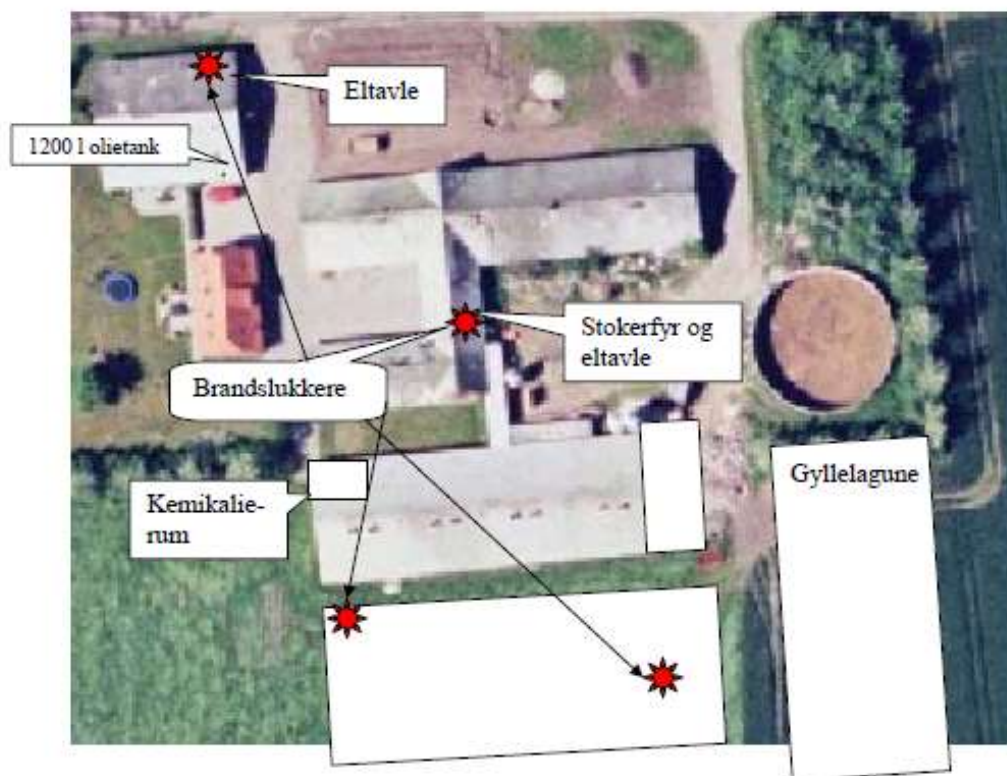
NOE Energi : 97 42 14 88

Elektriker : 97 46 83 00

Dyrlæge : 97 45 20 15

Holstebro Kommune, Natur og Miljø: 96 11 75 57 (inden for normal arbejdstid)

Miljøvagten (Holstebro Kommune): 40 20 50 57 ELLER 24 25 31 79

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 18 – Indkomne bemærkninger i offentlighedsperiode

DET ØKOLOGISKE RÅD
FREMTIDENS MILJØ SKABES I DAG

Holstebro Kommune
Teknik og Miljø
Nupark 51
7500 Holstebro

20. september 2010.

Bemærkninger til Holstebro Kommunes forslag til miljøgodkendelse af slagtesvinebrug på Abildholtvej 2, 7500 Holstebro i medfør af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Det Økologiske Råd har følgende bemærkninger.

Miljøgodkendelsen indebærer tilladelse til at udvide den eksisterende produktion fra 170 søer, 3.740 smågrise (7,2-20 kg), 3.740 smågrise (20-30 kg), 3.400 slagtesvin (30-40 kg) og 3.400 slagtesvin (40-102 kg) til 11.001 slagtesvin (30-108 kg).

Det svarer til en udvidelse fra 144,15 dyreenheder (DE) til 315,54 DE.

Ammoniaktabet i ansøgt produktion er 4.511,36 kg N/år svarende til 14,3 kg N/DE.

Det Økologiske Råd finder ikke, at BAT-kravet er opfyldt, jfr. Miljøministeriets vejledende emissionsgrænser opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

Det Økologiske Råd har beregnet, at ammoniaktabet skal reduceres til følgende for at opfylde BAT:

2.916 slagtesvin (50-75% gulv) (40-102 kg) x 0,29 kg N x 0,896 (68,99 DE)	= 758 kg N
484 slagtesvin (25-49% gulv) (40-102 kg) x 0,35 x 0,896 (11,45 DE)	= 152 kg N
<u>Udvidelsen 315,54 – 68,99 – 11,45 = 235,1 DE x 36 x 0,29 x 1,071</u>	<u>= 2.629 kg N</u>
I alt	= 3.539 kg N

Da ammoniaktabet er på 4.511,36 kg N/år, er BAT-kravet ikke opfyldt.

Det Økologiske Råd opfordrer Holstebro Kommune til at stille vilkår om, at de vejledende emissionsgrænser skal opfyldes.

Med venlig hilsen

Hans Nielsen

Holstebro Kommunes kommentarer til bemærkninger

Forslag til miljøgodkendelse var i høring i perioden 11-8-2010 til 22-09-2010, kort forinden udsendte miljøstyrelsen "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) - Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin 30 – 102 kg(gyllebaserede staldsystemer)- omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12".

Som DØR korrekt anfører levede forslag til miljøgodkendelse ikke op til vejledningen, og der er derfor stillet vilkår til anvendelsen af yderligere virkemidler, så vejledningens BAT-ammoniakemissionsniveau overholdes.

Holstebro Kommune mener dog ikke, at Det Økologiske Råds beregninger er korrekte. Der er regnet en korrektionsfaktor for slagtesvin med vægtintervallet 40-102 kg, hvorimod der er ansøgt om slagtesvin med vægtinterval 30-108 kg, hvilket der skal korrigeres for i henhold til vejledningens kapitel 2. Desuden sker en stor del af udvidelsen ikke i ny stald men i eksisterende stald, som ikke gennemgribende renoveres, jvf. Miljøstyrelsens præciseringer vedr. anvendelse af vejledende BAT-emissionsgrænseværdier for ammoniak, der blev udsendt den 22. oktober 2010 (se bilag 19), hvorfor en Holstebro Kommune har forholdt sig til proportionalitetsbetragtninger for de eksisterende stalde og på den baggrund fastlagt BAT-niveauet.

Holstebro Kommune har herefter vurderet, at BAT-emissionsgrænsen er 3.756 kg N, jvf. nedenstående tabel. Dette niveau er indarbejdet i miljøgodkendelsen.

Vægt		
ind	ud	korr
30	108	1,1095072

HG-nr.	Eks/Ny	Gulvtype	stk	kg N/slg	korr	kg N
1.1.2.	Eks	25-49% fast gulv	610	0,35	1,109507	236,88
1.1.3.	Eks	25-49% fast gulv	508	0,35	1,109507	197,27
1.1.4.	Eks	50-75% fast gulv	508	0,29	1,109507	163,45
1.1.5.	Eks	25-49% fast gulv	610	0,35	1,109507	236,88
1.1.7.	Eks	Drænet gulv	833	0,4	1,109507	369,69
1.1.8.	Eks	50-75% fast gulv	3511	0,29	1,109507	1129,69
1.1.9.	Ny	25-49% fast gulv	4421	0,29	1,109507	1422,49
Ialt			1626			3756,35

25-49% fast gulv	1728	671,03
50-75% fast gulv	4019	1293,14
Drænet gulv	833	369,69
Ny stald	4421	1422,49

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Såfremt der kun udvides i eksisterende stald til en samlet produktion på 6.580 slagtesvin (30-108 kg) har Holstebro Kommune vurderet, at BAT-emissionsgrænsen er 2.334 kg N, jvf. nedenstående tabel.

Vægt		
ind	ud	korr
30	108	1,1095072

HG-nr.	Eks/Ny	Gulvtype	stk	kg N/slg	korr	kg N
1.1.2	Eks	25-49% fast gulv	610	0,35	1,109507	236,88
1.1.3.	Eks	25-49% fast gulv	508	0,35	1,109507	197,27
1.1.4.	Eks	50-75% fast gulv	508	0,29	1,109507	163,45
1.1.5.	Eks	25-49% fast gulv	610	0,35	1,109507	236,88
1.1.7.	Eks	Drænet gulv	833	0,4	1,109507	369,69
1.1.8	Eks	50-75% fast gulv	3511	0,29	1,109507	1129,69
Ialt			1626			2333,86

25-49% fast gulv	1728	671,03
50-75% fast gulv	4019	1293,14
Drænet gulv	833	369,69

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 19 - Præciseringer vedr. anvendelse af Miljøstyrelsens vejledende BAT-emissionsgrænser for ammoniak

---

Korte nyheder nr. 7

22. september 2010

Præciseringer vedr. anvendelse af Miljøstyrelsens vejledende BAT-emissionsgrænser for ammoniak

1. Vedrørende vurdering af BAT ved udvidelser i eksisterende anlæg som ikke gennemgribende renoveres.

Miljøstyrelsen er blevet gjort opmærksom på, at de beregningseksempler, som er beskrevet i det vejledende materiale vedrørende slagtesvin og malkekvæg, kan misforstås derhen, at en udvidelse af dyreholdet i eksisterende stalde skal behandles, som om de ekstra dyr blev placeret i et nyt staldanlæg.

Dette er ikke Miljøstyrelsens opfattelse.

Vurderingen af BAT tager udgangspunkt i det ansøgte projekt, hvor nye anlægsdele skal vurderes ud fra de tekniske og økonomiske muligheder, der foreligger ved nybyggeri. Denne vurdering er lagt til grund for Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for nyanlæg.

Tilsvarende skal eksisterende anlægsdele vurderes ud fra de tekniske og økonomiske muligheder, der findes for de eksisterende anlægsdele – uanset om der skal være flere dyr i disse anlægsdele, end der er ved nudrift.

Miljøstyrelsen vil derfor henlede opmærksomheden på vejledningsmaterialets beskrivelse af, hvordan BAT-vurderingen af henholdsvis nye og eksisterende anlægsdele skal vurderes og vil ved en snarlig revision af det vejledende materiale præcisere teksten i beregningseksemplerne.

2. Vedrørende anvendelse af Miljøstyrelsens vejledende BAT-emissionsgrænser for eksisterende anlæg som ikke gennemgribende renoveres.

Miljøstyrelsen er herudover blevet gjort opmærksom på, at der er opstået tvivl om behovet for at foretage en konkret vurdering af BAT i eksisterende anlæg, såfremt Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for eksisterende anlæg lægges til grund.

Hertil vil Miljøstyrelsen præcisere, at kommunen ved udvidelser eller ændringer, hvor de eksisterende dele af anlægget ikke skal gennemgribende renoveres, altid skal foretage en konkret vurdering af det teknisk og økonomisk mulige for anlægget som helhed.

For nye anlægsdele kan denne vurdering foretages ved at anvende Miljøstyrelsens vejledende BAT-emissionsgrænser for nyanlæg, da der ved fastlæggelsen af disse er foretaget en vurdering af det teknisk og økonomisk mulige for branchen ved byggeri af nye anlæg. Kommunerne kan således anvende Miljøstyrelsens begrundelse direkte i forbindelse med den konkrete vurdering.

For eksisterende anlægsdele kan Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for eksisterende anlægsdele derimod ikke direkte lægges til grund uden en konkret vurdering, som tager hensyn til karakteren af det konkrete, eksisterende anlæg. Dette skyldes, at Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for eksisterende anlæg er baseret på en vurdering af, hvad der som minimum vil kunne opnås teknisk og økonomisk på eksisterende anlægsdele – uanset alder og udformning. Denne sidste del af vurderingen som inddrager det eksisterende anlægs karakter, og begrundet hvad der er teknisk og økonomisk opnåeligt, vil derfor fortsat skulle foretages af kommunerne.

Sidst opdateret 22.09.2010